

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાષ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૭

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દેવારાશાસ્ત્ર પ્રાચીનકાવ્ય

વિષય ૫૩૩: ૪૪૪૪

શ્રી
દેવસિ રાઈ પ્રતિક્રમણ.

બુટા શબ્દના અર્થ સાથે

તથા

ચૈત્યવંદન, સ્તવન, સ્તુતિઓ અને સંજ્ઞાઓ સહિત.

જૈન શાલાઓના ઉપયોગ સારુ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ

શ્રી જૈન જ્ઞાનવર્ધક શાલાના ધર્મશિક્ષક માસ્તર.

આવૃત્તિ ત્રીજી.

સંવત ૧૯૬૧.

સને ૧૯૦૫.

અમદાવાદ.

શ્રી જૈન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છાપ્યું.

ક્રમત રૂ. ૦-૪-૦.

સર્વે જૈન બંધુઓને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે આજ સુધી પંચ પ્રતિક્રમણનાં ઘણાં પુસ્તકો છપાઈ બહાર પડ્યાં છે પરંતુ તેમાં કેટલાંક અશુદ્ધ, તો કેટલાંક મૂલ્ય સૂત્ર; કેટલાંક તેની ગાથાઓના અર્થ સાથે એવી રીતે છપાએલાં છે. પરંતુ આ પુસ્તક આગળ કોઈએ નહીં છપાવેલી રીતે બળુનાર વિદ્યાર્થીઓને સુગમ પડે તેવા હેતુથી પ્રથમ તેના દરેક શબ્દના શુદ્ધ અર્થ આપી પછી તેની ગાથાઓના અર્થ આપેલા છે. તેથી નીચા-જમાં ચાલતા પાઠની પેઠે શીખવવામાં ઘણુંજ સેહેલું પડે તેવા હેતુથી બહાર પાડ્યું છે. વળી તેની અંદર ઘણી ખંતથી સુધારવામાં આવેલું છે છતાં દૃષ્ટિ દોષથી અથવા છાપનારની ચુકથી કોઈ ભુલ રહી ગઈ હોય તે સુઘ વાંચકો સુધારી વાંચશે. આ પુસ્તકનો ઘણો ફેલાવો થાય તથા સૌ ઉપયોગ કરી શકે તેવા હેતુથી તેની કીમત ખીમતો કરતાં ઘણીજ ઓછી રાખી છે માટે કોઈએ ખરીદ કરવા ચુકવું નહીં.

લી૦ પ્રસિદ્ધ કર્તા.

॥ ॐ श्रीपार्श्व नाथाय नमः ॥

श्री पंचप्रतिक्रमणादि सूत्रार्थ.

॥ अथ नवकारमंत्र ॥

नमो=नमस्कार थाओ.	ध्यायेते.	पाप=पाप.
अरिहंताणुं=अरिहं.	लोअ=लोकेने विषे.	पपणासणा=नाश करनार
तेने.	संव=सर्व.	मंगलाणुं=मांगलिकोभां
सिद्धाणुं=सिद्धिने	साधूणुं=साधुओने	सवेसिं=सर्व (भां)
आयरिआणुं=आया	ओसो=आ, ओ.	पठमं=पेहुं.
येने.	पंथ=पांथ.	हुवड=छे, थाय छे.
उवज्जआयाणुं=उपा	नमुकारो=नमस्कार	
नमो अरिहंताणुं—अरिहंत भगवानने नमस्कार थाओ.		
नमो सिद्धाणुं—सिद्ध भगवानने नमस्कार थाओ.		
नमो आयरिआणुं—आचार्य भगवानने नमस्कार थाओ.		
नमो उवज्जआयाणुं—उपाध्यायज्जे नमस्कार थाओ.		
नमोलोअे संव साधूणुं—लोकेने विषे (रहेवा) सर्व साधुओने, भूसे		
नमस्कार थाओ.		
ओसो पंथ नमुकारो—ओ (उपर कडेवा) पांथ नमस्कार.		
संव पापपपणासणा—सर्व पापनो नाश करनार छे.		

મંગલાણ્ય સન્નેસિં—સર્વ મંગલિકાને વિષે.

પદ્મ હવઈ મંગલ—પદ્મ મંગલ છે.

॥ અથ પંચિદિય ॥

ઈન્દિય=ઈન્દ્રિયો.^૧

સંવરણો=રોકનાર.

તહ-તથા

નવ=નવ

વિહુ=વિધ, પ્રકાર

ખંભચેર=અભયર્ય,

શિયળત્રત.

ગુપ્તિ=ગુપ્તિ

ધરો=ધારણ કરનાર.

ચઉ=ચાર.

કસાય=કપાય^૨

મુકો=મુક્ત, મુકાણા.

ઈઅ=એ

અપકારસ=અહાર

ગુણેહિં=ગુણોએ (વડે)

સંગુતો=યુક્ત, સહિત

મહુવય=મહાવત^૩

ગુતો=યુક્ત, સહિત

આયાર=આચાર^૪

પાલણુ=પાલવાને

સમથો=સમર્થ

સમિઓ=સમિતિવાળો^૫

તિ=ત્રણ

ગુતો=ગુપ્તિવાળો^૬

છતીસ=છત્રીસ

ગુણુ=ગુણવાળા

ગુરુ=ગુરુ

મજજ=મારા

પંચિન્દિય સંવરણો—પાંચ ઇન્દ્રિયો (ના વિકાર ને રોકનારે

તહનવવિહુ ખંભચેર ગુપ્તિ ધરો—તથા નવ પ્રકારની શિયલત્રતની

ગુપ્તિને ધારણ કરનાર

૧ ક્ષરસ, રસ, ઘ્રાણ. ચક્ષુ, શ્રોત. ૨ ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, ૩ (૧) પ્રાણાતિપાત વિરમણ (૨) અપાવાદ વિરમણ (૩) અહતાદાન વિરમણ (૪) મૈથુન વિરમણ (૫) પરિગ્રહ વિરમણ ૪ માનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વિર્યાચાર. ૫ ધર્મસમિતિ ભાષા સમિતિ, એપણા સમિતિ, આદાનભંડ મત નિષેવણ સમિતિ, પાકેદાપનિકા સમિતિ. ૬ મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ.

ચરિવિહ કસાય મુકો—ચાર પ્રકારના કપાયથી છુટા
 ધન્ય અઠારસ ગુણેહિં સંજીવો ॥૧૧॥—એ અઠાર ગુણે (કરે) સહિત
 પંચ મહાવય જીવો—પાંચ મહાવયે કરીને યુક્ત
 પંચ વિદ્યાચાર પાલણ સમથો—પાંચ પ્રકારના આચાર પાલવાને સમથ
 પંચ સમિત્યો તિ ગુણો—પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુણિવાલા
 છત્તીસ ગુણો ગુરુ મજબ ॥૧૨॥—એ છત્તીસ ગુણવાલા મારા ગુરુ (છે)

॥ અથ ચમાસમણ ॥

ઈચ્છામિ—(હું) ઇચ્છુ છું	વંદિઉં—વાંદવાને [હિત	ત શરીર વડે
ખમા—ક્ષમાવંત	જાવણિજાએ—શક્તિ સ	મથએણ—મસ્તક વડે
સમણો—સાધુ	નિસીહિઆએ—પાપ રહિ	વંદામિ—વાંદુ છું.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો—ક્ષમાદિક ગુણે કરી સહિત એવા હે સાધુ ?
 હં ઇચ્છુ છું.

વંદિઉં જાવણિજાએ નિસીહિઆએ—શક્તિ સહિત, એવા પાપ
 રહિત શરીર વડે વાંદવાને
 મથએણ વંદામિ—મસ્તક વડે વાંદુ છું.

॥ અથ સુગુરુને સુસ્વશાતા પૃચ્છા ॥

ઈચ્છકાર—ઇચ્છાએ કરી	તપ—તપ	જાત્રા—યાત્રા (સૂ. જ મરૂપ)
(ઇચ્છાકર છું)	શરીર—શરીર	નિર્વહોછા—(નિર્વાહો)
સુહ—સુખે	નિરામાધ—ગેગ : હિત	છા
રાઈ—રાત્રિ		શાતા—સખ
દવસિ—દિવસ	સંજમ—ચારિત્ર	લાતપાણી — આહા
		પાણી

ધંચકાર, સુહરાઈ, સુહદેવસિ—ધંચકારે કરી સુમેરાત્રિ સુમેદિવસ
 સુખાપ, શરીર નિરાખાધ—સુખે કરીને તપમાં શરીરે રોગરહિતપણા
 સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહોછોછ—સુખે કરીને સંયમ રૂપ યાત્રામાં
 પ્રવર્તોછોછ

સ્વામીશાતાછેછ, ભાતપાણીના લાભ દેખેછ

॥ અથ ફરિયાવહિયં ॥

ધંચકારેણ—ધંચકારે	વિરાહણાએ—વિરાધ	સેંતાણા—ગલ
કરી	નાથી	કમણે—સાંપ્યાથી
સંદિસહ — આદેશ	ગમણાગમણે — જતાં	જે-જે
આપો	આવતાં	મે-મે
ભગવત—હેમગવંત	પાણ—પાણ, જવ	જવા=જવ
ઈરિયાવહિયં—રસ્તે	કમણે—સાંપવે	વિરાદિયા=વિરાંત્યાહોય
ચાલતાં લાગેલા પા	ખીય—ખીજ	એઈદિયા = એક ઇંદ્રિ
પથી	હરિય—લીલીવનરૂપતિ	વાળા
પડિક્રમામિ—પ્રતિક	ઓસા—હાર	એઈદિયા = એઈદ્રિ વાળા
મુછું પાછોવળુછું	ઉત્તિંગ—કાઠીઆઈ	તેઈદિયા = ત્રણઈદ્રિ વાળા
ધંચકાર—પ્રમાણ	પણગ—સેવાલ પાંચ	ચઈરિદિયા = ચાર ઇંદ્રિ
ધંચકારિ—ધંચકારુ	વર્ણની	વાળા
પડિક્રમિતિ—પડિક્ર	દગ—પાણી	પાંચિદિયા = પાંચ ઇંદ્રિ
મવાને, છોડવાને	મટ્ટી—માટી	જાળા
ઈરિયાવહિયાએ—મા	દગમટ્ટી—કાદવ	આલહયા = સામા આવ
ર્ગમાં ચાલતાં	મકડા—કરોલિયા	ના દણ્યા હોય

વત્તિયા=ધુલવડે ઢાંક્યા	કિલામિયા=મકબ્યા	આવખાથી
ક્લેસિયા=ભોયસાથે ધર્યા	ઉદ્ધવિયા=ભયપમાડ્યા	વવરોવિયા=ચુકાબ્યા
સંધ્રાધિઆ=શરીરેશરીરે	ઠાણાઓ=એક ઠેકાણેથી	તરસ=તેનું
મેળવ્યાં	ઠાણું=ખીજેઠંકાણે	મિચ્છામિ=મારેમિચ્છ્યા
સંઘટ્ટિઆ=પીડા કરી	સંઠામિયા=મૂક્યા	દુર્કડં=માપ
પરિયાવિયા=દુઃખીકર્યા	જીવિયાઓ=જીવિતથી	

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્—ઇચ્છાએ કરી હે ભગવન્ ? આ દે
• ૨ આપો

ધરિયાંવહિયં પડિક્રમામિ—માર્ગમાં ચાલતાં ને પાપ થયું હોય તેથી
પડિક્રમુંધું (પાછો વળુધું) ત્યારે ગુરૂ કહેકે પડિક્રમહ

ઇચ્છં ઇચ્છામિ પડિક્રમિઉં ॥૧॥—(શિષ્ય કહે) પ્રમાણ પડિક્રમવાને
ઇચ્છુધું

ધરિયાવહિયાએ વિરાહજ્વાળાએ ॥૨॥—રસે ચાલતાં ને જીવની વિરાધ
ના થઇ હોય તે

ગમજ્ઞા, ગમજ્ઞે ॥૩॥—જતાં આવતાં

પાણક્રમજ્ઞે ખીયક્રમજ્ઞે હરિયક્રમજ્ઞે—(તસજીવ) જીવ ચાંપવે ખીજ
ચાંપવે, લીલી વનસ્પતિ ચાંપવે કરી

ઓસા ઉત્તિંગ—હારનુ પાણી તથા કીડીઆરં

પણુગ દગ—પાંચ વર્ણની સેવાલ. કાચું પાણી

મટ્ટીમંકડા સંતાણા સંકમ્બજે નંદા ॥—માટી કરોળીઆની નળ (એ
સરવે ચાંપવાથી.

જે મે જીવાવિરાહિયા ॥૫॥—જે કાષ્ઠ જીવો મેં વિરાધ્યા હોય

એગિંદ્રિયા—એક ઇન્દ્રિયાગ્રા એટલે, પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયરો,
નરપતિ

એઈંદિયા—એ ઇંદ્રિવાળા (શંખ, કીડા, અળસીયાં, પોરા વગેરે

તેઈંદિયા—ત્રણ ઇંદ્રિવાળા (માકણ, જી, કીડી, કંથુઆ વગેરે)

ચેઈંદિયા—ચાર ઇંદ્રિવાળા (વીંછી, બમરા, માખી વગેરે)

પાંચિંદિયા ॥૬॥—પાંચ ઇંદ્રિવાળા (મનુષ્ય તિર્થંચ વગેરે)

અલિહયા—સામા આવતા હણ્યા હોય

વત્તિયા—ધુળે કરી ઢાંક્યા હોય

લેસિયા—ભૂમિ સાથે અથવા ભીંત સાથે ધસ્યા

સંઘાઇયા—શરીરે શરીર મેળવ્યાં

સંઘટ્ટિયા—પીડા કરી

પરિયાવિયા—પરિતાપ ઉપજાવ્યો

કિલામિયા—ચકવીને મૂડદાસ કીધા

ઉદ્ધવિયા—ત્રાસ પમાડ્યા

ઠાણાઓઠાણું સંકામિયા—એક ડેકાણેથી બીજે ડેકાણે મૂક્યા

જીવિયાઓ વવરોવિયા—આવળા થકી ચુકાવ્યા (માર્યા)

તરસમિચ્છામિદુઃકં ॥૭॥—તે (મારાં પાપ) મિથ્યા થાઓ

॥ અથ તુસ્સ ઉત્તરી ॥

ઉત્તરી=વિશેષે શુદ્ધ

કરણેણું=કરવે

પાયચ્છિત્ત=આલોચણું

તું જાણે

વિસોહી=વિશેષે શુદ્ધ

વિસહસી=સદૃશ રહિત

પાવાણું=પાપોનું

કરમાણું=કર્મોનું

નિગ્ધાયણું=રાજવાને

અઠ્ઠાએ=અર્થે

ઠામિ=રહુધું

કાઉરસગ્ગાં=કાઉરસગમ્

તરત ઉત્તરી કરણેણું—તે પાપને વિશેષે શુદ્ધ કરવાને

પાયચ્છિત્ત કરણેણું—તે પાપને છેદ કરવાને

વિસોહી કરણેણું—આત્માને વધારે શોધવે / કરીને

વિસદ્ધી કરણેણ—આત્માને માયા, નિયાણું અને વિચારને એ ત્રણ

શબ્દ રહિત કરવાને

પાંચાણું કર્મમાણું—પાંચોને તથા કર્મોને

નિગ્ધાયણ કૃત્યે—ટાળવાને અર્થે

કામિકાકિરસગ્ગાં—કાકિરસગ્ગમાં રહું છું

॥ અન્નથ્ય ઉસસિણં ॥

અન્નથ્ય=અન્યત્ર, ખી

જે ઠેકાણે

ઉસસિએણું=ઉંચાં

સ વડે

નીસસિએણું=નીચા

શ્રાસં વડે

ખાસિએણું=ખાંસી

વડે, ઉચ્ચરસ વડે

છીએણું=છીંક વડે

જંભાધએણું=જમ્બા

સાવડે

ઉડુંએણું=ઓડકાર વડે

વાયનિસગ્ગેણું=વા

સરવા વડે

બમલિએ=તમર આવે

પિત્તમુદ્ધાએ=પીડનાં

અન્નથ્ય—(નીચે જે આગરો કહેવાસે તે સિવાય) ખીજે ઠેકાણે

ગિછાળાએ

સુદુમેહિં=સુદમ રીતે

અંગ=શરીર

સંચાલેહિં=સંચારવડે

ખેલ=કપ, યુગ

દિક્કિ=દષ્ટિ

એવં=એ પ્રકારે

ઓધએહિં=પ્રત્યાદિલેખને

આગારેહિં=આગારોવડે

અભગ્ગો=અખંડિત

અવિરાહિઓ=અવિરા

ધિત

હુજજ્જ=હાંમે

મે=મારો

કાકિરસગ્ગો=કાકિરસગ્ગ

જાવ=જ્યાં સુધી

અરિહંતાણું=અરિહં

તોને

ભગવંતાણું=ભગવંતોને

નમુકારેણું=નમસ્કારવડે.

ન=ન

પારેમિ=પારં

તાવ=ત્યાં સુધી

કાયં=કાયાને

ઠાણેણું=સ્થાનકવડે,

મોણેણું=મૌનવડે

ઝાણેણું=ધ્યાનવડે

અપ્પાણું=મારીકાયાને

વોસિરામિ-વોસિરાવું

હું, તથાહું

ઉષસિએણું, નીસસિએણું, ખાંસિએણું છીએણું—ઉંચો શ્વાસ લેવે!

હીએ શ્વાસ મુકવે, ઉધરસવડે, છીંક આવે.

જંભાધએણું, ઉડુએણું, વાયનિસગએણું—ગગાસુ આવે, ઝોડકાર

આવે, વા સંરવે કરીને

સમલિએ પિતમુચ્છાએ ૧૧૧—તમર આવે, પીતના ઉછાળે કરી

સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં—સૂક્ષ્મ રીતે સરીર હાલવે કરી

સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં—સૂક્ષ્મ રીતે કદ તથા (થુંક ગળવે કરી)

સુહુમેહિં ત્રિક્લિસંચાલેહિં ૧૧૨—સૂક્ષ્મ રીતે દ્રષ્ટિ સંચારવે કરી

એવમાઈ એહિં આગારેહિં—એ પ્રકારે બીજા પણ અગારે વડે

(મારો કાઉંરમગ)

અલગ્ગા અચિરાહિઓ,—અખડિત અને અચિરાધિત (સંપૂર્ણ)

હુજજ મે કાઉંરસગ્ગો ૧૧૩—મારો કાઉંરસગ્ગો હોળે

જનર અરિહંતાણું ભગવંતાણું—જ્યાં સુધી અરિહંત ભગવંતને

નમુકારેણું ન પારેમિ ૧૧૪—નમસ્કાર વડે ન પાર

તાવકાય—લાં સુધી કાયાને

ઠાણેણું, મોણેણું, ઝાણેણું—દૂધાનક વડે, મૌનવડે, અને ધ્યાનવડે

અરપાણું વોસિરામિ—મારી કાયાને વોસિરાવું છું.

॥ અથ લોગસ્સ ॥

લોગસ્સ=લોકને

ઉજ્જિઅમરે=કેવલ

કરનાર

ધમ્મભતિશ્ચયરે = ધમ્મ

નીર્યનાકરનાર

જીણે=તમગદ્દેપ હોતેનાર

અરિહંતે=અરિહંતની

કિત્તધરિસં=સ્તુતિ કરીશ

અઉવીસંપિ - ચોખ્ખીશે

પણ

કેવલી=કેવળજ્ઞાની

ઉસલં=ઝંપભદ્રેવને

એજિઅમ્=અજિતનાથને

અ=વળી

વદ્દે=વાંદુછું

संलव=संलवनायने
 अलिषु=अभिन
 दन (स्वामीने)
 सुमध=सुमतिनायने
 उभप्लु=पक्षप्र
 लुने
 सुपास=सुपात्रनायने
 जिषु=जिनेश्वरने
 यंदप्लु=यंदप्रलुने
 नदे=वांदुधुं
 सुविह=सुविधिनायने
 पुष्टत=पुष्टतने
 सिअल=शीतलनायने
 सिअल=श्रेयांस ना
 यने
 वासुपुज्ज=वासुपू
 ज्यने
 विमल=विमलनायने
 अलुत=अनंतनायने
 धर्म=धर्मनायने
 सतिथ=शांतिनायने
 वंदाभि=वांदुधुं
 कुं=कुथुनायने
 अर=अरनायने

महिल=महिलनायने
 मुष्टिमुष्टय=मुनिमुष्टय
 स्वामीने
 नमिजिषु=नमिजिने
 रिनेभि=अरिनेभिने
 (नेमनायने)
 पाम=पामनायने
 तलु=नेमल
 वंधमाषु=वर्धमानस्वा
 मीने (महावीरस्वामीने)
 अर=अर प्रदारे
 मअ=मदारेषुवे
 अलिषुआ=स्तव्या
 विदुय=दाय्या
 रय=रय
 मला=मेल
 पहीलु=अतिशये क्षय
 कुर्या छे
 जर=जर, धरपलु
 मरु=मरु
 जिषुवरा=जिनवरा
 तिथयरा=तीर्थंकरा
 मे=मदारा उपर
 पसियंतु=प्रसन्न यथो

कितिय=स्तव्या
 वदिय=वांदु
 महिया=पूज्या
 जे=जे
 अ=अ
 उत्तमा=उत्तम
 सिद्धा=सिद्धयया
 आइगा=गगनदिपलु
 ओलि=ओवीपीन (सम
 कीत)
 लाल=लाल
 सभालि=सभाधि (यित
 ना स्थिरता)
 वर=प्रधान, श्रेष्ठ
 उत्तम=उत्तम
 यंदसु=यंदयक्षी
 निममलयरा=अनानिमग
 आध=येसु=आदित्यधी
 (सूरजधी)
 अलिव=अधिक, वधारे
 पयासयरा=प्रकाशकरनार
 सागर=समुद्र
 वर=पेटे
 गंलीस=गंभीर

સિદ્ધા-સિદ્ધો

સિદ્ધિ-મુક્તિ

મમ-મને

દિસંતુ-આપો

લોગસસ ઉજળો અગરે—લોકને મિત્રે ઉદ્યોત કરનાર (કેવળ જ્ઞાન વડે
અજવાળુ કરનાર)

ધમ્મતિથ્યયરે જિણુ—ધર્મ તીર્થના કરનાર અને રાગદ્વેષ જીતનારાએએવા
અરિહંતે કિત્તઈસ્સં—અરિહંતની હું સ્તુતિ કરીશ.

ચઉવીશ્સપિ કેવલી ॥૧॥—એ ગોંવીસે કેવળજ્ઞાન પામેલા છે તેમને
તથા ખીજ પણ તીર્થંકરોને

ઉસલમજિઅચ વંદે—ઋષભદેવ, તથા શ્રી અજિત નાથને વાંદુછું.

સંભવમભિણુદણુ ચ સુમર્થચ—સંભવનાથ તથા અભિનંદન સ્વામી
તથા સુમતિનાથ પ્રત્યે વલી.

પઉમપ્પહં સુપાસં—પદ્મપ્રભુ તથા સુપાર્શ્વનાથ પ્રત્યે.

જિણુચ ચંદ્રપ્પહં વંદે ॥ ૨ ॥—રાગદ્વેષના જીતનાર એવા ચંદ્રપ્રભુને
વાંદુછું.

સુવિહિચ પુચ્છદંતં—સુવિધિનાથ અથવા પુષ્પદંતને (એએ નામ નવ
માનાં છે.)

સિઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ—શ્રીશીતલનાથ, શ્રેયાંસનાથ તથા
વાસુપુજ્ય સ્વામી પ્રત્યે વળી)

વિમલમણંતં ચ જિણુ—વિમલનાથ તથા અનંતનાથ જે કર્મ શત્રુ
જીતનાર છે.

ધમ્મં સતિં ચ વંદામિ ॥૩॥—ધર્મનાથ તથા શાંતિનાથને વાંદુછું.

કુંદં અરં ચ મહિલં—કુંથુનાથ. અરનાથ તથા મહિલનાથને.

વદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણંચ—મુનિસુવત સ્વામીને તથા નમિનાથને
વાંદુછું.

વાંદામિ રિદ્ધનેમિ—અરિષ્ટનેમીને, વાંદુંછું,

પાસં તહ વદ્ધમાણું ચ ॥૪૮॥ પાર્શ્વનાથને તેમજ વર્ધમાન સ્વામીને
એવં મયે અભિયુક્ત્યા—એ પ્રકારે મહારે જીવે રતગ્યા.

વિદુય રયમલા પહીણુજરમરણા—(એ તીર્થંકરો કેવા છે ? તો કે)
જેમણે કર્મ રૂપ રજ અને મેલ ટાળ્યાછે તથા જેણે બગપણ તથા
મરણ ક્ષય કર્યાં છે, એવા.

ચઉવીસપિજિણુવરા—ચોવીસે જીવરો (તથા ખીજ પણુ જીવરો)

તિથયરા મે પસિયંતુ ॥૫૦॥—તીર્થંકરો મારા ઉપર પ્રસન્ન થાઓ.

કિત્તિય વંદિય મહિયા—સ્તવવા વાંદવા અને પૂજવા યોગ્ય.

જે એ લોગરસ ઉત્તમા સિદ્ધા—એવા જે લોકને વિશે ઉત્તમ સિદ્ધ
થયા છે તે

આરૂગ્ગ ઓહિલાભં—જેથી રોગ રહિત પણુ (મોક્ષ) થાય એવા સ-
મેકિત (મોધીખીજ)નો લાભ થવાને.

સમાહિ વર મુત્તમં હિંતુ ॥૬૧॥—ઉત્તમ અને પ્રધાન એવી સમાધી
(ચિત્તની સ્થિરતા) આપો.

ચંદ્રસુ નિમ્મલયરા—ચંદ્રથી વધારે નિર્મળ.

આઠ્ઠિએસુ અહિયં પયાસયરા—સૂર્યથી વધારે પ્રકાશ કરનાર.

સાગર વર ગંભીરા—સમુદ્રના પેડે ગંભીર.

સિધ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ—એવા હે સિધ્ધો મને સિદ્ધિ આપો,

॥ અથ કરોમિર્મતે ॥

કરેમિ-કરંછું	કરંછું	મણેણું-મને કરી
ભાંતે-હે ભગવંત	જાવ-જ્યાં સુધી	વાયાએ-ત્યને કરી
સામાઈયં-સામાયિક	નિયમં-નિયમને	કાયેણું-કાયાએ કરીને
સાવજ્જં-સાવધ પા	પજ્જુવાસામિ-સેવું	કારવેમિ-કરાવું
પ વાળા	દુવિહું-એ પ્રકારે	નિંદામિ-નિંદુછું
જોગં-યોગને, વેપરને	તિવિહેણું-ત્રણ પ્રકારે	ગરિહામિ-ગુરની સા
પચ્ચજ્જામિ-ત્યાગ	કરી	મે ગર્હુછું

કરેમિભાંતે સામાઈયં-હે ભગવંત સામાયિક કરંછું
 સાવજ્જં જોગં પચ્ચજ્જામિ-સાવધ (પાપસહિત) વેપારને ત્યાગ કર
 છું (ક્યાં સુધી)
 જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ-જ્યાં સુધી (મામાયક વ્રતના) નિયમને
 સેવું (ત્યાં સુધી)
 દુવિહું તિવિહેણું-એ પ્રકારે (કરવા, કરાવવા રૂપ) ત્રણ પ્રકારે (તેં)
 મણેણું વાયાએ કાયેણું-મન, વચન, અંતે કાયાએ કરી
 ન કરેમિ ન કારવેમિ-ન કર તથા નકરાવું
 તસ્સભાંતે પડિક્કમામિ-તે (સાવધ પાપને) હે ભગવંત ? હું પડિ
 ક્રમુંછું.
 નિંદામિ, ગરિહામિ-નિંદુછું, ગુરસામે ગર્હુછું
 અપ્પમાણું વોસિરામિ-ચળા તેથી મારી કાયાને વોસિરાવુંછું (તજુછું)

॥ અથ સામાઈઅ વસજુતો ॥

સામાઈય-સામાયક	જતિઆ-જેટલી	સાવઆ-આવક
મણે-મન	વારા-વાર	જમણા-જે માટે
હોઈ-હોય	સામાઈઅમિ-સામાય	એઆણુ-એ, એણે
નિયમ-નિયમ	કમાં	કારણેણું-કારણે કરીને
અનંત-અનંત	ઉ-તો	બહુસો-બહુવાર
અસુહું-અશુભ, માઈ કમ્મે-કર્મ		કુળજા-કરે, કરવું જો
કર્મ-કર્મને	ઈવ-પેટે. સમાન	ઈએ

સામાઈય વયજુતો—સામાયિકવત યુક્ત

જવમણે હોઈ નિયમ સંજુતો—જ્યાં લગી મન નિયમે સંહિત હોય
(ત્યાં સુધી)

અનંત અસુહું કર્મ—અશુભ કર્મને છેદે

સામાઈઅ જતિઆવારા ૧૧૧—જેટલીવાર સામાયક કરે (તેટલીવાર
સામાઈઅમિ ઉકામે—(જે માટે) સામાયક કરતી વખત

સમણાઈવ સાવઆ હવઝ જમણા—આવક સાધુની પેરે (સમાન)હોય
એઆણુ કારણેણું—એ કારણે કરીને

બહુસો સામાઈઅ કુળજા—બહુવાર સામાયક કરવાં જોઈએ.

સામાયક વિધિ સીધું, વિધિ પારિઉ, વિધિ કરતાં જે
કોઈ અવિધિ હુઆ હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાયે કરી
તરસ મિચ્છામિ દુકડ, દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના,
એવં બત્રીસ દાવમાં જે કાંઈ દાવ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું
મન વચન કાયાયે કરી તરસ મિચ્છામિ દુકડ.

॥ મુહપત્તિના પચીસ બોલ ॥

(૧) મુત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સર્દહું (૨) સમકીત મોહની, (૩) મિત્રમોહની, (૪) મિથ્યાત્વ મોહની, પરિહરૂં (૫) કામરાગ. (૬) રનેહરાગ, (૭) દ્રષ્ટિરાગ. પરિહરૂં. (૮) સુદેવ. (૯) સુગુરૂં, (૧૦) સુધર્મ, આદરૂં. (૧૧) કુદેવ, (૧૨) કુગરૂં. (૧૩) કુધર્મ, પરિહરૂં, (૧૪) જ્ઞાન, (૧૫) દર્શન, (૧૬) ચારિત્ર, આદરૂં, (૧૭) જ્ઞાન વિરાધના, (૧૮) દર્શન વિરાધના, (૧૯) ચારિત્ર વિરાધના. પરિહરૂં, (૨૦) મનગુપ્તિ, (૨૧) વચન ગુપ્તિ. (૨૨) કાયગુપ્તિ, આદરૂં. (૨૩) મનદંડ. (૨૪) વચનદંડ (૨૫) કાયદંડ, પરિહરૂં.

॥ અંગના પચીસ બોલ ॥

(૧) હાસ્ય. (૨) વતિ, (૩) અરતિ, પરિહરૂં, ડાબે હાથે પડિલેલવા. (૪) ભય. (૫) સોગ. (૬) દુગંછા. જમણે હાથે (૭) કૃષ્ણલેશ્યા. (૮) નીલલેશ્યા. (૯) કાપોત લેશ્યા. પરિહરૂં. માથા ઉપર (૧૦) રસગારવ. (૧૧) રિદ્ધિગારવ, (૧૨) શાતા ગારવ, પરિહરૂં, મોઢે (૧૩) માયાશલ્ય. (૧૪) નિયાણા શલ્ય. (૧૫) મિથ્યાત્વ શલ્ય. પરિહરૂં, છાતીએ. (૧૬) ક્રોધ. (૧૭) માન, પરિહરૂં પુઠે ડાબે ખભે. (૧૮) માયા. (૧૯) લોભ, પરિહરૂં પુઠે જમણે ખભે (૨૦) પૃથ્વીકાય. (૨૧) અપકાય, (૨૨) તેહકાયની જયણા કરૂં, ડાબેપાજે. (૨૩) વાઉકાય. (૨૪) વન રુપકાય (૨૫) ત્રસકાયની રક્ષા કરૂં જમણે પાજે.

ઉપર કહેલા પચાસ બોલ સાધુ તથા શ્રાવકને કહેવાના છે, અને ૩ લેશ્યા, ૩ શુદ્ધ્ય, ૪ કષાય, એ દશ સિવાયના ૪૦ બોલ, સાધવી અને આવિકાએ કહેવા.

॥ સામાયકના વત્રીસ દોષ ॥

દશમનના.

દશ વચનના.

બાર કાપાના.

(૧) વેરી દેખા રી	(૧) કુચ્ચન બોલે	(૧) આસન ચપળ
સ કરે	(૨) હુંકારા કરે	(૨) ચારદિશાએ જીએ.
(૨) અવિવેક ચિંતવે	(૩) પાપઆદેશ દીએ	(૩) સાવધ દામ કરે
(૩) અર્થ ન ચિંતવે	(૪) લતારો કરે	(૪) આજસ મરડે
(૪) મનમાં ઉદ્દેગધરે	(૫) કલહ કરે	(૫) અતિનયે બોલે
(૫) વશનીવાંછા ધરે	(૬) આવેળાએ કહે	(૬) ઓહું લમ બેસે
(૬) વિનય ન કરે	(૭) ગાળ બોલે	(૭) મેલ ઉતારે
(૭) બંધ ચિંતવે	(૮) બાળક રમાડે	(૮) ખરબખણે
(૮) વ્યાપાર ચિંતવે	(૯) રિકથા કરે	(૯) પગ ઉપર પગ ચડાવે
(૯) ફગનો સંદેહરાખે	(૧૦) હાંસી કરે	(૧૦) અંગ ઉધાડું મુકે
(૧૦) નિયાળું કરે		[૧૧] અંગ ઢાંકે
		(૧૨) ઉંઘે

॥ અથ સવ્વલોણ ॥

સવ્વલોણે અરિહંતો ॥ કરેમિ ॥ વંદણ ॥ ૧૧ ॥—સર્વ ભોક્તે વિષે અરિહંતની પ્રતિમાને વાંદવાને અર્થે હું કાકસગમ કરું.

॥ અથ ઝંકિંચિ ॥

જં-જે	સગ્ગે-સ્વર્ગમાં	ખિંબાઈ-ખિંબ, પ્રતિમા
કિંચિ-કાષ્ઠ	પાયાલિ-પાતાળમાં	તાઈ-તે
નામ-નામ	માણુસે-મનુષ્યમાં	સંવાઈ-સર્વે
તિથ્થં-તીર્થ	જાઈ-જે	

જંકિંચિ નામ તિથ્થં—જે કાષ્ઠ નામ તીર્થ હોય
 સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ—સ્વર્ગે પાતાલ અને મનુષ્ય લોકમાં ,
 જાઈ જિણુ ખિંબાઈ—જે કાષ્ઠ જિતેશ્વર ભગવાનની પ્રતિમા હોય
 તાઈ સંવાઈ વંદામિ—તે સર્વ પ્રત્યે હું નમસ્કાર કરું છું

॥ અથ નમુશ્ચુણં વા સક્રસ્તવ ॥

નમુશ્ચુણં-નમસ્કાર યાઓ	પુડરિયાણું-પુઃતિક ક મળ જેવાને	દયાણું-આપનારને ચન્નખુ-ચક્ષુ
આઈગરાણું-આદિ યા શર્યાતના કરનારને	ગંધહુથીણું-ગંધ હ સ્તી જેવાને	મગ્ગ-માર્ગ
તિથ્થયશણું-તીર્થકં રોતે	લોગ-લોક (માં)	શારણ-શાળુ, આશરો
સયં-પોતે, પે તાનીમેળે	નાહાણું-નાથોને, રવા મીને	બોહિ-બોધિ, સમકિત
સં-સમ્યક્ પ્રકારે	હિઆણું-હિતકરનારને	ધમ્મ-ધર્મ
બુધ્યાણું-બોધ પામે લાને	પઈવાણું-દીવા (સમા ન)ને	દસિયાણું-ઉપદેશ કરના રને
પુરિસ-પુરુષો (માં)	પન્નેઅગરાણું-પ્રક્રી શ કરનારને	નાયગાણું-નાડકને
ઉત્તમાણું-ઉત્તમ (ને)	અભય-ભયરહિતપણું	સારહીણું-સારથીને
સીહાણું-સીંહાને		ચાઉરંત-ચારગતિનો અંતકરનાર

અધ્યક્ષીણું-અધ્યક્ષીણી	તારયાણું-તારનારને	અવ્યાખ્યાણું-પીડાંહિત
અપ્પડીહય-અપ્રતિહત	બુદ્ધાણું-બોધપામેલાને	અપુણરાદિત્તિ-દુરીથી
કોષ્ઠયા હણાય રોકાય	બોદ્યાણું-બોધ કરાવનારને	પાશ્વું-આવડું નથી
નહી તેવું		ગદ્ય-ગતિ
નાણું-જ્ઞાન	સુત્તાણું-સુકાએલાને	નામધેયં-નામયાળું
દંસણું-દરશન	મોગ્યાણું-મુકાવનારને	સંપત્તાણું-પામેલાને
ધરાણું-ધારણકરનારને	સવ્યવણું-સર્વજ્ઞને	જીવ્ય-જીવેલાને
વિચરું-નિવર્ત્યું છે	દરિસિણું-દેખનારને	ભયાણું-ભયે ને
છઉમ-અદ્યક્ષપણું કપટ	શિવં-ઉપદ્રવ દિત	અધ્યા-ભૂતકાળે
પણું	અયલં-અચળ, સ્થિર	ભાગ્યે-અનાગતકાલે
જિણાણું-જિતનારને	અરુચં-રોગ-હિત	ભવિષ્યં-તિ-થશે
જીવયાણું-જિતાવનારને	અણુંતં-અનંત	સંપદ્ય-સંપ્રતિ, હમણું
તિન્નાણું-તરેલાને	અખ્યાયં-અદ્વય	વદમાણા-વર્તતા

નમુદ્યુણું-નમસ્કાર યાઓ, જ્ઞાને ? તે કહે છે

અરિહંતાણું ભગવંતાણું ॥૧૧॥-અરિહંતોને, ભગવંતોને

આર્ધગરાણું તિથ્યયરાણું-ધર્મની આદિના કરનારને, તીર્થંકર ભગવાનને

સયંમુંબુદ્ધાણું ॥૧૨॥-પોને સમ્યક્ પ્રકારે બોધ પામેલાએ તેમને

પુરિસુત્તમાણું-પુરુષોને વિષે હમમ છે તેમને

પુરિસસીદ્ધાણું-પુરુષોને વિષે સિદ્ધ સમાન છે તેમને

પુરિસવર પુંડરિઆણું-પુરુષને વિષે ઉત્તમ પુંડરીક કમળ જેવાએ તેમને

પુરિસવર ગંધર્વધીણું ॥૧૩॥-પુરુષને વિષે ઉત્તમ ગંધ હસ્તી જેવાને

લોગુત્તમાણું-લોકને વિષે ઉત્તમ છે તેમને

લોગનાહ્યાણું—લોકના નાથને

લોગહિઆણું—લોકને હિત કરનાર છે તેમને

લોગપદ્ધિઆણું—લોકને વિષે (જ્ઞાનરૂપી) દીવા સમાન છે તેમને

લોગપન્થે અગરાણું ॥૪૮॥—લોકને વિષે પ્રકાશ કરનારને

અભયદયાણું—સર્વ જીવોને અભય આપનાર છે તેમને

અખુદયાણું—(સમ્યક્જ્ઞાન રૂપ) અહુના આપનારને

મગ્ગદયાણું—(જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપ) માર્ગ આપનારને

સરણુદયાણું—(કર્મ રૂપ શત્રુની ખીકથી) શરણ આપનારને

બોહિદયાણું ॥૫૦॥—બોધી બીજ (સમકિત) આપનારને

ધર્મદયાણું—દેશવિરતિ અને સર્વ વિરતી રૂપ ધર્મ આપનારને

ધર્મદેસિઆણું—ધર્મના ઉપદેશ કરનારને

ધર્મનાયગાણું ધર્મસારહીણું—ધર્મના નાયકને, ધર્મના સારથીને

ધર્મવર ચાઉરંત ચક્કવટીણું ॥૬૧॥—ચાર ગતિનો અંત કરનાર ઉત્તમ ધર્મરૂપ ચક્રો ધરનારને

અપ્પહિલયવરનાણું દંસણુધરાણું—કોઈથી હણાય શોકાય નહીં એવું ઉત્તમજ્ઞાન અને દર્શનના ધરનારને

વિયદ્ધઉમાણું ॥૭૧॥—છત્રસ્થપણથી વિવર્ત્યા છે તેમને

જિજ્ઞાણું જવયાણું—કર્મ શત્રુ જીતેલાને તથા જીતાવનારને

તિન્નાણું તારયાણું—સંસાર સમુદ્રથી તરેલાને તથા તારનારને

બુદ્ધ્યાણું બોહ્યાણું—પોતે બોધ પામેલાં છે તેમને તથા અબળજીવોને

બોધ કરાવનાર છે તેમને

મુત્તાણું મોઅગાણું ॥૮૧॥—કર્મથી મુકાએલાને તથા બીજને મુકાવનારને

સંવવણું સંવવદરિસિણું—સર્વજ્ઞને તથા સર્વ દેખનારને

શીવ—જે સર્વ ઉપદ્રવ રદિતને

મયલ મદ્ય મણંત મખખય—અયલ, રોગરહિત, અનંત, અક્ષય.
 મવાખાહ—સર્વ પ્રકારે પીડા રહિત છે
 મપુણરાવિત્તિ—જ્યાંથી શરીથી પાછું આવવું નથી
 સિદ્ધિગઈ નામધેય—સિદ્ધ ગતિ છે નામ જેનું—
 ઠાણું સંપત્તાણું—એવા સ્થાનકને પામ્યા છે (તથા)
 મમેાજિણાણું જિઅભયાણું ॥૮૮॥—જે ભયોને જીતેલા છે એવા.
 જિતોને નમસ્કાર થાઓ.

જેઅ અધઆ સિદ્ધા—જે ભૂતકાળને વિષે સિદ્ધ થયા
 જેઅ ભવિસ્સંતિણાગએકાલે—જે ભવિષ્યકાળને વિષે સિદ્ધ થશે
 સંપદઅ વટમાણા—સંપ્રતિકાલને વિષે વર્તતા
 સવે તિવિહેણ વંદામિ—તે સર્વેને મન, વચન, અને કાયાએ કરી
 વાંદુ છું.

॥ અથ જાવંતિ ચેઈઆઈ ॥

જાવંતિ—જેટલા	તિરિઅ—તિરછા, વચલા	તથ—ત્યાં
ચેઈઆઈ—ચેત્ય, પ્રતિમા	લોઅઅ—લોકને વિષે	સંતાઈ—છત્તી, રહેલી
ઉદ્ધે—ઉર્ધ્વ (લોકમાં)	ઈહ—અહીં	
અહે—અધો (લોકમાં)	સંતો—રહેલો, છતો	

જાવંતિ ચેઈઆઈ—જેટલી જિન પ્રતિમા
 ઉદ્ધેઅ અહેઅ તિરિઅ લોઅઅ—ઉર્ધ્વ (સ્વર્ગ) અધો (પાતાળ) અને
 તિરછા (મનુષ્ય) લોકને વિષે છે
 સમ્પાઈ તાઈ વંદે—તે સર્વે પ્રત્યે હું વાંદુ છું
 ઈહ સંતો તથ સંતાઈ—અહીં રહ્યો થકો ત્યાં રહેલી (જિનપ્રતિમા
 એને)

॥ અથ જાવંત કેવિસાહુ ॥

જાવંત-જેટલા	મહાવિદેહેઅ-મહાવિદે	પણુઓ-નમસ્કાર થાઓ
કેવિ-કોઇપણ	હમાં	તિદંડ-ત્રણદંડ
ભરહુ-ભરત	સવેસિં-સવેને	વિરયાણું-વિરામ પા
ઐરવય-ઐરવત	તેસિં-તેમને	મેલા, રહિત

જાવંત કેવિસાહુ—જેટલા કોઇપણ સાધુ

ભરહુરવય મહાવિદેહેઅ—(પાંચ) ભરત, (પાંચ) ઐરવત (પાંચ) મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે

સવેસિં તેસિં પણુઓ—તે સર્વ પ્રત્યે મારો નમસ્કાર થાઓ.

તિવિહેણુ તિદંડ વિરયાણું—(તે સાધુ કેવાછે ? તો કે) ત્રણ પ્રકારે (મન, વચન, કાય ઐ) કરી ત્રણ દંડથી (અશુભ, મન, વચન, કાયાના) નિવર્ત્ય છે.

॥ અથ નમસ્કાર ॥

નમો ડહુત—નમસ્કાર થાઓ અરિહંત ભગવાનને

સિદ્ધાપાર્યો—(વળી) સિદ્ધ ભગવનને, તથા આચાર્ય ભગવાનને

પાધ્યાય સર્વ સાધુલ્યઃ—ઉપાધ્યાયોને, તથા સર્વ સાધુને

॥ અથ ઉપસર્ગહર સ્તવન ॥

ઉવસગ્ગ-ઉપસર્ગ,	કમ્મ-કર્મના	નિન્નાસં-નાશકરનારને
સંકટ	ધણુ-સમૂહથી	મંગલ-દુઃખનાનિવૃત્તિ
હરં-હરણુ કરનાર	મુક્કં મુક્કાએલાને	કલ્લાણ-સખનીવૃદ્ધિ
પાસં-પાર્શ્વ યક્ષ	વિમહુર-વિષધર, સાપ	આવાસં-ધર
પાસં-પાર્શ્વનાથને	વિસ-વિષ, ઝેર	કુલિંગમંતં-પૂલિંગ

નામનો મંત્ર
કંઠે-કંઠને
ધારેઈ-ધારણુ કરે
જો-જો
સયા-સદા
મજ્જાઓ-મનુષ્ય
ગંહ-ગ્રહ
રોગ-રોગ
મારી-મરકી
દુઠુ-દુટ, નિર્દય
જરા-જરૂ, તાવ
જાંતિ-પામે છે
ઉવસામં-શાંતિ, નાશ
ચિકુઉ-રહો
દૂરે-દૂરે
મંતો-મંત્ર
પુજ્જ-તને
પણામો-પ્રણામ

વિ-પણ [વાળો]
બહુફલો-બણા ફળ
હોઈ=થાય છે
નર-પુરુષ [વિષે]
તિરિએસુ-તિર્યંચને
જીવા-જીવો
પાવંતિ-પામે છે
ન-તહીં
દુઃખ-દુઃખ
દોગચ્ચં-માહી ગતિ
દરિદ્રતા
તુહુ-તમારા
સમ્મત્તે-સમ્યક્ત્વને
લધ્ધે-પામે છને
ચિ તામણિ-ચિંતામણિ
રતન

કલ્પપાયવ-કલ્પ વૃક્ષ
અમહિમિ-અધિક,
વધારે
અવિગ્ધેણ-વિદનરહિતપણે
અર્યરામરં-મોક્ષ.(ને)
કાણું-સ્થાનકને
સંથુઓ-સ્તંભો
મહાયસ-હોમોટાયશવાળ
ભત્તિ-ભકિત
ભર-સમૃદ્ધ
નિભરેણ-પૂર્ણ ભરેલા
હિઅએણ-દેવાવડે
તા-તે કારણ માટે
દેવ-હે દેવ?
દિજ્જ-આપો
ભવેભવે-ભવોભવ
જીણુચંદ-હે જિનચંદ્ર

ઉવસગ્ગહરં પાસં—ઉપસર્ગનો હરનાર પાર્શ્વનામનો યક્ષ છે જેમને
પાસં વંદામિ—એવા પાર્શ્વનાથને હું વાંદુછું
કમ્મ ઘણુ મુક્કં—કર્મના સમુહથી મુકાએલા છે,
વિસહર વિસ નિ-નાસં—(મિત્યાત્વરૂપ) સાપના ઝેરનો નાશ કરનાર છે
મંગલ કલ્લાણુ આવાસં ॥૧૧॥—મંગળ અને કલ્યાણનું ઘર છે
વિસહરં ફુલિગમંતં—વિસધર ફુલિંગ એ નામનો મંત્ર

કંઠે ધારેઈ જો સુયામણ્યો—જે માણસ કંઠને વિષે સદા ધારણ કરે
(યાદ કરે)

તરસગહ રોગમારી—તેના દુષ્ટમહ, રોગ અને મરકી

દુકુ જરા જાતિ ઉવસામં ॥૨૧॥—દુષ્ટ તાવ ઉપશમ પામે છે

ચિંકુઉ દૂરે મંતો—તે મંત્ર તો દૂર રહે

તુજપણામોવિ બહુફલો હોઈ ॥૩૧॥—પરતુ તમને પ્રણામ કરવો

તે પણ ઘણા ફલવાળો થાયછે

નર તિરિએસુ વિ જીવા—મનુષ્ય અને તિર્યચને વિષે પણ જીવો

પાવંતિ ન દુઃખ દોગમ્યં ॥૩૧॥—દુઃખ અને દારિદ્ર ન પામે

તુલસમ્મતે લધ્ધે—તમાર સમ્યક્ત્વ દર્શન પામે છતે.

ચિંતામણિ કર્પપાયવલ્લિએ—(તે સમ્યક્ત્વ દર્શન કેવું છે તો કે)

ચિંતામણિ રત્ન અને કર્પવૃક્ષથી અધિક છે

પાવંતિ અવિગ્ધેણું—વિગ્નરહિત પણે પામેછે શું ?

જીવા અચરામરંઠાણું ॥૪૧॥—જીવો અજરામર (મોક્ષ)સ્થાનકને

ધમ્મ સંથુઓ મહાયસ—હે મહાયશ ? એ પ્રકારે સ્તવ્યો

ભત્તિભરનિભરેણુ હિઅએણુ—ભકિતના સમુદ્ધે કરી પૂર્ણ ભરેલા

-હૃદય વડે

તાદેવ દિજ્જયોહિં—તે કારણ માટે હે દેવ સમકિત આપો

ભવે ભવેપાસ જિણ્યંદ—હે પાર્શ્વજિનચંદ્ર જન્મોજન્મને વિષે

॥ અથ જયવીયરાય ॥

જય-જયવંતાવતો

વીયરાય-વીતરાગ

જગુ-જગત.

હોઉ-હોજો

મમ-મારે

તુહ-તારા

પભાવઓ-પ્રભાવથી

ભયવં-હેભગવાન

ભવ-સંસારનો

નિવેદ્યો-નિવેદ (કેદ)

(સિપણું)

મગ્ગાણુમારિયો-મ

ગાનુસારિપણું

ધકુ-ધષ્ટ (વાંછિત)

ફલ-ફળ

સિદ્ધિ-પ્રાપ્તિ

વિરુદ્ધ-અવળુ (ઉલટું)

અચાચો-ત્યાગ

ગુરુજણુ-માતાપિતા

દિવડેરા

પૂખા-પૂજા

પરંથ-પરોપકાર

(ખીજનો અર્થ)

કરણુ-કરવું

મુહ-સારા

તન્વયણુ-તેમનાવચન

સેવણા-સેવા

આલવ-મારે સં

સાર હોય ત્યાંસુધિ

અખંડા-અખંડ હ

મેશાં

વારિજજર્ધ-ચાંચું છે

જર્ધવિ-જોપણ

નિયાણુ-નિયાણાનું

ખંધણુ-ખાંધવું

સમચો-સિદ્ધાંતને વિષે

તહુ-તો

સેવા-ભક્તિ

તુમહુ-તમારા

ચલણાણુ-પગની ચર

ણની

દુઃખ-દુઃખ

ખખચો-ક્ષય

કર્મ-કર્મ (ના)

સમાહિ-સમાધિ

મરણુ-મરણ

બોહિલાલો-બોધિબી

જનો લાભ

સંપજજઉ-યાચો

મહુમારે

એઅ-એ (ચાર)

તુહુ-તુમ

નાહુ-નાય

પણામ-પણામ, નમ

સ્કાર

માંગટ્ટય-માંગળિક

કારણુ-કારણ

પ્રધાન-મુખ્ય, ઉત્તમ

ધર્માણાં-ધર્મોમાં

જૈન-જિનદેવનું

જયતિ-જયવંતુ વર્તેછે

શાસન-શાસન

જયવીયરાય જગગુરુ—હે શ્રીવીતરાગ ? હે જગત્રયગુરુ જયવંતા વર્તો

હોઉ મમ તુહપલાવચો લયવં ॥—હે ભગવંત તમારા પ્રભાવથી

મારે યાચો

અવનિવેદ્યો મગ્ગા, શું ? અવનિવેદ્યપણું (ચારિત્ર) અને માર્ગાનુસા

રીપણું એટલે જૈનમાર્ગને અનુસારે ચાલવું તે

જુ સારિયા ઇકુકુલ સિદ્ધિ ॥૨॥—તથા વાંછિતફળની પ્રાપ્તિ

લોગ વિરુદ્ધ ચાએ—તથા લોક વિરુદ્ધનો ત્યાગ થાએ
 ગુરુજીણ પૂઆપરથકરણું ચ ॥—વળી માતપિતા તથા સહુગુરુ આદિ.

વડેરાની સેવા તથા પરોપકાર કરવો તે મારે થાએ.

સુહુગુરુજોગો તબ્બય,--સારા ગુરુનો મેળાપ

જુસેવણા આભાવમખંડા ॥૨૦॥—અને તેમના વચનની સેવા મારે

આ ભવ (સંસાર) હાય ત્યાં સુધી અખંડ (હમેશાં) થાએ)

વારિજજઈ જઘવિનિઆ,--વારું છે જો કે

જુમધણું વીયરાય તુહ સમએ ॥—નિયાણાનું બાંધવું હે વીતરાગ

તમારા સિદ્ધાંતને વિષે

તહુવિ મમ હુજજ સેવા,--તોપણ મારે તમારી સેવા હોજો

ભવે ભવે તુમહ ચલણાણું ॥૩૧॥—ભવોભવને વિષે તમારા ચરણનીશેવા

હુજખખખએ કમખખખએ—હુખનો દાય તથા કમેનો દાય

સમાહિમરણું ચ બોહિલામોચ—સમાધિ મરણુ વળી સમકિત બો

ધી બીજનો સામ

સંપત્તઈ મહએચ—મારે એ (ઉપર કહેલી બાબતો) થાએ

તુહનહુ પશુમ કરણેણું—તુમનાથ પ્રત્યે પ્રણામ કરવે કરીને

સર્વ મંગલ માંગટય—સર્વ મંગળમાં મંગળિદ

સર્વ કટયાણુ કારણું—સર્વ કટયાણુનું કારણ

પ્રધાન સર્વ ધર્માણું—સર્વ ધર્મોમાં પ્રધાન (મુખ્ય)

જૈન જયતિ શાસન—એવું જૈનશાસન જયવંતુ વળે છે

॥ અથ અરિહંત ચેડાણં ॥

ચેડાણું—ચૈત્યોના

(પ્રતિમાઓ)

વંદણુ—વાંઘવાના

વત્તિઆએ—શલને

અર્થે

પૂજા/સુ-પૂજા

સકાર-સત્કાર	સદ્ગાએ-શ્રદ્ધા વડે	અણુરૂપેહાએ-વારં
સન્માણુ-સન્માન	મેહાએ-બુદ્ધિ વડે	વાર સંભારવાવડે
નિરૂપસગ્ગ-ઉપસગ્ગ	ધીમ્મએ-ધીરજ વડે	વૃદ્ધ માણુએ-વૃદ્ધિ પા
રહિત (મોક્ષ)	ધારણાએ-ધારણાવડે	મતી

અરિહંત ચેર્ધ્યાણુ—અરિહંતની પ્રતિમાઓને (વાંદવાને અર્થે)

કરેભિ કાઉરસગ્ગ—કાઉરસગ્ગ કરંધુ.

વંદણુ વત્તિઆએ—વાંદવાને અર્થે

પૂજણુ વત્તિઆએ—પૂજનના ક્રીણને અર્થે

સકાર વત્તિઆએ—સત્કારે કરી પૂજવાથી થતા ક્રીણને અર્થે

સન્માણુ વત્તિઆએ—સન્માને કરી પૂજવાથી થતા ક્રીણને અર્થે

બોહિલાલ વત્તિઆએ—બોધિબીજના લાભને અર્થે

નિરૂપસગ્ગ વત્તિઆએ—મોક્ષને અર્થે

સદ્ગાએ મેહાએ ધીમ્મએ—શ્રદ્ધાવડે, નિર્મળ બુદ્ધિવડે, ધીરજ વડે

ધારણાએ અણુરૂપેહાએ—ધારણાવડે, વારંવાર સંભારવાવડે

વૃદ્ધ માણુએ ઠામિકાઉરસગ્ગ—(એ પાંચે બોલ) વૃદ્ધિ પામને થકે

કાઉરસગ્ગ કરંધુ

॥ અથ કલ્લાણકંદની મ્તુતિ ॥

કંદ—મુલ	સુગુણુ—ઉત્તમ ગુણુ	અપાર—પાવનિનાનું
જીણુંકં—જીતેદ્રને	ઠાણું—સ્થાનકને	પત્તા—પામ્યાં
તઓ—ને પછી	ભત્તિઈ—ભક્તિએકરીને	દિંતુ—આપો
મૂણિંકં—મુનીયોના	સીરિ—શ્રી	સુઈ—સુચિ
ધેંદ્રને	વૃદ્ધ માણુ—મહાવીર	સારં—સારને
પયાસં—પ્રશ્નકરનારને	સ્વામાને	વિંદ—વંદ, સમુદ્ધ

વંદા-વાંદવા યોગ્ય	બુહાણું-પંડિતોના	હૃથા-હાથવાળી
વહલી-વેલોના	નિચ્યં-નિત્ય હમેશાં	કમલે-કમલને વિષે
વિશાલ-મોટા	જગ-જગત	નિસત્રા-એટલી
નિવાણુ-નિર્વાણુ	પહાણું-પ્રધાન	વાએસિરિ-વાગેશ્વરી
જાણુ-રથ	કુંદ-મયકુંદનું પુલ	પુથય-પુસ્તક
કપ્યં-જેવું	ઇંદુ-ચંદ્ર	વગ્ગ-વર્ગ, સમૂહ
પણાસિય-નાશકર્યાછે	ગા-ગાય	સુહાય-સુખને મારે
એસેસ-સમસ્ત	ખીર-દુધ	સા-તે
કુવાઈ-કુવાદિ. પાખંડિ	તુસાર-હિમ	અમહ-અમને
દપ્યં-દર્પ (અહંકાર)	વત્તા-વર્ણવાળી	પસથા-ઉત્તમ
મયં-મત	સરોજ=કમલ	

કહલાણુકંદં પદમં જિણુંદ—સુખની વૃદ્ધિનું મૂળ એવા પ્રથમ જિનેન્દ્રને
સંતિન્તઓ નેમિજિણું મુણિંદ—અને શાંતિનાથ, તે પછી મુનિઓના
ઇંદ્ર શ્રી નેમિ જીનેશ્વરને

પાસં પયાસં સુગુણિક્ક ઠાણું—વળી ત્રણ ભુવનને વિષે પ્રકાશના કર
નાર પાર્શ્વનાથને અને સારા ગુણના એકસ્થાનક રૂપ

ભત્તિર્વંદે સિરિવદ્ધમાણું ॥૧૧॥—શ્રી વર્ધમાન સ્વામી પ્રત્યે ભક્તિએ
કરીને વાંદુણું

અપાર સંસાર સમુદ્ધપારં—જે પારવિનાના સંસારરૂપ સમુદ્રના પારને
પતાસિવં દિંતુ સુધ્ધસારં—પામેલા એવા, જિનેન્દ્રો પવિત્ર વસ્તુઓ-
ના એક સારરૂપ મોક્ષને આપો

સઁવે જિણુંદા સુરવિંદ વંદા—તે સર્વે જીનેન્દ્રો દેવતાઓના જે સમુદ્ધ
તેને વાંદવા યોગ્ય છે

૬૬લાણુ વ૬૬ીણુ વિસાલ કંદા ॥૨૧॥—વળી કહ્યાણુ ૩૫ વેલોના
મોટા મૂંડ છે .

નિવ્વાણુમગ્ગે વરણણુકમ્પ—મોક્ષ માર્ગને વિષે પહોંચાડવાને ક્રમભરથ
સમાન છે

પણ્ણામ્મિયાસેસ કુવાઈ ૬૨૫—વળી અતિશયપણે કરીને નાશ કર્યો છે
સંપૂર્ણ પાપડીયોના અહંકાર જેમણે એવા

મયં, જિણ્ણાણું સરણું બુહાણું—જિનેશ્વર ભગવાનનો મત તે પડિતો
ને આધારભૂત છે

નમામિ નિચ્ચં તિજગમ્પહાણું ॥૩૩॥—તથા ત્રણ જગતને વિષે પ્ર
ધાનં છે એવા જિનમતને સદ્દા નમસ્કાર કરેછું

કુંદિંદુગોપ્પીર તુસાર વન્ના—મયકુંદ જાતીનાં ફુલ, ચંદ્રમા, ગાયનું
દૂધ અને બરફ તેના જેવો ઉજવલ વર્ણુછે જેનો

સરોજહુથ્યા કમલે નિસન્ના—તથા હાથને વિષે કમલ ધારણ કરેલું
છે અને કમલને વિષે બેઠેલી એવી

વાએસિરિ પુથ્થય વગ્ગહુથ્યા—વધ્વી પુસ્તકોનો સમુહ જેના બાથને
વિષે છે એવી વાઘેશ્વરી દેવી

મુહાયસાઅમ્હં સયા પસથ્યા—તે અમને સદા સુખને માટે થાઓ

॥ અયં સંસાર દાવા ॥

સંસાર-સંસાર
દાવ-વન (નો)
અનલ-અગ્નિ

દ્વાહ-તાપ
નીરં-પાણી
સંમોહ-મોહ

ધૂલી-રજ (ધુલ)
હરણે-કાઢવામાં
સમીરં-વાયરો

માયા-કપટ
 રસા-પૃષ્ઠી
 દારણુ=ઉપેડવાને
 સીરં-દલ (સમુદ્ર)
 વીરં-મહાવીરને
 ગિરિસાર-મેરુપર્વત
 ધીરં-ધીર, અચળ
 ભાવ-ભાવ
 અવનામ-નમવું
 માનવ-માણસ (ના)
 ઈન-સ્વામી
 ચૂલા-મુગટ
 વિલોચ-દેદીપ્યમાન
 આવલિ-ત્રેણી
 માલિતાનિ=પૃષ્ઠેલા
 સંપૂરિત-પૂર્ણ
 અભિનત-નમેલા
 લોક-લોક (ભક્તગ્રેહક)
 સમીહિતાનિ-મનો
 વાંછિત
 કામં-યથેચ્છપણે
 પદાનિ-પગ
 બોધ=જ્ઞાન (વડે)
 અગાધં-ગંભીર
 સુપદ-સુંદરપદ

પદવી-રચના
 પૂર-સમૃદ્ધ
 અભિરામં-મનોહર
 જીવ-જીવ (ની)
 અહિંસા-દયા, રક્ષા
 અવિરલ-અંતરરહિત
 લહરી-ઝહેર, તરંગ
 સંગમ-મળવે
 અગાહ-અગાધ,
 અપાર
 દેહ-શરીર
 ચૂલા-ચૂલિકા
 વેલં-વેલી
 ગુરૂ-મોટા
 ગમ-સરખા પાદ
 મણિ-રત્ન
 સંકુલં-ભરેલું
 દુર-ઢેરે
 પારં-પાર
 આગમ-સિદ્ધાંત
 જલનિધિં-સમુદ્ર
 સાદરં-આદરસહિત
 સાધુ-રૂટે પ્રકારે
 સેવે-સેવું
 આમૂલ-મૂલ સૂત્રી

આલોલ-ચપલ, ડોલવું
 ખડુલ-ધણ
 પરિમલ-સુગંધ
 આલીઠ-આસકત
 લોલ-ચપલ
 અલિ-ભમરો
 માલ-ત્રેણી
 ઝંકાર-ગુંજાર
 આરાવ-શબ્દ
 અમલ-નિર્મલ
 દલ-પાંદડું
 આગાર-ભુવન
 ભૂમિ-જમીન
 નિવાસે-નિવાસ(વસવું)
 છાયા-કાંતિ.
 સંભાર-સમુદ્ધ
 કરે-હાથગાલી
 તાર-દેદીપ્યમાન
 હાર-હાર
 વાણી-જનવાણી
 સંદોહ-સમૃદ્ધ
 દેહ-દેહવાળી
 ચિરહ-વિયોગ વિરહ
 વરં-વરદાન
 દહિ-માપ

- સંસારદાવાનલદાહનોરં—સંસાર રૂપ વનનો અગ્નિ તેના તાપને
ઓલવાવાળો પાણી સમાન
- સંમોહ ધૂલી હરણે સમીરં—મોહ એટલે અજ્ઞાન રૂપી જે રજ તેને
રરણ કરવાને પવન સમાન
- માયારસા દારણુસાર સીરં—વળી કપટરૂપી જે પૃથ્વી તેને લેખેડવા-
ને ઘણા તીક્ષ્ણ હળ સમાન
- નમામિ વીરં ગિરિસારધીરં ॥૨૧॥—તથા જે મેરૂપર્યવતની પેઠે ધીર
જે એવા મહાવીર સ્વામીને હું નમસ્કાર કરું છું
- ભાવાવનામ સુરદાનવ માનવેન—ભાવે કરીને નમ્યા એવા દેવતા
દાનવ (ભવનપતિ તથા વ્યંતર દેવતા) અને મનુષ્યના જે સ્વામી
- શૂલાવિલોલ કમલાવલિભાસિતાનિ—તેના મુકુટ ઉપર રહેલી એવી
દેદીપ્યમાન કમલની જે શ્રેણીઓ તે વડે પૂજિતછે એવા
- સંપૂરિતાલિનત લોક સમીહિતાનિ—સમ્યક્ પ્રકારે પૂરણ કર્યા છે
નમતાર ભગ્ય જીવેના મનોવાહિત જેમણે એવા
- કામં નંભામિજિનરાજ પદાનિતાનિ ॥૨૨॥—તે પ્રસિદ્ધ જિનરાજના
ચરણ પ્રત્યે યથેચ્છપણે હું નમું છું
- બોધાગાધં સુપદપદવી નીરપૂરાભિરામં—જ્ઞાને કરીને ગંભીરં એ
વો, વળી સુંદીર પદની રચના તે રૂપ પાણીના સમૂહ કરી શોભાય
માન એવા
- જીવાહિંસા વિરલલહરિ સંગમાગાહદેહં—જીવદયા રૂપ અંતર
રહિત એવી લહેરોના સંગમ વડે કરીને અપાર છે દેહ એટલે સ્વ
રૂપ જેનું એવો
- ચૂલાવેલં ગુરુગમમણી સંકુલં દુરપારં—વળી સિદ્ધાંતોની ચૂનિકા
રૂપી વેલોવાળો તથા મોટા એવા સરખા પાક તે રૂપ રત્ને કરી

બરેસો વળી જેનો કાંઠો અત્યંત દૂર છે એવો

સારં વૈશાગમ જલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥૩૫॥—એવો ઉત્તમ
વીર ભગવાનનો આગમ રૂપો જે સમુદ્ર તેને આદર સહિત સમ્યક્
પ્રકારે હું, સેવું છું.

આમૂલાલોલ ધૂલીબહૂલ પરિમલાલીલ લોલાલિમાલા—મૂલ સુ
ધી ચપલ એવું વળી મકરંદ સુગંધના કણ્ઠીયા તેના ધણા સુગંધને
વિષે આશક્ત એવા જે ચપળ ભમરાઓ તેની માલા

ઝંકારારાવસારામલદલકમલાગાર ભૂમિનિવાસે--(ત્રેણી તેના),
ગુંજરના શબ્દ તેણે કરીને જે પ્રધાન છે એવું વળી નિર્મલ એવાં
પાંદડાં તેણે કરીને સહિત એવું જે કમળ તેના ઉપર પ્રર છે જેનું
તેના મધ્ય ભાગની ભૂમિને વિષે વસતું છે જેનું એવી

છાયા સંભાર સારે વરકમલકરે તારહારાલિરામે—કાંતિના 'સમુદ્ધે
કરીને પ્રધાન એવી, સુંદર કમળ છે જેના હાથને વિષે એવી, વળી
દેદીપ્યમાન હારે કરીને સુંદર છે હૃદય જેનું તેણે કરીને સુંદર 'એવી

વાણીસંદોહ દેહે ભવચિરહ વરંદહિ મે દેવિસારં ॥૪૧॥—વળી
'દ્વાદશાંગી રૂપ વાણી તેના સમૂહ તેજ છે શરીર જેનું એવી દેવી
મને સુંદર મોક્ષ રૂપી વરદાન આપ

॥ અથ પુણ્નવર વરદીવદ્ ॥

પુષ્પખરવર-પુષ્કરવર
દીવદ્-અરધા દ્વીપમાં
ધાયક-ધાતકી
સંડેઅ-અંડમાં

જંબુદીવે-જંબુદ્વીપમાં
વિદેહે-મહાવિદેહક્ષેત્રમાં
ધમ્માઠગરે=ધર્મની
આદિના કરનારને

નમંસામિતનમસ્કાર
કરંછું
તમ-અચ્ચાન
તિગિર-અંધકાર

પડલ-સમૂહ
વિદ્ધંસણુરસે-નાશક
રનારને
મુરગણુ-દેવસમૂહ
નવિંદ-ચક્રવર્તિ
મહિઅરસ-પૂજેલાને
સીમા-મર્યાદાને
ધરંરસ-ધારણુકરનારને
પરદ્રોડિય-અત્યંતતો
ડીનાંખીછે.
મોહજાલરસ-મોહજા
લને
જાઈ-જન્મ, જાતિ
સેતગ-શોક
પણાસણુરસ-નાશક
રનારને
પુખ્ખલ-પુષ્કળ, ઘણું

વિસાલ-વિશાળ
આવહુરસ-લાવનારને,
કરનારને.
કો-કોણુ
દાનવ-દાનવ (પાતાળ
વાસી દેવ)
અચિઅરસ-પૂજેલા
ઉવલબ્ભ-પામીને
કરે-કરે
પમાય-પ્રમાદને
સિધ્ધો-સિદ્ધ એવા
ભો-હે લોકો
પયઓ-આદરવાળો
જિણુમયે-જિનમતને
નંદી-સ્મૃદ્ધિ
દેવ-યૈમાનિકદેવને
નાગ-નાગદેવ

મુવન્ન-જ્ઞેતિષીદેવ
કિન્નર-વ્યંતર દેવ
રસબભૂય-સત્ય
લોભો-લોક
જથ્થ-જન્યાં
પદ્ધિઓ-રહેણું
જગમિણુ-આજગત
તેલુક-તણુ લોક
મચ-મનુષ્ય
અમુર-મૂવનપતિ
વટ્ટઉ-વૃદ્ધિ પામે
સાસઓ-શાસ્વત
વિજયઓ-વિજયવંત
ઉત્તર-પ્રધાન
સુઅરસ-સિધ્ધાંતને
ભગવઓ-ભગવંત

પુખ્ખરવરદી નટ્ટે-પુષ્કરવરનામા હીપના અર્ધે ભાગમાં
ધણ્યઈ સંડઅ જંબુદીવેઅ-ધાતકી ખંડમાં અને જંબુદીપમાં
ભરહેરુવય વિદેહે-પાંચ ભરત પાંચ ઐરવતને પાંચ મહાવિદેહમાં
ધમ્માધગરે નમંસામિ. ૧૧૧-ધર્મની આદિના કરનાર (વિચરતા તિ
થંકર)ને હું નમસ્કાર કરું છું.
તમત્તિમિર પડલ વિદ્ધં, સણુરસ-અજ્ઞાન રૂપી અંધકારના સમૂહને
નાશ કરનાર

સુરગણ નરિંદ મહિઅસ્સ—દેવતાના સમૂહ તથા ચક્રવર્તીને પૂજ્યાએવાં
સીમાધરસ્સ વંદે—મર્યાદામાં રાખનાર (સિધ્ધાંત)ને વાંદુછું
પદ્ધેડીય મોહજલુસ્સ ૧૧૨૧—અત્યંતપણે તોડી નાંખી છે મોહરૂપી
જળ જેણે એવા સિધ્ધાંતને વાંદુછું

જાઘજરામરણસોગપણાસણુસ્સ—જન્મ જરા મરણ અને શોક તેને
અતિશયે કરી નાશ કરનારને

કલ્લાણ પુખ્ખલ વિસાલ સુહાવહુસ્સ—કલ્યાણનું કરનાર અને પુ
જ્ઞ વિસ્તારી એવા મોક્ષ સંજ્ઞા સુખના આપનાર

કો દેવદાણુવ નરિંદ ગણુચ્ચિઅસ્સ—કોણ ? દેવ દાનવ અને રાજા
ઓના સમૂહ તેમણે પુજેલા એવા

ધમ્મસ્સસાર મુવલપ્પ કરે પમાય—શુદ્ધ ધર્મ તેનો સાર પામીને
કોણ પ્રમાદ કરે ?

સિધ્ધે ભો પયએણુમો જિણુમયે—હે જ્ઞાનવંત લોકો સિધ્ધ એવા
જિનમતને આદર સહિત થકે હું નમસ્કાર કરુંછું

નંદી સયા સંજમે—તે જિનમતના પ્રસાદથી સંજમને વિષે સદા સ
મૃદ્ધિ થાઓ

દેવં નાગ સુવન્ન કિન્નર ગણુ સખ્ખય ભાવચ્ચિએ—દેવ નાગ
જેતિપા અને વ્યંતરના સમૂહ સત્યભાવે કરી પુજ્યો છે

લોગો જથ્થ પઠ્ઠિઓ જગમિણું તેલુક્ક મચ્ચાસુરં—વળી જે
જિનમતને વિષે ત્રિકાળ જ્ઞાન કહ્યું છે તથા તણ લોક એટલેકે મ
નુષ્ય દેવતા નારકી તે પ્રકારનું આ જગત તેને પ્રકાર્યું છે

ધમ્મો વઠ્ઠિ સાસઓ વિજયઓ ધમ્મુત્તરં વઠ્ઠિ—એવો શ્રુત ધર્મ
તે વૃદ્ધિને પામે તે શાશ્વતો છે, વિસેપ જયવંત ધર્મનું પ્રધાન
પણું થાય તેમ વૃદ્ધિને પામે

સુઅસ્સ ભગવઓ—હે ભગવંત તે શ્રુત સિધ્ધાંતને અપરાધવા લણી
કરેમિ કાઉસગ્ગં—કાઉસગ કરુંછું

૫૬ (૧૬) સંપદા (૧૬) ગુર (૩૪) લઘુ (૧૮૨) સર્વવર્ણ (૨૧૬)

અથ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં.

ગયાણું=ગએલાને, પા- મેલાને	[સ્વામીને ધક્કે=એક વિ=પણુ વસહુરસ=વૃષભ સર- વદ્ધમાણુરસ=વદ્ધમાન [સ્વામીને સાગરાઓ=સમુદ્રથી તારેશ્વ=તારે છે નરં=પુરપને. વ=વધી નારિં=નારીને, સ્ત્રીને ઉજિજ્જત=ગિરનાર સેલ=પર્વતના સિહુરે=શિખર ઉપર	દિખખા=દિક્ષા નાથિં=કેવલજ્ઞાન નિસીહિઆ=મોક્ષ કં- લ્યાણુક જંરસ=જેમનું અરિહુનેમિં=અરિષ્ટને- [મીને ચતારિ=ચાર અકુ=આક દા=એ પરમકુ=પરમાયેં કરી નિહિઅકુ=સિદ્ધ થયા [છે અર્થ જેમના દિસંતુ=આપો
------------------------------	---	--

સિદ્ધાણું બુદ્ધાણું, પારગયાણું પરંપરગયાણું—સિદ્ધને, બુદ્ધને, સંસાર

સમુદ્રથી પારગત થએલાને, અનુક્રમે મોક્ષ પહોંચેલાને

લોઅગ્ગ મુવગયાણું, નમો સયા સવ્વ સિદ્ધાણું ॥૧॥—લોકના અગ્ર

જાગને પહોંચેલા એવા સર્વે સિદ્ધોને સદા નમસ્કાર થાઓ ॥૧॥

જે દેવાણુવિ દેવો—જે દેવોનો પણ દેવ છે.

જંદેવાપંજલી નમંસંતિ—જેને દેવો હાથ જોડીને નમે છે.

તદેવં દેવમહિઅં—તે દેવતાનો દેવ એટલે ઈંદ્ર તેણે પુજ્યા છે તેવા

સિરસા વદે મહાવીરં ॥૨॥—મહાવીરસ્વામીને મસ્તકે કરીને નમસ્કાર

ધક્ષો વિ નમુક્ષારો—એક પશુ નમસ્કાર

જિજ્ઞુવર વસહરસ વદ્મમાણુરસ—જનવરમાં વૃષભ સર્પો એટલે પ્રધાન
એવા વર્ધમાનસ્વામીને (કરવાથી)

સંસાર સાગરાઓ, તારેઈ નશં વ નારિં વા ॥૩૩॥—સસાર સમુદ્રથી
માણુસ અથવા સ્ત્રીને તારે. ॥૩૩॥

ઉજિજંત સેલ સિહુરે—ગીરનાર પર્વતના શિખરના ઉપર.

દિખ્યા નાણું નિસીહિઆ જરસ—દિક્ષા કલ્યાણુક, કેવળજ્ઞાન કલ્યા-
ણુક અને મોક્ષ કલ્યાણુક એ ત્રણે જન્મનાં રૂપો છે.

તંધમ્મ ચક્કવટ્ટિં—તે ધર્મ ચક્રવર્તી.

અરિકુનેમિં નમંસામિ ॥૪૪॥—અરિષ્ટનેમીને હું નમસ્કાર કરું છું.

ચત્તારિ અઠ્ઠ દસ ઠો, અ—ચાર, આઠ, દસ અને એ.

વદિઆ જિજ્ઞુવરા ચઉન્વીસં—ચોવીસ જનવરને નમસ્કાર ઇન્દ્રાદિકે
કરેલો છે.

પરમહુ નિક્કિઅઠ્ઠા—પરમાર્થે કરી સિદ્ધ થયા છે અર્થ જન્મના એવા

સિદ્ધા સિદ્ધિં મમદિસંતુ ॥૫૫॥—સીધ્યા મને સિદ્ધિ આપો.

૫૬ (૨૦) સંપદા (૨૦) ગુરુ (૨૫) લઘુ (૧૫) સર્વ વર્ણ (૧૭૬)

અથ વેયાવચ્ચ ગરાણં.

વેઆવચ્ચ=વૈઆવચ્ચ	સંતિ=શાંતિ	સમાહિ=ચિત્તની સમા-
ગરાણું=કરનારને	સમ્મદિક્કિ=સમકિત દ્રષ્ટિ	[ધિ.

વેયાવચ્ચગરાણું, સંતિગરાણું—શ્રી જનશાસનના વૈયાવચ્ચ એટલે સાર
સંભાળના કરનાર અને શાંતિના કરનાર.

સમ્મદિક્કિસમાહિ ગરાણું—મમકિત દ્રષ્ટિ જીવોને સમાધિના કરનાર (દે-
વોને આશ્રીને.)

કરેમિ કાઉરસઆં—હું કાઉરસગ કરું છું.

અથ ગુરુ વાંદણાં પ્રારંભ.

અણુમણુહુ=આશા
[આપો.
મિઉગહુ=મિત અ-
[વગ્રક. ગા હાય
[પ્રમાણુ જગ્યા
નિસીહિન્નપેધુ' છું.
અહો=અર્થો, નીચી
હાય=શરીર
સંક્રાસં=ક્રસ, સંસ્પર્શ
અમણિજ્જો=અનન્તે
ભે=ભગવંત.
કિલામો=કેલામણા, થાક
અહો ૧=અહપ, થોડા
કિલંતાણુ=થાકેલાને.
[થોડા શ્રમવાળાને
અહુ સુભેણુ=અહુ શુ-
[ભવડે, ધણે કુશલપણે.
દિવસો=દિવસ
વર્ધક્રંતો=વીત્યો, ગયો
જગતી=યાત્રા, (તપસ્સંચમ
[નિયમ૩૫)

જવણિજગ્ગ=શરીર, (ઈ-
[દ્રિયો અને મન.)
ખામેભિ=ખમાવુંછું, ખા-
મુંછું.
દેવસિયં=દિવસ સંબંધી
વર્ધક્રમ્મ=વ્યતિક્રમ
આવસિઆએ=અવસ્થ
કર્તવ્યથી
ખમાસમણાણુ=ક્ષમા
શ્રમણોતી (સંબંધી)
દેવસિઆએ=દિવસ સં-
[બંધી.
આસાયણુએ=આશા-
તનાએ કરીને,
તિત્તીસ=તેત્રાશ.
અભયરાએ=અનેરી
જકિંચિ=જે કાંઈ.
મિચ્છાએ=મિચ્છાભાવ
[(૩૫ આશાતના) વડે
મણુ=મન (ની)
દુક્કડાએ=પાપરૂપ આ-

[શાતનાએ
વૃથ=જન (ની)
કાય=શરીર (ની)
કોહાએ=કોધે કરી
માણુએ=માને કરી
માયાએ=માયાએ કરી
લોભાએ=લોભે કરી
કાલિઆએ=કાળ સં-
[બંધી
મિચ્છાવયારાએ=મિ-
[થ્યા ઉપચારવડે,
[કુડ કપટવડે
સવવર્ધમ્મ=સર્વ ધર્મ
[તેઆહપ્રવચનમાતરૂપ
અર્ધક્રમણુએ=ઓળ-
[ધવા ૩૫
જ્ઞે=જે
મે=મેં, મારે જીવે
અર્ધઆરો=અતિચાર
કચ્ચો=કર્ચો.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વાંદિર્મિ - હું ઇચ્છુ છું હે ક્ષમાદેક મુણે કરી
પ્રધાન ! વાંદવાને.

જયશ્ચિન્મયે નિસીહિઆયે ॥ ૧ ॥—પાપ વ્યાપાર રહિત શરીરની શક્તિ વડે.

અણુમણુહ, મે મિઉગાહ ॥ ૨ ॥—મિત્ર અવગ્રહ એટલે સાડા ત્રણ હાથ પ્રમાણે ક્ષેત્ર તે માંહે પ્રવેશ કરવાની, મુજને આજ્ઞા આપો એટલું શિષ્યનું વચન સાંભળી ગુરુ કહે (અણુમણુમિ કહેતાં) હું આજ્ઞા આપું છું એ ગુરુનું વચન.

નિસીહિ—પછી શીષ્ય નિસીહી=ગુરુ વંદ્ય સીવાય બીજી ક્રીયા નિષેધ એમ કહેતો થકો અવગ્રહમાં પેશીને જેસી સાધુ ડાબા ઢીચણ ઉપર અને શ્રાવક ચવળા ઉપર મહોપત્તી મુદ્રી એ હાથ કપાળે લગાડી ગુરુના ચરણ પ્રતે સ્પર્શ કરવા આ રીતે કહે.

અહો, કાય, કાય, સંકાસ—તીચત્તી કાય એટલે પગ, તે પ્રતે મારી મસ્તક રૂપ કાયાએ કરી સ્પર્શ કરવા વડે.

ખમશ્ચિન્મયે, ભે, કિન્નામો—હે ભગવંત! કંઈ બેદ ઉપજાવ્યો હોય તે ખમજો.

અરપ કિલંતાણ, બહુમુભેણુભે, દિવસો વગ્રક્રતો ॥ ૩ ॥—ધોડાછે થાક જોને એવા લમને ઘણા ગુને કરીને (ક્ષેનકુશળે) આપ સાહેબનો દીવસ વીત્યો ? (ગુરુ કહે તલત્તિ=તેમજ, ગુરુનું વચન સાંભળી શીષ્ય કહે)

જતાભે ॥ ૪ ॥—હે કરુણા સમુદ્ર, આપ સાહેબની, તપ, નિયમ, સંયમ, સ્વધ્યાય રૂપ યાત્રા, અવ્યાયાધપણે વર્તે છે ? તે સાંભળી ગુરુ કહે (તુજ્જંવિવદ્યે) તને પણ વર્તે છે ?

જયશ્ચિન્મયં ચ ભે, ॥ ૫ ॥—ઈન્દ્રિય અને નોઇન્દ્રિએ પીડીત નહી એવું તમારું શરીર છે ? ગુરુ કહે (એવ) એમજ છે.

ખામેમિ, ખમાસમણા,—હે ક્ષમા શ્રમણ ખમાયું હું.

દેવસિઆ, વજ્રક્રમ ॥ ૬ ॥ - દિવસ સંબંધી અપરાધ, એ સાંભળી
ગુર કહે (અહીંથી આવેમિ) હું પણ (સારણુ વારણાદીકમાં થએલો
પ્રમાદ) ખમાતુંછું પછી શીખ્ય પગે જીનમુદ્રા અને હાથે યોગમુદ્રા સા-
ચવતો ઉભો રહી નીચે પ્રમાણે કહે.

આવસિઆએ પડિક્રમાભિ—અવશ્ય કર્તવ્ય જે ચરણ સીતરી અને
કરણ સીતરી રૂપ પડિલેહણુ પ્રમુખ કરતાં જે અતિચાર લાગ્યો હોય
તેથી માહું આચર્યું હોય તે થકી નીવતુંછું.

ખમાસમણાણું, દેવસિઆએ, આસાયણાએ—હે ક્ષમા શ્રમણ તમને
દિવસ સંબંધીની આશાતના

તિત્તીસન્નયરાએ, જંકિચિ મિચ્છાએ—તેત્રીસ માંહેની અનેરી કાષ્ઠ
આશાતનાએ કરીને જે કંઈ કુડ આલંબન લક્ષ મિથ્યાભાવ વરતાવ્યો
હોય તે કિંચિત્ મિથ્યાભાવ રૂપ આશાતનાએ કરીને

મણ દુક્કડાએ વય દુક્કડાએ,—મન સંબંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાએ
વચન સંબંધી પાપ એટલે અનુવચન કરી થયેલી આશાતનાએ કરી
કાંચ દુક્કડાએ—કાયા સંબંધી પાપ તે રૂપ આશાતનાએ કરી

કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોહાએ—કોપે કરી, માને કરી, માયા
એટલે કપટે કરી અને લોભે કરી

સવ્વકાલિઆએ સવ્વમિચ્છાવયારાએ—સર્વ કાળ સંબંધી અને સર્વ
મિથ્યાંકિપચાર રૂપ, કુડ કપટ રૂપ આશાતનાએ કરીને

સવ્વધર્મમાદિક્રમણાએ આસાયણાએ—સર્વ ધર્મ તે આઠ પ્રવચન તાતા
રૂપ ધર્મની કરણીને ઝાળંગવા રૂપ આશાતનાએ કરીને

જો, મે, અધ્યારો, કઓ, તરસ ખમાસમણા—જે મેં અતિચાર કર્યો
હોય તે અતિચાર પ્રતે હે ક્ષમાશ્રમણ તમારી સમીપે

પડિક્રમાભિ, નિંદાભિ, ગરિહાભિ, અપ્પાણું, વોસિરામિ ॥૬॥—

પ્રતિક્રમું છું નિંદુ છું, ગુરની સામે ગરહુંછું=વિશેષે નિંદુછું. દુષ્ટ પાપિષ્ઠ
આત્મા પ્રત્યે હું વોસિરાવું છું.

અહીંઆં બીજાવારને વાંદણે આવસિઆએ એ પદ ન કહેવું.

૫૬. (૫૯) ગુર (૨૫) લઘુ (૨૦૧) સર્વવર્ણ (૨૨૬).

॥ અથ અતિચારની આઠ ગાથા. ॥

નાણુંભિ=જ્ઞાનને વિષે

દસણુંભિ=દર્શનને વિષે

ચરણુંભિ=ચારિત્રને વિષે

તવંભિ=તપને વિષે

તહુ=તેમજ

વીરિયંભિ=વીર્યને વિષે

આચરણું=આચરણ,

બ્યાપાર

આચારો=આચાર

પંચહા=પાંચ પ્રકારે

ભણિઓ=કહેા

કાલે=કાલને વિષે

વિણયે=વિનયને વિષે

બહુભાણે=બહુમાને

ઉવહાણે=ઉપધાન

અનિન્હવણે=(ગુર)નહી

ઓળવવા

વંજણ=શુદ્ધ ઉચ્ચાર

અથ=અર્થ

તદુભયે=તે બે

અકૃપિહો=આક પ્રકારે

નિરસંકિઅ=શંકારહીત

નિકકંખિઅ=વાંછારહીત

નિવિવિતિગિચ્છા=ક-

લના સંદેહ રહિત

અમૂર્ઘાદઘ્રીઅ=અમૂર્ઘદ્રષ્ટિ

ઉવવૂહુ=પ્રશંસા કરવી

થિરીકરણે=સ્થિર કરવું

વચ્છલ=ભક્તિભાવ, મૈ-

ત્રીભાવ

પ્પભાવણે=પ્રભાવના

પણિહાણુ=પ્રણિધાન

જોગ=યોગ

પંચહિં=પાંચવડે

સમિધહિં=સમિતિવડે

તિહિં=ત્રણવડે

ગુત્તીહિં=ગુપ્તિઓવડે

ચરિતાચારો=ચારિત્રા-

ચાર

નાયબો=જણવો

ખારસ=ખાર

વિહિંભિ=પ્રકારને વિષે

તવે=તપને વિષે

સખ્યંતર=અખ્યંતરસાથે

ખાહિરે=જાણને વિષે

કુસલ=તીર્થકરોએ

દિઠું=પ્રકાશ્યું

આગલાધ્વ=દુગંચારહીત

અણાણવિ=આણવિકા

રહીત

સો=તે

તવાચારો=તપાચાર

અણસણું=અનશન

ઊણાયરિયા=ઊણોદરી

વિત્તી=વૃત્તો, આજીવિકા

સંખેવણું=સંક્ષેપ, સં-

કોર:

રસ=રસ

અચાઓ=ત્યાગ

કિસેસો=કલેશ, દમવું

સંલીણ્યા=સંલીનતા

બજ્જો=બાણ

પાયચ્છિત્તં=પ્રાયશ્ચિત્ત

વિણ્ણો=વિનય

સજ્જાઓ=સજ્જાય

ઝાણુ=ધ્યાન

ઉરસગ્ગો=કાઉરસગ્ગ

અગ્ગિસંતરઓ=અગ્ગિસંતર

અગ્ગિગૂહિઅ=અગ્ગિગૂહિ

અલ્લ=અલ્લ

પહિમમ્મ=પહિમ મરેછ

જહુત્તં=યથેક્કા

આઉત્તો=સાવધાન થકો

બુદ્ધમ્મ=બુદ્ધ

જહામામ્મ=યથાશક્તિ

પહિમમ્મ=પહિમ મરેછ

જહુત્તં=યથેક્કા

આઉત્તો=સાવધાન થકો

બુદ્ધમ્મ=બુદ્ધ

જહામામ્મ=યથાશક્તિ

નાણ્ણમિ દંસણ્ણમિઅ—જ્ઞાનને વિષે, દર્શનને વિષે

ચરણ્ણમિ, તવમિ, તહયવીરિયમિ—ચારિત્રને વિષે, વળી તપને વિષે, તેમજ વીર્યને વિષે

આચરણ્ણઆચારો—જે આચરણ એટલે વ્યાપાર તેને આચાર કહીયે.

ધમ્મએસો પાંચહા ભણિઓ ॥ ૧ ॥—એ પ્રકારે એ પ્રત્યક્ષ પાંચ પ્રકારે આચાર તે શ્રી તીર્થકરે કહ્યો છે. ॥ ૧ ॥

કાલે વિણ્ણએ બહુમાણે—કાલને વિષે એટલે જે કાલે જે બણવાનું હોય તેજ બણવું તેને કાલ કહીએ ખીન્નુ વિણ્ણએ કહેતાં જ્ઞાન્ત્રીનો વિનય વંદનાદિક કરવું, જ્ઞાની તથા જ્ઞાનને વિષે બહુમાન કરવું.

ઉવહાણ્ણ તહય નિણ્ણવણ્ણ—ઉપધાન વહેવું તેમજ વિધાયુર તેને વિસારવા નહિ.

વંજણ્ણ અથ્થ તદુભએ—સુત્ર, અક્ષર શુદ્ધ બણવો, અર્થ શુદ્ધ બણવો, તે એ શુદ્ધ બણવાં

અઠ્ઠવિહોનાણ્ણમાચારો ॥ ૨ ॥—એ આઠ પ્રકારે જ્ઞાનાચાર બણવો.

નિરસંકિઅ, નિક્કંખિઅ—નિઃશંકિત=વિતરાગના વચનમાં શંકા ન કરવી નિઃકાંક્ષિત=જીન મત વિના ખીજી મતની ઈચ્છા કરવી નહી

નિવિત્તિગિઅ આમૂઠ દિટ્ઠિઅ—નિર્વીતિગિઅ=સાધુ, સાધવીના મેલાં વસ્ત્ર દેખી દુર્ગંજા, નિંદા કરવી નહિ, અમૂઠદિટ્ઠિ=ખીજી મતના લોકનો ચમત્કાર દેખી એ મતમાં કાંઈક છે એમ વિચારવું નહી, તથા જીનમતના

નવ તત્વમાં પ્રવિણ હોવું તે.

ઉવવૂહ સ્થિરિકરણ—ઉપવૃહક=સમકિત ધારી ગુણવંતના, અલ્પ ગુણની શ્રદ્ધા પુર્વક પ્રશ્નસા મોઢે પ્રકાસવી તે, સ્થિરિકાર=જન મતથી પડતા પ્રાણીને સ્થિર કરનાર

વચ્છલ વ્યભાવણે, અકુ ॥ ૩ ॥—વચ્છલ=સાધર્મિકની વિશેષ ભક્તિ કરવી તથા સર્વ જીવોનેવિષે મૈત્રીભાવ રાખે તે, પ્રભાવિક=ખીજા ધર્મના લોક જન ધર્મની અનુમોદના કરે એવાં કામ કરવાં. એ આઠ લક્ષણ દર્શનાચારનાં જાણવાં.

પણિહાણ જોગજીતો—પ્રાણિધાન=એકાગ્ર સાવધાનપણે કરી, મન વચન કાયાના યોગ સવ મારિત્ર પાળવાને વિષે યુક્ત હોય એવો

પાંચહિં સમિધહિંતિહિં ગુત્તીહિં—પાંચ સમિતિ તથા ત્રણ ગુપ્તિ તેણે કરી

એસચરિતાચારો—એ મારિત્રાચાર

અકુવિહો હોધ નાયવો ॥ ૪ ॥—એ આઠ પ્રકારે છે તે જાણવું.

ખારસવિહંભિવિ તવે—ખાર વિધ તપને વિષે નિશ્ચે

સચ્ચિત્તર બાહિરે કુસલદિહુ—છ ભેદ અવ્યંતર અને છ ભેદ બાહ્ય સહિત છે વળી તીર્થકરોએ પ્રકાર્યું છે એવા તપને વિષે

અર્ગિલાઈ અણાજીવી—દુર્ગંધા ભાવ રહિત છે, વળી અશનાદિક આજીવિકાએ કરી રહિત છે એટલે હું જો તપ કરું તો પેટ બરાઈ ચાલે એવી યુદ્ધિથી તપ ના કરવો

નાયવો સો તવાચારો ॥ ૫ ॥—તે તપ્પાચાર જાણવો.

અણસણ મૂણાયરિયા—અનશનતપ=ચાર આહારનો ત્યાગ થોડા માત્રાગુપ્તી અથવા જાવજીવ સુધી કરવો તે, ઉનોદરિકા=વસ્ત્રપાત્ર ઓછા કરવાં અથવા ખપ હોય તે કરતાં પાંચ સાત કોળીઆ ઓછા જમવા તે

વિત્તી સખેવણું રસચ્ચાઓ—વૃત્તિ સંક્ષેપ તપ=આજીવિકાનો સંક્ષેપ

કરવો જાને રસનો ત્યાગ કરવો

કાયકિલેસોરહંસો, જ્યાય—કયોસર્ગ કરવો=કાયાને દમવી; વિનયકયાયને ઉદીરવા નહી, અંગોપાંગ કુકડીની પેઠે સંવરી રાખવા તેને સંલીનતા તપ કહીએ

બજઝો તવો હોઈ ॥ ૬ ॥—એ બાલ્ય તપ છે.

પ્રાયચ્છિત વિચ્છો—પ્રાયશ્ચિત તપ=અપરાધ કરેલો હોય તેની ગુરૂપાસે • આલોચણ લેવી તે; વિનય તપ=ગુરૂનો વિનય તથા ભક્તિ સાચવવી

વેયાવચ્ચંતહેવ સજ્જાઓ—વૈયાવૃત્ય તપ=ગુરૂને આહારાદીક લાવી આપવા, પગ ચાંપવા વિગેરે વૈયાવચ્ચ કરવી તે; તેમજ વળી સજ્જાય=મણ્યું છત્યાદી પાંચ પ્રકારનો સ્વાધ્યાય

ઝાણું ઉત્સગ્ગો વિચ્છ—ધ્યાનતપ=શુભ ધ્યાનનું ધ્યાવનું; ઉત્સર્ગ તપ=કર્મ ક્ષય અર્થે કાઉસગ્ગ કરવો; નિશ્ચે •

અહિંસંતર ઓ તવો હોઈ ॥ ૭ ॥—એ છ પ્રકારે અભ્યંતર તપ છે.

અણિગૂહિઅ બલ વીરિઓ—અણુદાંકેલું પ્રગટ વીર્ય જેનું

પડિફમધ જે જહુત્તમાઉત્તો—જે યથોક્ત=શ્રી તિર્થંકર દેવે કહ્યું છે તેમ ખેદ નહી પામતો ધર્મ વિશે સાવધાન થકો ઉદ્યમ કરે

જુગંધ અ જહુ થામં—પોતાના બળના અનુસારે યથાશક્તિ પ્રમણે જેડે અઠસ્રે લાગે, ધર્મ કાર્યને વિશે •

નાયવો વીરિઆચારો ॥ ૮ ॥—એ વીર્યાચાર જાણવો.

અથ ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉદ્દત્તમં.

જે=જે	કઓ=કર્થો	ઉમગ્ગો=અવળામાર્ગથી
એ=મહારે જીવે	કાહઓ=કાયા સંબંધી	અકરપો=અવિધિથી
દેવસિઓ=દિવસ સંબંધી.	વાહઓ=વચન સંબંધી	કરેલું
	માણસિઓ=મનસંબંધી	અકરણિજનો=નહીં ક.
અધ્યાયો=અતિચાર	ઉમુત્તો=ઉત્તમસંબંધી	રવા મોક્ષ

દુઃખજાઓ=દુઃખાન	પાઉગ્ગો=પ્રાયોગ્ય, ઉચિત	કસાયાણુ=કષાયોનો
દુર્વિચિંતિઓ=માઠું	નાણુ=જ્ઞાનને વિષે	પાંચણુ=પાંચ(નો)
કાર્ય વિચારવું	દંસણુ=દર્શનને વિષે	અણુવચાણુ=અણુવ્રતો
અણાચારો=અનાચાર	ચરિતાચરિત્તે=દેશવિ-	ગુણુવચાણુ=ગુણુવ્રતોનું
અણુ=નહીં	રતિ ચારિત્રને વિષે	સિખખા=શિક્ષા
ધ્વિચ્છવચો=ધ્વચ્છવા	સુખે=સૂત્રને વિષે	ખારસ=ખાર
યોગ્ય	તિણુ=ત્રણ (નું)	વિહરસ=પ્રકારના
અ=નહીં	ગુપ્તણુ=ગુપ્તિઓના	ખંડિય=ખંડયું
સાવગ=આવક	ચરુણુ=ચાર (ના, માં)	વિરાહિય=વિરાધ્યુ

ધ્વચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવાન—પોતાની ધ્વચ્છાએ કરીને આશ્ના કરે છે ભગવંત;

દેવસિખં આલોઉ—દિવસ સંખંધી જે અતિચાર તેપ્રત્યેઆલોચનપ્રકાશ્ય ધ્વચ્છં આલોચોમિ—આ રીતે પ્રકાશ્ય છું. [ક્રીધા હોય

જેમે દેવસિખો અધ્યારો કઓ—જે મારે જીવે દિવસ સંખંધી અતિચાર કાઈઓ વાઈઓ માણસિઓ—કાયા સંખંધી વચન સંખંધી અને મન સંખંધી

ઉસ્સુત્તો ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો—ઉત્સુત એટલે જિનાગમથી વીરદ્ધ બોલવાથી તથા ઉન્માર્ગથી અવિધીથી

અકરણિજ્જો દુઃખજાઓ—અકરણીય=નહીં કરવા યોગ્ય એવો, જે કાઈ અતિચાર તથા દુઃખાન તે માઠા ધ્યાનનું ધ્યાવતું

દુર્વિચિંતિઓ અણાચારો—દુષ્ટ કાર્યને મનમાં ચિંતવતું તે માટેજ અનાચાર=જે થકી વ્રતાદીકનો સર્વથા ભંગ થાય તે માટેજ

અણિચ્છવચો અસાવગ પાઉગ્ગો—જે ધ્વચ્છવાયોગ્ય નથી તે માટેજ શ્રવકને ઉચીત નથી. એ રીતે સર્વ મન સંખંધી અતિચાર

નાણે જુસણે ચરિતા ચરિતે—જ્ઞાનનેવિષે, દર્શનનેવિષે કંઈક વિરતીરૂપ,
કંઈક અવિરતીરૂપ એવું જે દેશવિરતીરૂપ શ્રાવકનું ચારિત્ર તેને વિષે
સુએસામાઈએ તિન્હું ગુત્તીણું—શ્રુતસિદ્ધાંતને વિષે, સામાઈકને વિષે,
ત્રણ ગુપ્તિને વિષે

ચઉન્હું કસાયાણું—ક્રોધ, માન, માયા, લોભ એ ચાર કપાયે કરી.

પંચન્હું મણુવયાણું—પાંચ અણુવ્રત માંહેથી

તિન્હું ગુણુવયાણું, ચઉન્હું સિખખા વયાણું—ત્રણ ગુણુવ્રત માંહેથી
તથા ચાર શિક્ષાવ્રત માંહેથી [ધર્મ તે માંહેથી

ખારસવિહરસ સાવગધમ્મસ—એ ખાર પ્રકારના વ્રત રૂપ જે શ્રાવક
જંખંડિઅં જંવિરાહિઅં—જે ખંડ્યું=દેશ થકી ભાગ્યું અને જે વિ-
રાખ્યું=સર્વ થકી ભાગ્યું હોય

તસસ મિચ્છામિ દુક્કડં—તેનું પાપ મારે મીથ્યા થાઓ.

ગુર (૨૯) લઘુ (૧૩૯) સર્વવર્ણુ (૧૬૮)

અથ સાત લાખ.

પૃથ્વીકાય=માટી પા-	પ્રત્યેક=એક શરીરમાં	જીપાણા વિગેરેના જીવ
પાણાદિકના જીવ	એક જીવવાળી	ચોનિ=જેતપત્તિસ્થાન.
અપ્પકાય=પાણીનાજીવ	સાધારણુ=એક શરીર.	હુણ્યો=માયો
તેઉકાય=અગ્નિના જીવ	માં અનંત જીવવાળી	હુણાવ્યો=મરાવ્યો
વાઉકાય=વાયરાંના જીવ	વનસ્પતિકાય=શાક,ખા-	અનુમોઘો=વખાણ્યો

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્પકાય, સાત લાખ
તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય,
ચૌદ લાખ સાધારણુ વનસ્પતિકાય, બે લાખ ભેદંદ્રિય, બે લાખ
તેંદંદ્રિય, બે લાખ ચૌરેંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ ના-
રકી, ચાર લાખ તિર્યચપંચે દ્રિય, ચૌદ લાખ મનુષ્ય, ૧ એવંકારે

(એ પ્રમાણે) ચોરાશી લાખ જીવાયોનિ માંહે માહારે જીવે જે કેમ જીવ હુણ્યો હોય, હુણ્યાવ્યો હોય, હુણતાં (મારતાં) પ્રત્યે અનુભોધો (વખાણ્યો) હોય, તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કં ॥ ઇતિ ॥ (એનો અર્થ સુખમ છે.)

અથ અઢાર પાપ સ્થાન.

પ્રાણ્ણાતિપાત=જીવહિંસા	લોભ=તૃષ્ણા	અરતિ=દુઃખ
મૃષાવાદ=મૂઠું ખોલવું	રાગ=હેત	પર=પારકી
અદત્તાદાન=ચોરી	દ્વેષ=તિરસ્કાર	પરિવાદ=નિંદા
મૈથુન=વિષયસેવનો[રવું	કલહ=કજીઓ	માયામૃષાવાદ=કપટ
પરિગ્રહ=ધન, ધાન્ય સંધ-	અજ્યાજ્યાન=આળ	સાથે જુદ
ક્રોધ=ગુસ્સો	યદાયવું.	મિથ્યાત્વ=દેવગુરુ ધમ
માન=અહંકાર	પૈશુન્ય=ચાડી	ની અશ્રદ્ધા
માયા=કપટ	રતિ=સુખ	શલ્ય=સાત

પહેલે પ્રાણ્ણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન; આઠમે માયા; નવમે લોભ, દસમે રાગ, અગિયારમે દ્વેષ. બારમે કલહ. તેરમે અજ્યાજ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંદરમે રતિઅરતિ, સોળમે પરપરિવાદ, સત્તરમે માયા મૃષાવાદ, અઠારમે મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઠાર પાપસ્થાનક માંહે માહારે જીવે જે કેમ પાપ સેવ્યું હોય, સેવ્યાવ્યું હોય સેવતાં પ્રત્યે અનુભોધું હોય તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કં ॥

અથ દેવાસેઅ પદ્ધિમક્કમણે ઠાડું.

સ્વપન્નસ=તર્વને	દુરભાસિઅ=માડું ખો-	દારપ
દુચ્ચિતિઅ=માડું	લેહું	ધરૂં=હું ધરૂંધુધું
ચિંતરેહું	દુચ્ચિક્કિઅ=માડી ચે-	

સન્દર્શયિ, દ્વિપસિચ્ચ—સર્વે પણ દિવસ સંબંધી અતિચાર તે
દુચ્ચિત્તિચ્ચ, દુષ્ણાસિચ્ચ, દુચ્ચિત્તિચ્ચ, તત્ત્વસમિચ્ચામિદુક્કડ—દુચ્ચિત્તિચ્ચ
તે માત્ર ચિત્તવેલું તે થકી, વળી દુર્ભાષીત જે ઉપયોગ સહિત ખોટું
ખોટાવું તે થકી, વળી દુસ્ચેષ્ટિત એટલે ઉપયોગરહીતુ દુષ્ટ ચેષ્ટારૂપ પ્રવૃત્તિ
કરવા થકી, જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે મારું પાપ મિથ્યા થાયો.

અથ વંદિતા સૂત્ર.

વંદિતુ=વાંદીને
સંક્રવ=સર્વ
સિધ્ધે=સિધ્ધોને
ધર્માચરિયે=ધર્માચાર્ય
અ=અને, વળી
અર્ચ્યારત્ત્વ=અતિચાર
રતે
સુહુમે=સુદમ
ખાંચે=ખાદર, મોટા
નિંદ=નિંદુણું
દુવિહે=મે પ્રકારના
પરિગ્રહમિ=પરિગ્રહને
વિષે
સ્ત્રવજ્જે=પાપસહિત,
સાવધ
બહુવિહિઅ=બહુ પ્ર-
કારના
આરંભે=આરંભને વિષે
કારાંવણે=કારાંવણથી

કરણે=કરનાથી
પડિક્રમે=પ્રતિક્રમણું
દેસિચ્ચ=દિવસસંબંધી
બદ્ધ=બાંધ્યું હોય
દાદેએહિં=દાદિયોવડે
ચઉહિં=ચાર (વડે)
કસાએહિં=કપાયોવડે
અપસથેહિં=માઠા
ભાવે કરીને
રાગેણુ=રાગે કરીને
દાસેણુ=દાસે કરીને
આગમણુ=આવતાં
નિગમણુ=જતાં
ઠાણુ=સ્થાનકે
ચક્રમણુ=ચરતાં
અણાભોગે=અનુપયોગે
અભિઓગે=આગ્રહથી
નિઓગે=આશાથી
સંકા=શંકા

કંખ=કાંક્ષા, ઇચ્છા.
વિગિચ્છા=વિજ્ઞાનો સં-
દેહ, દુર્ગંધા
પસંસ=વખાણ, પ્રશંસા
સંથયો=સ્તુતિ
કુલિંગાસુ=મિથ્યાત્વીને
વિષય
સમ્મતત્ત્વ=સમકિતતા
છક્કાય=છ કાચ
સમારંભે=આરંભને વિષે
પયણુ=સંધવામાં
પયાવણુ=સંધાવતાં
દાસા=દાસો
અત્તકા=પોતાને અર્થે
પરકા=પારકાને અર્થે
ઉભયકા=બેને અર્થે
ચેવ=તથા
થુલગ=મોટા
અણુવચમિ=અણુવચન

નદે વિષે	ધૃત્ય=અહીંમાં	અધ=અતિ, ધણાં
પ્રાણાધવાય=પ્રાણાતિપાત	પ્રપસંગેણ=પ્રસંગવડે	ભારે=ભારવડે
વિરહઓ=વેરતિથી	વહુ=વધ	ભત્ત=ખોરાક
આયરિઅં=ઓલંધત્રું,	અથ=માંધવું	પાણુ=પાણી
આયર્યુ	છવિ=શરીરનાં અંગ	બુદ્ધેએ=અંતરાય
અપ્રપસથે=માઠાભાવે	બુદ્ધેએ=છેદવાથી	વયસ્સ=વતના

વદિત્તુ સંવસિદ્ધે—સર્વજ્ઞ એવા તિર્થંકર તેમને તથા સિદ્ધ ભગવાનને,
ધર્માયરિએ અ સંવસાહુઅ—ધર્માચાર્ય તથા ઉપાધ્યાય તથા સર્વ
સાધુ મુનિરાજને વાંદીને નમસ્કાર કરીને

ધૃત્ત્વામિ પડિક્કમિહિ, સાવગ ધર્માધ્યઆરસ્સ ॥ ૧ ॥—આવક

ધર્મને વિષે લાગેલા અતિચાર થકી નિવર્તવાને હું ધૃત્તિ છું ॥ ૧ ॥

જે મે વયાધ્યારો, નાણે તહુ દંસણે ચરિત્તે અ—જે મારે વ્રતોના
અતિચાર જ્ઞાનને વિષે તથા દર્શનને વિષે તથા ચારિત્રને વિષે અને ચ
શબ્દ થકી તપાચાર તથા વીર્યાચારને વિષે

સૂહુમે અ બાયરો વા, તંનિદેતચગરિહામિ ॥ ૨ ॥—સુદૃઢ તથા
આદર કે પ્રગટ જાણનામાં આવે તેવો જે કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય
તેને હું નિંદુ છું તથા ગુરુ સમક્ષ ગર્હુ છું. ॥ ૨ ॥

દુવિહે પરિગ્ગહમિ, સાવજ્જેબહુવિહે અ આરંભે—મે પ્રકારના પ-
રિગ્રહ છે તેની ઉત્પત્તિનું કારણ સાવધ=પાપ સહીત એવો વળી બહુ
વિધ=અનેક પ્રકારનો આરંભ તેને

કારાવણે અ કરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સંવં ॥ ૩ ॥—પોતે કરવા
થકી તથા ખીજ પાસે કરાવવાથી તથા કરતાંને અનુમોદવા થકી જે
અતિચાર લાગ્યો હોય તે દિવસ સંબંધી અતિચાર પ્રત્યે હું પ્રતિક્રમું.

જાન્યદ્ભિન્દિએહિં, ચઉહિંકસાએહિંઅપ્પસથ્યેહિં—જે બાંધ્યું હોય,
ઇત્રીઓવડે કરી, ચાર કષાયવડે કરી, તથા માઠા બાવે કરી
રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૪ ॥—રાગે કરી
અથવા દ્વેષે કરી તેને નિંદુ છું તથા ગુર સાંખે ગર્હુછું.

આગમણે નિગમણે,—આવવા જવામાં

ઠાંણે ચંક્રમણે અણાભોગે,—મિથ્યાત્વીને સ્થાનકે ઉભું રહેતાં, ત્યાં આમ
તેમ રેતાં, અનુપયોગ થકી

અભિઓગે અ નિઓગે—રાજના આદેશ તથા ધણા લોકના આગ્રહ
થકી, વળી પરાધીન આજીવિકા ચલાવતાં (જેની ચાકરી કરીએ) તેની
આજ્ઞા થકી મિથ્યાદૃષ્ટિ સંબંધી રથયાત્રા પ્રમુખ જોવાને અર્થે જે કરવું
પડે તેથી જે અતિચાર લાગે તે

પડિક્રમે દેસિઅં સઽવં ॥ ૫ ॥—દીવસ સંબંધી સર્વને પ્રતિક્રમુંછું.

સંકા કંખ વિગિચ્છા—જન વચનમાં સંકા=સંદેહ, પરમતવાળાનો થોડો
ગુંણ. દેખી તે ઉપર કાંક્ષા=અમિલાપ ઉપજે, સાધુ સાધવીના વસ્ત્ર મેલાં
દેખી દુર્ગેછા કરે

પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીમુ—કુલિંગી મિથ્યાત્વીને વિષે પ્રશંસા=વ-
ખાણુ કરે તથા સંસત્વ પરિચય કરે

સમ્મત્તસ્સ ઈઅપ્પરે—સમકીતના પાંચ અતિચાર જાણવા તે આશ્રયીને જે
પડિક્રમે દેસિઅં સઽવં ॥ ૬ ॥—દીવસ સંબંધી પાપ બાંધ્યું તે સર્વ
પડિક્રમુંછું ॥ ૬ ॥

છકાય સંભારંણે—પૃથ્વીકાયાદિક છકાય જીવોના આરંભમાં

પયંણે અ પયાવણે અ જે દોસા—પોતે રાંધતાં વળી ખીજ પાસે રં-
ધાવતાં વળી રાંધતાને અનુમોદતાં જે દોષ

અત્તકુંપિ પરકુ—પોતાને અર્થે અથવા પરને અર્થે

ઉભયકુ એવ તનિદે ॥ ૭ ॥—તે બેડને અર્થે કરવામાં જે દોષ લાગ્યો હોય તે નિશ્ચય હું નિંદુ છું ॥ ૭ ॥

પંચન્દ્રમણુવયાણુ—પાંચ અણુવત^૧ તેને વિષે ગુણુવયાણુ અ તિન્દ્રમણુયારે—અને ત્રણુર ગુણુવતને વિષે અતિયાર લાગ્યા હોય

સિન્દ્રમણુ અ અતિન્દ્ર—ચાર શિક્ષા વ્રતને વિષે વળી તપસ્યેષણુદીન વિષે અતિયાર લાગ્યો હોય તે સર્વ

પડિક્કમે દેસિયં સંવ ॥ ૮ ॥—ત્રીવસ સંબંધી અતિયારને હું પડિક્કમુખું.

પદમે અણુવયામિ—પહેલા અણુવતને વિષે થુલગ પાણુધવાય વિરમ્યો—થુલગ=મોટા બાદર ત્રસ જીવ સંબંધી પ્રાણુનો અતિપાત=વિનાશ તેની વિરતિ=નિવૃત્તિ તે થકી

આયરિઅમપસથ્યે—જે દોષ=માઠા ભાવ હુએ છને આયરો=સેઓ હોય ઇથપમાય પસંગેણુ ॥ ૯ ॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્રસંગથી સેઓ હોય તે આગલી ગાથામાં પડિક્કમીથ.

વહુ બંધ છવિચ્છેએ—વધ=ભારવું, બંધ=દોરડાદિકે બાંધવું, છવિચ્છેદ=બળદાદિકના શરીરના અવયવને છેદવાં

અન્નજારે ભત્તપાણુ વુચ્છેએ—ઘણો ભાર ભર્યો, ભાત પાણીનો અંત-રાય કયો.

પદમ વયસ્સ ઇઆરે—પહેલા વ્રતના અતિયાર મધ્યે જે અતિયાર પડિક્કમે દેસિઅં સંવ ॥ ૧૦ ॥—દિવસ સંબંધી લાગ્યો હોય તે સર્વ હું પડિક્કમું છું ॥ ૧૦ ॥

૧-૧ પ્રાણુતિપાત વિરમણુ, મૃષાવાદ વિરમણુ, અદ્વિતાદાન વિરમણુ, મૈથુન વિરમણુ, પરિચ્છ પરિમાણુ, ૨ દિગિરમણુ ભોગોપભોગ વિરમણુ, અનર્થદંડ વિરમણુ. ૩ સામાયક વ્રત દિશાવગાસિક, પોષધોપવાસ, અતિથિ સંવિભાગ.

ખીએ=ખીજા (માં)
 પરિ=સમસ્તપ્રકારે, અ-
 તિશય.
 અલિખ=અલખું.
 વયણ=વચન
 અહરસા=અણવિચાર્યું
 રહરસ=છાતું
 દારે=સ્રી
 ખોસ=મૃપા, જૂડો
 ઉવએસે=ઉપદેશે
 કડ=જૂડા
 લેહુ=તેખને વિષે
 તમએ=ત્રીજા(માં)
 પર=પારકું
 દવવ=દ્રવ્ય, ધન
 તેન=ચોરે
 આહડ=ચોરી આણેલી
 રપઓગે=પ્રયોગે
 તપ્પડિરવ=તત્પ્રતિરૂપ,
 તેના જેવી
 વિરૂદ્ધ=વિરુદ્ધ
 ગમણે=આચરવામાં

તુલ=તોલ
 માણે=માપ
 ચઉધે=ચોથા (માં)
 પરદાર=પરસ્રી
 અ=નહી
 પરિગહિઆ=પરણેલી,
 રાખેલી
 ઇતર=ઇતર, થોડા કા-
 ળને વાસ્તે રાખેલી
 અણુગ=કામકીડા
 વિવાહ=વિવાહ
 તિવવ=તિવ્ર, આકરે
 અણુરાગે=અનુરાગ,
 અભિલાષ
 ઇતો=એ ઉપરાંત
 પંચમંભિ=પાંચમામાં
 અપ્પસથમિ=માઠા(માં)
 પરિમાણ=પરિમાણ
 પરિચ્છએ=ઓળંગવાથી
 ધણ=ધન
 ધન=ધાન્ય
 ખિત્ત=ખેતર

વશ્યુ=મર, હાર(વાસ્તુ)
 રૂપ=રૂપું
 સુવન્ને=સોનું
 કુવિઅ=હલકી ધાતુ
 દુપથે=એ પગવાળામાં
 ચઉપ્પય=ચાર પગવાળા,
 ગમણરસ=જવાનાં
 ઉ=તો
 દિસાસુ=દિશાઓમાં
 ઉદ્ધુ=ઉંચી
 પુદ્ધિ=વૃદ્ધિ, વધારે
 સ્થ=સ્મૃતિ, યાદિ
 અંતરદ્ધા=માર્ગમાં
 મળજંભિ=મદિરા, દારૂ
 (માં)
 મંસંભિ=માંસ (માં)
 પુષ્કે=પુલમાં
 ફેલે=ફલમાં
 ગંધ=સુગંધી પદાર્થ
 મહલે=માલા
 ઉવભોગ=ઉપભોગ
 પરિભોગે=પરિભોગ

ખીએ અણુવચંભિ—ખીજા આણુવતને વિષે
 પરિચ્છગ અલિખવયણ વિરમઓ,—અતિશયે કરી મોટા અધિકવચન
 જે જુદું તેની વિરતી થકી

આયરિય મપ્પસથથે—માઠા ભાવે જે કાંઈ આચર્યું હોય
 ઇથ પમાય પ્પસંગેણું ॥ ૧૧ ॥—આ વ્રતમાં પ્રમાદના પ્રસંગવડે જે
 દોષ લાગ્યો તે આગલી ગાથામાં પડિક્રમીશ
 સહસ્સા રહસ્સ હારે—સહસાત્કારે, એકાંતે સ્ત્રીની ગુપ્ત વાત ખીખને
 કહેવાથી

મોસુવએસેઅ કૂડલેહેઅ—ખોટા ઉપદેશ અને જુઠાં ખત વિગેરે લેખ્યા
 ખીઅ વયસ્સ ઇઆરે—ખીખ વ્રતના અતિયાર વિષે જે કોઈ અતિયાર
 પડિક્રમે દેસિયં સંવં ॥ ૧૨ ॥—જાગ્યો હોય તે દિવસ સંખ્યાથી
 અતિયારને હું પડિક્રમું છું ॥ ૧૨ ॥

તઈએ અણુવયમિ—ત્રીજા અણુવતને વિષે
 થૂલગ પરદવ્વહરણુવિરઘઓ—મોટી પારકા ધનની ચોરીની વિરતિથકી
 આયરિયમપ્પસથથે—માઠા ભાવે આચરવાથી
 ઇથ પમાય પ્પસંગેણું ॥ ૧૩ ॥—પ્રમાદના પ્રસંગવડે આ વ્રતને વિષે
 જે અતિયાર લાગ્યો હોય તે આવતી ગાથામાં પડિક્રમીશ.

તેના હુડપ્પએગે—ચોરીની હરણુ કરેલી વસ્તુ સોંધી જાણી લેવાથી ચો-
 રને સહાય આપવાથી

તપ્પડિરે વિરુદ્ધ ગમણુઅ—ખોટી વસ્તુને ખરીના જેવી કરી વેચવાથી
 ઠાણુચોરી પ્રમુખ રાજ વિરુદ્ધ પ્યાચરવું તેથી [લાગ્યો હોય તે
 કૂડતુલ કૂડમાણુ—ખોટું તોલ તથા ખોટું માપ રાખવાથી જે અતિયાર
 પડિક્રમે દેસિઅં સંવં ॥ ૧૪ ॥—સર્વ દિવસ સંખ્યાથી અતિયારને
 પડિક્રમું છું. ॥ ૧૪ ॥

ચઉથે અણુવયમિ—ચોથા અણુવ્રતને વિષે
 નિચં પરહાર ગમણુ વિરઘઓ—નિત્ય હમેશાં પરસ્ત્રીની સાથે ગમત્ર
 એટલે કામ ભોગ ભોગવવાની વિરતીને
 આયરિઅ મપ્પસથથે—અસુખ ભાવે કરી આચરવાથી

ઈદ્ય પમાય પ્પસંગેજું ॥ ૧૫ ॥—આ વ્રતમાં જે અતિચાર પ્રમાદના પ્રસંગથી લાગ્યો હોય તે આગવી ગાથામાં પડિક્રમીય.

અપરિગ્ગહિત્વા ઇત્તર—અપરિગ્રહીતા=ખીજ કાઢએ નહિ મહણ કરેલી એટલે કુમારી અથવા વીધવા તેની સાથે મૈથુન એવું તે, કાઢએ વેસ્યા દીકને સ્ત્રીને ડેકાણે રાખેલી તેની સાથે મૈથુન સેવું તે ખીજું.

અણુગ વિવાહ તિવ અણુરાગે—કામ કીડા પરસ્ત્રીની સાથે હાંસી વીગેરે કરવું, પોતાના છોકરાં શિવાય પારકાના વિવાહ કરવા, કરાવવા કામભોગને વિષે તિવ અનુરાગ કરવો.

અદિશ્ચ વચસ્સ ઇત્તરે—ચોથા વ્રતના અતિચારને વિષે પડિક્રમે દેસિયં સંવં ॥ ૧૬ ॥—દિવસ સંબંધી સર્વ અતિચારને પડિક્રમું છું. ॥૧૬॥ [વ્રતને વિષે.

ઈત્તો અણુવ્યએ પંચમંભિ—એ ચોથું વ્રત રહ્યા બાદ પંચમા અણુ-આયરિઅમપ્રસથમંભિ—અશુભ ભાવે ઠરી જે આવર્યો હોય.

પરિમાણ પરિચ્છેએ—પરિગ્રહના પરિમાણને પરિચ્છેદ કરેથી

ઈદ્ય પમાય પ્પસંગેજું ॥ ૧૭ ॥—આ વ્રતને વિષે પ્રમાદના પ્રસંગથી જે અતિચાર થયો હોય તે આગવી ગાથામાં પડિક્રમીય.

ધણુધનપિત્તવશ્ચુ—ધન, ધાન્ય, ખેતર, વાસ્તુ=ઘર હાટ વિગેરે.

રૂપ સુવન્ને અ કુવિઅ પરિમાણે—રૂપ, સેનું, અને કુપિત=થાળ વિગેરેનું પરિમાણ નિયમ.

દુપએ અઉપ્પયમિ—એ પગવાળા=દાસદાસી વિગેરે, ચાર પગવાળાં=ઢોર વિગેરે પ્રમાણ ઉપરાંત રાખવાથી જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે

પડિક્રમે દેસિયં સંવં ॥ ૧૮ ॥—સર્વ દિવસ સંબંધી અતિચારને હું પડિક્રમું છું.

ગમણસ્સ ઉ પરિમાણે—જવાના પરિમાણને વિષે

દિસામુઉઠ્ઠાડે અ તિરિઅંચ—ઉંચે નીચે અને ત્રિજી દિશાઓમાં જવાના નિયમથી વધારે જનું

બુદ્ધિસદ્ધ અંતરદ્વા—એકદીશી થટાડી ખીજ દીશી વધારવી તે ચોથો અતિચાર.

મારગમાં ચાલી જતી રહેવાથી નિયમથી વધારેહું એ પાંચમો અતિચાર તેમજ

પદમંભિગુણવ્યએનિંદે ૧૧૨૮૧—પ્રથમ ગુણવ્રતને વિષે હું નિંદુ છું.

મજજાંમિ અ મંસંમિઅ—મદીરા અને વળી માંસ વળી ખીજ પણ

અભક્ષ=નહિ ખાવા યોગ્ય પદાર્થ

પુષ્કે અ ફેલે અ ગંધ મદ્યેઅ—કુચ, ફળ અને વળી ગંધ ખરાસ

વિગેરે અને કુસાદીકની માળા ભોગવવાથી

ઉપભોગ પરિભોગ—ઉપભોગ પરિભોગ નામે

ખીઅમિ ગુણવ્યએનિંદે ૧૧૨૦૧—ખીજ ગુણવ્રતને વિષે જો અતિચાર

લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું.

માર્ગ ૨૧ થી ૩૦ સુધી.

સચ્ચિત્તે=સચીત

પડિમદ્દે=સાગેલી, વ.

જગેલી

અપોલ=કાચી

દુપોલિઅં=કાચુપાકું

આહારે=મસાણુ

તુચ્છ=હલકી

ઓસહિ=ઔપધિ

ભખખણયા=મક્કાણુ

ઇંગાલિ=અંમાર કર્મ

વણુ=વન કર્મ

સાડી=શકટ કર્મ

ભાડી=માકું ખાવું

ફાડી=જમીન ફાડવી તે

સુ=અત્યંત

વજજએ=ઝોડે

વાણિજજ=વપાર

દંત=દાંત

લખખ=લાખ

રસ=રસ

કેસ=સાળ

વિસ=ઝેર

વિસય=શસ્ત્રાદિકનો

વિષય

ખુ=નિઝે

જંત=યંત્ર

પિશ્વણુ=પીડવાનું [કામ

નિશ્ચય=નિર્દયપણાનાં

દવ=દવ, અમિ

ઠાણુ=આપણું

સર=સરોવર

દહુ=ધરા, દ્રહ

તલાય=તલાવ

સોસ=સોપણુ

અસત્ત=અસતિ

પોસ=પોપણુ

વજિજજજ=વજનું

મથથ=શસ્ત્ર

અગિગ=અમિ

મસલ=સાંભેલું

જંતગ=યંત્ર(ધંત્રીપ્રમુખ)

તણુ=તરણું

કેટું=કાષ્ટ
મંત=મંત્ર
મૂલ=મૂળ, જડીબુટી
લેસજળે=ભોસડ
દિન્ને=દેવા થકી
દવાવિએ=અપાવવામાં
વાં=અથવા
નહાણુ=નહાવું, સ્નાન
ઉવટુણુ=પીડીએમેકઉતારવો
વત્તરા=અત્તરો વગેરે
વિલેમણુ=વિલેપન
સદ્=શબ્દ
વશ્ય=વસ્ત્ર
આસણુ=આસન
કુંદપ્પે=કુંદર્પ
કુક્કુર્યએ=કુચેષ્ટ, બાંડ-
ચેષ્ટા
મોહુરિ=વાચાલપણું
અહિગરણુ=ચંદ્રીપ્રમુખ

અધિકરણુ
ભોગ=ભોગની વસ્તુ
અપ્રરિત્તે=અપથીવધારે
દંડમિઅણુકાએ=અ-
નર્થ દંડને વિષે
દુપ્પણિહાણુ=દુઃપ્રણિધાન
સાવધ વેષાર
અણુવટુણુ=અનવસ્થાન
સામાયક બરાબર
ન પારવું.
તહા=તથા
સર્ક=સ્મૃતિ, યાદી
વિહૂણુ=રહિત
વિતહ=ખોટું
આણુવણુ=અણુવવામાં
પેસવણુ=મોકલવામાં
સદ્દે=શબ્દ કરવો
રૂવે=રૂપ દેખાડવું
પૂગલ=પુદ્ગલ

ખખેવે=નાખવું
દસાવગાસિઅમિ=દે-
શાવકાસિકમાં
સ થાર=શય્યાવિગેરે સં-
થારો
ઉચ્ચાર=ઝાડા પેશાખ
પરઠવવો
વિહિ=વિધિ
ભોઅણુ=ભોજન
આભોએ=ચિંતવવું
પોસહુ=પોષધ
વિવરાંએ=વિપરીતે
નિખિખવણુ=મૂકવું
પિહિણુ=કાંકવું
વવએસ=અપદેશકરવો
ફેરફાર બોલવું
મચ્છરે=મચ્છર, ધખા
અધક્રમ=અતિક્રમ,
ઓત્તમવું
હાણુ=જાનને વિષે

સચ્ચિત્તે પદ્ધિઅધ્યે—સર્વ સચ્ચિત્તનો ત્યાગ કરીને અથવા તેનું પરિમાણ
કર્યું હોય તેથી પ્રમાદને લીધે વધારે સચ્ચિત્ત વસ્તુનો આહાર કરવો તે,
પેહેક્ષા અતિચાર, પ્રતિબદ્ધ=સચ્ચિત્તની સાથે લાગેલી વસ્તુ જેમકે ઝાડ
ઉપરથી ચુંદ્ર ઉખેડી ખાવો તથા ગોટલીસહીત કેરી, ઠગોઆ સહીત
નાયણુ ખાવી તે સચ્ચિત્ત પ્રતિબદ્ધ નામે ખીજા અતિચાર તેને વિષે

અપોલ દુર્યોજિત્યંચ આહારે—ગંધ્યા વગર (સચિત મિશ્રિત કાચી વસ્તુ જેવી કે તરતનો દળેસો તથા અણુ ચાળેસો પોટ વગેરે) પદાર્થ અને કાચાપાકા ઓળા, પુંખ, પાપડી વગેરે ખાવા એ ચોથો અતિચાર. તુચ્છોસહિ લખખણ્યા—તુચ્છોષધિ ભક્ષણ=મગની કોમળ ફળી તથા ખોર વીગેરે તુચ્છ વસ્તુ ખાવી તે પાંચમો અતિચાર, એ જેને સચ્ચિત વસ્તુ ખાવાનો નિયમ હોય તેને પાંચ અતિચાર સંભવે તેમાંનો કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય તે

પડિક્કમે દસિયં સંવ ॥ ૨૨ ॥—સર્વ દીવસ સંબંધી અભિચારને હું પડિક્કમું છું.

દંગાલી વણુ સાડી—અંગાર કર્મ=કુંભાર, ભાડભુંગ વિગેરેનું અભિ સંબંધી કામ તે, વનકર્મ=વનસ્પતિ વગેરેનું ઉગાડવું તથા છેદવું ઇત્યાદીક, શકટ કર્મ=ગાડાં વિગેરે વેચે વેચાવે તે

ભાડી ફેડી સુવ્વજ્જએ કમ્મ—ભાડીક કર્મ=ચોડા, ઉંટ, ધર વિગેરે ભાડે આપવા, ફેડીક કર્મ=કુવા, વાવ વગેરે ખોદવા ખોદાવવા એ પાંચ સામાન્ય કર્મ તે પ્રતે શ્રાવક અત્યંતપણે વર્જે ત્યાગ કરે

વાણિજ્જએવયદં, ત લખખરસ કેસવિસવિસયં ॥ ૨૨ ॥—કુત્રાણીજ્જવ=ખરાબ વેપાર વિષે કહેછે, જેવા કે દાંત, લાખ (કસુંબો હરતાળ વગેરે), રસ (ગોળ, તેલ વગેરે), કેસ તે ઘોડા ચમરી વીગેરેનો વેપાર અને વિષ (અશીણુ, સોમત્ર) તથા વિષયાદીક=શસ્ત્રાદીકનો વિષય તે પાંચ કુત્રાણીજ્જવને શ્રાવકે વર્જવા.

એવં ખુ જંતપિણ્ણુ—એમ નિશ્ચે ધટી, વીગેરે યંત્ર કર્મ અને શેરડી તલ, સરસવ પીણવાથી જે કર્મ લાગે તે યંત્ર પીણણુ કર્મ કહાયે.

કમ્મં નિલ્લંછણં ચ દવદાણં—નાક, કાન, વીંધવા પ્રમુખ તથા બળદે પ્રમુખના નાક વીંધાવવાં તે વીગેરે નિલ્લંછન કર્મ બળણું અને ધર્મ બુદ્ધિ એ અથવા બીજા હેતુથી અભિદાન કરવું તે દવદાણ.

સર હહ તદ્વાય સોસ—સરોવર, દ્રહ અને તળાવ વગેરેને શોષણ કરવું.
અસર્ધ પોસં ચ વઙ્ગિજ્જ્જ ॥૨૩॥—અસર્ધ પોષણ=હીંસક જીવોનું
તથા વ્યભિચારી સ્ત્રી વગેરેનું પોષણ કરવું તે, એ પાંચ કર્મને નિશ્ચે
કરી શ્રાવકે વર્જવાં.

સથગિગ મૂસલ જતગ—શસ્ત્ર, અગ્નિ, મુશળ, યંત્ર તે ઘેરી પ્રમુખ
તથા કુદ્દેમંત મૂલ લેસજ્જે—તથા=સાવરણી, ઇત્યાદી, કાષ્ટ-લાકડી ઇત્યાદી
મંત્ર=તે સાપ ખીલવા પ્રમુખના જાણવા, મૂલ=નાગદમણી પ્રમુખ જડી
બુદ્ધિ. ભૈષજ્ય=ગોળો ચુરણ વિગેરે ઉપદ્રવકારી વસ્તુઓ જાણવી ઇત્યાદીક
વસ્તુ દાક્ષીણ્ય તાળી ખીજને

દિન્નેદવાવિએવા—આપવા થકી બીજ પાસે અપાવવા થકી (તથા આ-
પનારને વખાણવાથી) જે અતિચાર, લાગ્યા હોય.

પડિક્કમે દેસિયં સંવં ॥ ૨૪ ॥—તે સર્વ દિવસ સંખંધી અતિચારને
હું પડિક્કમું છું.

નહાણુ વટ્ટણુવત્તગ—સ્નાન=અજ્ઞતાએ નાહાવાથી, ઉદ્દત્તન=પીડી વિગેરે
કરી રક્ષીરનો મેલ ઉતારવો, વર્ણુક=અજ્ઞતો વિગેરે પદાર્થ

વિલેવણે સદ્ રૂપ રસ ગંધે—વિલેપન=કેસર વિગેરે ચોપડવું, શબ્દ=કૌ-
તુકથી સાંભળવા; સ્ત્રી પ્રમુખનાં રૂપ જોવાં, ખાટા વિગેરે રસ, કપૂર
કસ્તૂરી વિગેરેના સારા ગંધ

વથ્થાસણુ આભરણુ—વસ્ત્ર, આસન=મેઠક, આભરણુ=કુંડળ, કંકણ
વિગેરે રાગથી જોવાં તેથી જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે

પડિક્કમે દેસિયં સંવં ॥ ૨૫ ॥—દીવસ સંખંધી સર્વ અતિચારને
હું પડિક્કમું છું.

[ચેષ્ટા=જેથી લોકોને હાંસી આવે તે
કંદર્પ=કુકુડએ—કંદર્પ=કામ ભોગની કથાનું કરવું તે. કોકુચ્ય=કુ-
મારુરિ; અહિગરણુ ભોગ અમરિત્તે—મુખરીપણું=વાચાલપણું ધણું બોલન-

ડું, અધિકરણ=શસ્ત્ર મુસળ વિગેરે સજ્જ કરી રાખવાં. ભોગ અતિ
 રિક્ત=ભોગની વસ્તુ ખપ કરતાં વધારે રાખવી
 દંડંમિ અણુક્રાંત્યે—અનર્થદંડ નિરમણ નામે
 તર્કઅંમિ ગુણુવવેનિંદે ॥ ૨૬ ॥—ત્રીજા ગુણુવ્રતને વિષે પૂર્વોક્ત જે
 અતિચાર લાગ્યો હોય તેને નિંદુ છું.
 તિવિહે દુષ્પણિહાણુ—ત્રણ પ્રકારે દુષ્પણિધાન=દુષ્ટ વ્યાપાર છે તેના
 અતિચાર એટલે મન વચન અને કાયાના જાણવા
 અણુવક્રાણુ તહા સધવિહૂણુ—અનવસ્થાન=અવિનયપણુ તથા જે મંડી
 કરતાં ઓછે વખતે સામાયક પારવું તે તથા સ્મૃતિવિહીન=પ્રમાદથી સા-
 માયક કીધું કે નહીં તેનો ઉપયોગ ન રહે તે પાંચમો અતિચાર એ રીતે
 સામાર્થ્ય વિતહ કંએ—સામાયક પ્રતે જુઠો કીધે થકે
 પદમે સિષ્ખાવએ નિંદે ॥ ૨૭ ॥—પ્રથમ સામાયક નામે શિક્ષા
 વ્રતને વિષે ઉપર કહેલા અતિચાર માહેસો જે અતિચાર લાગ્યો હોય તે
 પ્રતે હું નિંદુ છું.
 આણુવણુ પેસવણુ—કંઈચીજ અણુવવાથી દાસદારી પ્રમુખને નીમેલી
 જગાથી બહાર મોકલવાથી
 સદે રવે અ પુગ્ગલજખેવે—ખુખારાદી શબ્દવડે પોતાપણું છતુ જણા-
 વવું તે શબ્દાનુપાતિ અતિચાર, રૂપ નજરે પડવાથી કોઈ માણસની
 પાસે જવું તે રૂપાનુપાતિ અતિચાર, કાંકરો નાંખી પોતાપણું જણાવવું
 તે પુદ્ગલોત્કેષ નામે અતિચાર એ પાંચ અતિચારથી જે
 દેસાવગાસિઅંમિ, ખીએ સિષ્ખાવએ નિંદે ॥ ૨૮ ॥—અતિચાર
 દેસાવકાસિક નામે ખીજા શિક્ષા વ્રતને વિષે લાગ્યો હોય તે પ્રત્યે હું નિંદુ છું.
 સંથારૂચ્યારવિહી—સજ્જા, વડીનીતિ અને લઘુ નીતિના વિધિને ત્રિમે
 પમાય તહ ચેવ ભોઅણુભોએ—પ્રમાદ કરવો તેના ચાર આતેચાર,
 તેમજ વળી પોસો લીધા પછી ભોજનની ચિંતા કરે તે

પોસહ વિહિ વિપરીએ, તઠએસિજખાવએનિંદે ॥ ૨૬ ॥—પોસા
વિધિ વિપરીલ કર્વે, થકે ત્રીજા શિક્ષાવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો
હોય તેને હું નિંદુ છું.

સચ્ચિત્તે નિજિખવણે—સાધુને દેવા જોગ જે જોજન્ય તેના ઉપર સ-
ચ્ચિત વસ્તુ મુકવાથી

પિહિણે વવએસ મચ્છરે એવ—સચ્ચિત પિહિણે=દેવા જોગ વસ્તુને
સચ્ચિત વસ્તુથી ઠાંકવી, વ્યપદેશ=પૌતાની વસ્તુને પારકી તથા પારકીને
પૌતાની કહેવી મત્સર=કોપભાવે=દાન આપવું એવ=નિશ્ચે

ઠાલાઈક્રમ દાણે—મુનિની ગોચરીનો વખત ઓળંગીને મુનિને તેડે એવું
જાણીને કે સાધુ બહારશે પણ નહીં અને મારો નિયમપણુ જાગશે નહીં
ચુકિથ્યે સિજખાવએ નિંદે ॥ ૩૦ ॥—એથા અતિથિ સંવિભાગ નામે
શિક્ષાવ્રતને વિષે જે અતિચાર લાગ્યો હોય તેને હું નિંદુ છું.

ગાથા ૩૧ થી ૪૦ સુધી.

મુહિએસુ=મુહિતઉપર,
મુખીઆ ઉપર

દુહિએસુ=દુખીઆ ઉ-
પર

જા=જે

અ=નહી [પ્રકારે

રસ=પૌતાને છંદે, રડે

જએસુ=વિચરતા

અરસજએસુ=ચુર-

ની આશા પ્રમાણે

વિચરતા, અસંજતી

અણકંપા=દયા

સાહુસુ=સાધુને વિષે

સંવિભાગો=સંવિભાગ,
વોહોદિવતું

ચરણુ=ચરણુ સિત્તરી

કરણુ=કરણુ સિત્તરી

જુતેસુ=સહિત, વાળા

સંતે=છતે

ફાસુઅ=નિર્દોષ

જાવઅ=જીવવામાં

મરણુ=મરવામાં

આસંસ=વાંછા

મા=નહી

મરણુતે=મરણુના અંતે

કાઇઅરસ=કાયાસ્તંબધી

વાઇઅરસ=વચનસંબંધી

મણુસા=મનપડે કરીને

માણુસિઅરસ=મન

સંબંધી

વય=વત

મારવેસુ=અહંકારનેવિષે

સમા=સંજા

દેડસુ=દંડને વિષે
ગુત્તિસુ=(ત્રણ)ગુપ્તિમાં
સમિધસુ=(પાંચ) સ-
મિતિમાં

હુ=તો, પણ
સમાયરધ=સમાયરે, કરે
કિંચિ=થોડું
અપ્પો=અપ, થોડું
સિ=તેને
બંધો=બંધ
જેણુ=જે માટે
નિદ્ધંધસં=નિર્દયપણે
કુણધ=કરે
તપિ=તે પણ
સપડિક્રમણુ=પડિક્રમ-
ણ સહિત
સપરિઆવ=પરિતાપ

સહિત, પશ્ચાત્તાપ
સહિત
સઉત્તરગુણુ=ઉત્તર
ગુણુ સહિત
ખિપ્પં=ક્ષિપ્ત, ઉતાવળો
ઉવસામેધ=ઉપશમભાવે.
ટાળે
વાહિ=આધિ
વ્ય=જેમ [શીખેતો
સુસિખિખઓ=સારો
વિજ્જે=વૈદ્ય
કુકુગયં=કોકામાં ગયેલું
વિસારયા=વિસારદ,
જાણનાર
હણંતિ=હણે છે, દૂરકરે
મંતેહિં=મત્રોએકરીને
તો=ત્યારે

નિવિવસં=વિષ રહિત
સમભિજ્જઅં=મેળવેલું
આલોઅંતો=આલોવતો
નિદંતો=નિંદતો
સુ=સારો
કયપાવો=પાપ કરનારો
મણુરસો=માણસ
આલોધઅં=આલેષધને
નિંદિઅં=નિંદીને
સગાસે=મમીપે, પાસે
હોધ=થાય
અધરેગ=અતિરેક, ધણો
હાહુઓ=હસવો
ઓહરિઅં=કતારીને
ભરૂ=ભાર
ભાર=ભોજ
વહો=વેહેનાર, લેધજનાર

સુહિએસુઅ દુહિએસુઅ—સુખીયા ઉપર, રોગથી પીડાએત્રા દુખીયાઉપર
જા મે અસંજાએસુ અણુકંપા—જે પોતાની ઇચ્છાએ વિચરનારા નહી,
પણ ગુરૂની આજ્ઞાનેવિષે વિચારનાર સુસાધુ તેમનેવિષે જે મારીઅનુકંપા
રાગેણુ વ દોસેણુ વ—રાગવડે અથવા દ્રેષભાવથી દાન દીધું હોય
તાંનિદે તં ચ ગરિહામિ ॥ ૩૧ ॥—તેને હું નિંદુધું અને ગુરૂ સાખે
વધારે નિંદુધું. એકત્રીસમી ગાથાનો ખીજો અર્થ—વસ્ત્ર પાત્રાદીકે કરી
સુખંયા અને રોગે કરી દુખીયા એવા અસંજતિ=વેશ ધારી પાસ-
દ્યાદીક જીવહિંસાદીક કર્મ કરનારા એવાઓને, આતો મારા મામના

વાસી છે અથવા મારા બાઇ છે વિગેરે રાજે કરીને અથવા જનશ્વસ-
નના દ્રેષી છે નિર્લજ છે ઇત્યાદિક દ્રેષ ઉપન્યો તોપણ ઝેર આવ્યા માટે
દાન આપ્યું ઇત્યાદીક ભાવે મારે જીવે જે દયા કીધી હોય તેને હું નિંદુધુ.

સાધુમુ સંવિભાગો—સાધુઓને વિષે સંવિભાગ

ન કર્યો તવ ચરણ કરણ જીતેસુ—ન કીધો હોય, તપ, ચરણસિત્તરી

અને કરણસિત્તરી કરી સહિત એવા સુસાધુને વિષે

સંતે ફાસુઅદાણે—ફાસુદાન=નિર્દોષદાન છતે પણ ન આપ્યું હોય

તં નિંદે તંચ ગરિહામિ ॥ ૩૨ ॥—તેને હું નિંદુધુ અને ગુર સાખે

વધારે નિંદુધુ.

ઇલ્લોએ પરલોએ—આ લોકને વિષે તથા પરલોકને વિષે

જીવિઅ મરણે અ આસંસ પ્રયોગે—જીવિત અને મરણને વિષે વળી

કામભોગને વિષે આસંસ પ્રયોગ=ઇચ્છાનો પ્રયોગ કરવો, તે રીતે

પંચવિહો અમ્યારો—પાંચ પ્રકારના અતિચારમાંનો કોઈ પણ

મા મજજં હુજજમરણંતે ॥ ૩૩ ॥—મરણાંતમુધી મને ન હોજો.

કાએણ કાઈઅરસ—કાયાવડે=કાઈસગ્ગ ઇત્યાદી કાયાના શુભ વ્યાપાર

કેરવાવડે, કાયા સંબંધી વધાદિક અતિચાર કરેલા તે

પડિકમે વાઈરસ વાયાએ—હું પડિકમુંછું, વાચિકસ્ય=વચનસંબંધી કરેલો

અતિચાર તે નિચ્છામી હુક્કડં એવા શુભ વચનને કરીને

મણસા માણસિઅરસ—શુભ મને કરી મન સંબંધી અતિચારને

સવ્વરસ વયાઇઆરસ ॥ ૩૪ ॥—અર્થ વ્રતના અતિચારને ત્રિકરણ

શુધ્ધે કરી હું પડિકમુંછું.

વંદણ વય સિખ્યાગારવેસુ—૨ વંદન=દેવ વંદન તથા ગુર વંદન, વ્રત

બાર, ૩ શિક્ષા, ૪ ગારવ=રિદ્ધિ ગારવ, રસ ગારવ તથા સાતા ગારવ

એ તથા પ્રકારના અહંકારનું શેવન કરવાથી

સન્નો કસાય દંડેસુ—આહાર, બંધ, મૈથુન, પરિગ્રહ એ છ સંગ્રા તથા
 ક્રોધ, માન, જ્વાયા, લોભ, તથા મન વચન અને કામ એ ત્રણ દંડેવડે
 ગુપ્તીસુ અ સમિધસુ અ—ત્રણ ગુપ્તિ તથા પાંચ સમિતિને વિષે
 જો અધ્યારો અ તાંનિંદે ॥ ૩૫ ॥—જો અતિચાર લાગ્યો હોય તે
 હું નિંદુ છું.

સમ્યક્કિંકિ જીવો—સમ્યક્કરણિ જીવ
 જાતરિહુપાવં સમાચરમ કિચિ—જો પણ થોડું પણ પાપ સમાચરે
 આપણે સિ હોય બંધો—તે આવકને થોડો કર્મનો બંધ હોય
 જેણે ન નિદ્ધંધસં કુણ્ણ ॥ ૩૬ ॥—જો કારણ માટે નિર્દયણે પાપનો
 બંધ તે ન કરે, તેથી પાપ થોડું લાગે છે.

તાંપિ હુ સપડિક્રમણ—તેને પણ નિશ્ચે પ્રતિક્રમણ કરવે કરી
 સમ્યકરિઆવં સઉત્તરગુણં ચ—પશ્ચાતાપ સહિત વળી ઉત્તરગુણે સાહત
 એટલે ગુરુએ દીધેલા પ્રાયશ્ચિતે યુક્ત

ખિરપં ઉવ સામેધ—ક્ષિપ્ર એટલે જલદીથી ઉપસમાવે છે
 વાહિ વ્ય સુસિખખચેસા વિજ્ઞે ॥ ૩૭ ॥—જેમ સારો શીખેએ
 વૈદ વ્યાધી એટલે રોગ જલદીથી કાઢે છે તેમ.

જહાં વિમ્મં કુકુગયં, મંત મૂલ વિસારયા વિજ્ઞા હણ્ણંતિ મંતેહિં,
 તો તં હવમ્ નિવ્વિસં ॥ ૩૮ ॥—જેમ શરીરમાં વ્યાપેલું સર્પાદીકનું
 વિષ, મંત્ર મૂળના જાણુ વધદ મંત્રોએ કરીને હણે છે (દુર કરે છે) તે
 વારે તે શરીર વિપરહીત થાય છે. તેમજ ગુરુના વાક્યાનુસાર તદ્દક્ષર
 શ્રવણથી લાભ થાય છે.

એવં અદ્ધવિહં કમ્મં, રાગ દ્વાસ સમજિજ્ઞઅં—એ પ્રકારે આઠ પ્ર-
 કારનાં કર્મ રાગદ્વેષે કરી ઉપાજેલાં તે પ્રત્યે

અહોઅંતે અ નિંદતો—આજોવતો અને વળી સાચા મનથી નિંદતોયજ્ઞ

ખિપ્પુ' હુલુધ સુસાવઓ ॥ ૩૯ ॥—જગદીયી ભક્તો આવક હજી, એ
કય પાવો વિ મહુસ્સો—પાપનો કરનાર એવો પણ માણસ

આલોધયનિંદિય ગુરુ સગાએ—ગુરુ પાસે આલોધને તથા નિંદીને

હોધ અધરેગ લહુઓ—અત્યંત પાપ થકી હળવો થાય

ઓહરિઅ ભરુવ ભારવહો ॥ ૪૦ ॥—જેમ ભારનો વેહેનાર એટલે

વધતર કરનાર, ભારને ઉતારીને હલકો થાય તેમ.

ગાથા ૪૧ થી ૧૦ સુધી.

આવસ્સએણ=આવ-

શ્યકે કરીને

એએણ=એણે કરી

ખહુરઓ=ખહુરજવાલો,

ધણા પાપવાળો

દુખખાણ=દુખોની

અંતકિરિઅ=અંત-

ક્રિયા, નાશક્રિયા

કાહી=કરશે

અચિરેણ=થોડા

કાલેણ=કાલે કરી

આસોઅણા=આસો-

ચના, આસોયણુ

ન=ન

ય=યળી

સંભરિઆ=સાંભરી

મૂલગુણ=મૂળ ગુણ

પત્તસ=કહેવો, બાળેવો

અરુહિઓભિ=ઉઠ્યો છું

આરાહણાએ=આરાધ-

વાને

વિરઓભિ=નિવર્ત્યો છું

પડિક્કતો=પાપ થકી

નિવર્ત્યો

ચિર=વણા કાલનાં

સચિય=એકઠાં કરેલાં

પણાસણીધ=નાશ ક-

સય=સે (રનારી

સહુસ્સ=ડગર

મહુણીએ=મથનારી

વિણિઆય=તીકળેલી,

કહાઈ=કયાઓ

વોલંતુ=જઓ

દિઅહા=દિવસો

પરિસિદ્ધાણ=નિર્ણયકરેલું

કિઆણ=કરવા બેગ

અકરણ=નહીં કરવાથી

અસદહણ=અશ્રદ્ધામાં

પરવણાએ=પરવણાએ

ખાત્રેભિ=ખમાવું છું.

ખમંતુ=ખમો

મે=મને

મિત્તી=મૈત્રીભાવે

ભૂએસુ=પ્રાણીઓમાં

વેર=વેરભાવ

કેણુઈ=કોઈની સાથે

ગરહિઅ=ગુરુની સામે

નિંદીને [જણ્યું.

દુગંધિઅ=વણું ખાંડું

સમ્મ=સમ્યક્ પ્રકારે

આવસ્થાએણ કોએણ—આવસ્થકે કરીને એટલે આ ભાવાવસ્થકે કરીને
સાવુઓ જઠવિજહુરઓ હોઈ—શ્રાવક જે પણ ધણો રજવાળો એટલે
ધણા પાપે સહીત હોય તોપણ

દુખખાણુમંત કિરિઅ—શારીરીક તથા માનસીક દુખોની અંત લાવ
નારી ક્રિયા

કાઢી અચિરેણ કાલેણ ॥ ૪૨ ॥—યોગ કાળ માંહે કરશે

આલોઅણા જાહુ વિહા—આલોચણા ધણા પ્રકારની છે
નયસંભરિઆ પડિક્રમણ કાલે—તે પડિક્રમણ કરવાના વખતે ન
સંભરવા થકી

મૂલગુણ ઉત્તરગુણે—મુળ ગુણને વિષે તથા ઉત્તર ગુણને વિષે જે અતિ-
ચાર લાગ્યો હોય

તં નિદે તંચ ગરિહામિ ॥ ૪૨ ॥—તેને નિંદુ છું તથા ગર્હુ છું

(પછી ઉલ્લો રહીને અથવા જમણા પગ નીચો બેસાડી નીચેની
આઠ ગાથા બોલે)

તસ્મ ધમસ્મ કેવલિપ્પતસ્મ—તે કેવળી ભાષીત ધર્મની

અણુહિઓમિ આરાહણાએ—આરાધના માટે હું ઉઠ્યો છું

વિરઓમિ વિરાહણાએ—તે ધર્મની વિરાધના થકી હું નીવત્યો છું.

તિવિહેણ પડિક્રંતો—મન, વચન, કાયાએ કરી પ્રતિક્રમતો થકો

વંદામિ જિણે ચઉવીસ ॥ ૪૩ ॥—ચોવીસ જીન પ્રત્યે હું વાંદુછું.

જવંતિ ચેઘઆઈ—જેઠણાં જીન પ્રતિમા

ઉદ્દેઅ અહેઅ તિરિઅ હોએ અ—ઉર્ધ્વ, અધો, અને તિર્યકાશોકમાં

સન્નઃઈ તાઈ વદે—તે સર્વ પ્રત્યે હું વાંદુછું

ઈહ સંતો તથ્ય સંતાઈ ॥ ૪૪ ॥—અહીં રહ્યો થકો ત્યાં રહેલા જીન

પ્રતિમા પ્રત્યે હું વાંદુછું.

બવંત કેવિન્સાહુ—જેટલા કોઈ પણ સાધુ

હૈરહૈરવય મહાવિદેહે અ—પાંચ ભરત, પાંચ ઐશ્વર્ય તથા પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં હોય

સન્વેસિં તેસિં પણ્ગો—તે સર્વ પ્રત્યે મારો નમસ્કાર હોજો

તિવિહોણુ તિદંડ વિરયાણુ ॥ ૪૫ ॥—જે મન વચન કાયાએ કરી ત્રણ દંડથી વિરામ પામેજા છે તે સાધુઓ પ્રત્યે હું વાંદુછું.

ચિરસંચિયપાવપણાસણીધ—ધણા વખતના સંચેલાં પાપનો નાશ કરનારી ભવ સંય સહસ્ત્ર મહુણીએ—સો હજાર બધને હણનારી

ચંઉંવીસ જિણુ વિણિગગય કહાઈ—ચોવીસ તિથેકરના મુખમાંથી નિકળેલી કથા કરવે કરીને

વોસંતુ મે દિઅહા ॥ ૪૬ ॥—મારા દીવસો જાઓ,

મમ મંગલ મરિહંતા—મારે માંગલીક છે=એક અરિહંત દેવ

સિદ્ધા સાહુ સુઅં ચ ધમ્મોઅ—ખીજ સિદ્ધ ભગવાન વળી ત્રીજ સાધુ મુનિરાજ, ચોથો શ્રુત ધર્મ વળી આરિત્રાત્મક ધર્મ જે તે

સમદ્વિટ્ટિ દેવા, દિંતુ સમાહિંચ બોહિંચ ॥ ૪૭ ॥—સમ્યકદષ્ટિ દેવતા મને સમાધિ એટલે ચિત્તની સ્થિરતા વળી બોધી એટલે જીવધર્મની પ્રાપ્તિ તે પરભવ આપો.

પડિસિદ્ધાણુ કરણુ—નિષેધવા યોગ્ય અશુભ કામ કરવાથી

કિન્ચાણુ મકરણુ પડિક્રમણુ—કરવા યોગ્ય શુભ કાર્ય ન કરવાથી પ્રતિક્રમણ એટલે મિચ્છામી દુક્કડં છે

અસહુણુ અ તહા—તેમજ વળી અશ્રદ્ધાનને વિષે પણ

વિવરીય પડવણાએ અ ॥ ૪૮ ॥—અને વળી વિપરીત પ્રશ્નપણા વિષે પણ મિચ્છામિ દુક્કડં છે.

ખામેમિ સન્વણુવે—સર્વ જીવને હું ખમાવું છું

સવે જીવા ખમંતુમે—સર્વે જીવ મારા અપરાધ પ્રત્યે જામે.
 મિત્તી મે સવવભૂએમુ—સર્વ જીવને વિષે મારે. ચિત્રી ભાવ છે.
 વેરં મજઝં ન કેણુધ ॥ ૪૬ ॥—મારે કાંઈ સાથે વેરભાવ નથી
 એવમહં આલોધમ—એ પ્રકારે હું આલેવીને

નિંદિત્ય ગરહિત્ય દુગંધિત્યં સમ્મં—આત્મસામે નિંદીને, ગુરુ સામે
 ગર્હિને સમ્મક પ્રકારે ખોદું જાણી

તિવિહેણુ પડિક્કંતો—તથા પ્રકારે પડિક્કમતો એટલે પાછાં હઠતો

વંદામિ જિણુ ચઉવિસં ॥ ૫૦ ॥—ચોવીસ જીવ પ્રતે હું વાદુકું.

અથ અપ્પઠ્ઠિઓ હં ગુરુ સ્વામણાં.

અ : ભુદ્ધિઓમિ=હું ઉઠયો છું.	સંસાવે=વારંવાર બો- લાવવે	પણે કહેવાથી
અપત્તિઅં=અપ્રાપ્તિ ઉપજાવી	ઉચ્ચ=ઉંચા	પરિહીણું=રહિત
પરપત્તિઅં=વિપેશ અપ્રાપ્તિ ઉપજાવી	સમ=સરખા	મુહુમં=ચક્ષુષ
આલાવે=એકવાર બોલાવવે	અંતરભાસાએ=ચરચે બોલાતાં	ખાચરં=મોહું
	ઉત્તરિભાસાએ=કહેલી વાત શરીને વિશેષ	તુષે=તમે
		જાણુહુ=જાણો છો
		યાણામિ=જાણું છું

ધ્વજાકારેણુ સંદિસહ ભગવાન—હે ભગવાન ધ્વજાએ કરી મને
 આદેશ આપો;

અભુદ્ધિઓમિ અભિભંતર દેવસિઅં ખામેઉં—હું ઉઠયોછું દેવસમાં
 કાપેલા અપરાધ પ્રતે ખમાવવાને (ત્યારે ગુરુ કહે ખામેહુ=ખમાવ)

ધ્વજં ખામેમિ દેવસિઅં—એજ હું ધ્વજુ છું, હું ખામું છું દેવસ
 સંબંધી અપરાધ પ્રતે

જંકિંચિ અપત્તિઅં પરપત્તિઅં ભત્તે પાણે—જે કંઈ અપ્રાપ્તિ ભાવ

ઉપજાએ હોય વળા વિશેષપણે અપ્રીતિમાત્ર ઉપજાએ હોય ભોજનને વિષે પાણીને વિષે.

વિશુએ વેઆવચ્છે, આલાવે સંલાવે ઉચ્ચાસણે, સમાસણે—વિનયને વિષે, વૈયાચય=ગુરુ સેવાનેવિષે, એકવારં બોલાવવાને વિષે, વારં-વાર બોલાવવાનો વિષે, ગુરૂથી ઉચ્ચા આસને બેસવાને વિષે, ગુરૂની ખસાખસ આસન કરી બેસવાને વિષે.

અંતરજાસાએ ઉવરિજાસાએ જંકિંચિ, મજ્જવિજય, પરિહીણું સુદુમંવા, આચરં વા—ગુરુ બોલતા હોય તેની વચ્ચે બોલવામાં, ગુરુએ વાત કરી હોય તે ફરી પોતાની સ્ફુરતી દેખાડવાને વિશેષપણે વાત કરવામાં જે કંઈ માહારે વિનય ભક્તિ રહિતપણું થયું હોય તે નાનું કે મોટું થયું હોય તે સર્વે.

તુલ્યે જણહુ, અહં ન યાજ્યામિ તસ્મિન્નિદુઃખં ॥ ૧ ॥—તમે જણોછો હું નથી જણ્યોતો તે અપ્રીતિ પ્રમુખ અતિચારનું લાગેલું જે પાપ તે માફ મિથ્યા થાઓ ॥ ૧ ॥

ગુરુ (૧૫) લઘુ (૧૧૧) સર્વવર્થ (૧૨૬)

અથ આચરિણં સ્વસ્થાપ

સીસે=શિષ્યને વિષે
સાહુમિએ=સાધર્મિ-
કને વિષે
કૃત્ત=એક આચાર્યના
શિષ્ય
ગણુ=ધંણા આચાર્યના
પરિવાર

સમણુ=શ્રમણુ, સાધુ
સંધસ્સ=સંધને
અંજલિં=એ હાથનું
જોડવું
સીસે=મસ્તકે
ખમાવઈતા=ખમાવીને

અહયંપિ=હું પણ
રાસિસ્સ=સમૂહને
ભાવઓ=ભાવથી
નિહિય=સ્થાપ્યું છે
નિય=નિજ, પોતાનું
ચિત્તો=ચિત્ત, મન

આચરિય ઉવજાએ—આચાર્ય તથા ઉપાધ્યાયજી તેમને
 સીસે સાહુમિએ કુલ ગણે અ—શિષ્ય, સાધર્મિક, કુલ અને ગણ
 (ગચ્છ) એ સર્વ પ્રત્યે
 જે મે કેઈ કસાયા, સધવે તિવિહણે ખામેમિ ॥ ૧ ॥—જે કોઈ
 પણ કપાય મારે જીવે કીધા હોય તે સર્વ ત્રિવિધે કરી હું ખામું.
 સંવત્સ સમણ સંધત્સ—સર્વ શ્રમણ સંધરૂપ
 ભગવત્તો અંજલિ કરિય સીસે—ભગવંતના મેં કીધેલા અપરાધ પ્રત્યે
 એ હાથ જોડી મસ્તકે લગાડી
 સંવં અમાવધતા—સર્વ પ્રત્યે અમાવીને
 અમામિ સંવત્સઅહયંપિ ॥ ૨ ॥—સર્વના અપરાધ પ્રત્યે હું પણ ખમું.
 સંવત્સ જીવરાસિત્સ—સર્વ જીવ સમુહના કીધેલા અપરાધ
 ભાવત્તો ધર્મ નિહિય નિયચિત્તો—ભાવથી ધર્મને વિષે સ્થાપ્યું છે
 પોતાનું ચિત્ત જોણે એવો
 સંવં અમાવધતા—સર્વને અમાવીને
 અમામિ સંવત્સ અહયંપિ ॥ ૩ ॥—હું પણ સર્વ પ્રત્યે ખમું.
 લઘુ (૨૮) ગુરુ (૯) સર્વવર્ણ (૩૭),

અથ નમોસ્તુ વર્દમાનાય.

ઈન્દ્રામો=અમે ઇન્દ્રિયે
 છીએ
 અહુસકિં=શિક્ષા
 નમઃ=નમસ્કાર
 અસ્તુ=હો
 વર્દમાનાય=વીરસ્વા-
 મીને

અસ્તુ=હો
 સ્પર્દમાનાય=ઈર્ષ્યા
 કરનારને
 તત્=તે (ની)
 જય=જીત (થી)
 અવાસમોક્ષાય=મોક્ષ-
 ને પામેલાને

પરોક્ષાય=દક્ષિણી દૂર
 કુતીર્થિનાં=મિથ્યાદક્ષિ-
 ણીનાંને
 યેષાં=જેમના
 વિકચ=વિકરવર
 અરવિંદ=કમલ
 રાજ્યા=ત્રેણીવડે

જ્યાય:=વધીરે સાઈ	તે=તેઓ	શુક્રમાસ=જેઠ મહીનો
ક્રમ=પગ	તાપાર્દિત=તાપથી પી-	ઉદ્ધવ=ઉપજેલા
દધત્યા=ધારણુ કરતી	ડાએલા	વૃષ્ટિ=વરસાદ
સદૃશૈ:=સરખાની સાથે	જંતુ=પ્રાણીઓ	સન્નિભો=સરખો
ઇતિ=એ પ્રકારે	નિવૃત્તિ=સુખ	દધાતુ=કરે
સંગતં=મેલાપ	કરોતિ=કરે છે	તુષ્ટિ=સંતોષ
પ્રશસ્યં=વખાણવાલાયક	યો=જે	મયિ=મારે
કથિતં=કહ્યું	જૈનમુખ=જનનું મુખ	વિસ્તરો=વિસ્તાર
સંતુ=થાઓ	અંબુદ=મેઘ	ગિરાં=વાણીઓનો
શિવાય=મોક્ષને અર્થે	ઉદ્ગત:=નીકળેલું	

જન્મજામો એ કુસકું નમો ખમાસમગ્નાયું નમોહૃતગા—સ્તુતિ કરવા
જન્મજીએ છીએ, ક્ષમાશ્રમણ પ્રત્યે નમસ્કાર થાઓ.

નમોસ્તુ વર્દ્ધમાનાય—નમસ્કાર થાઓ વર્દ્ધમાન સ્વામી પ્રત્યે

સ્વર્દ્ધમાનાય કર્મજ્ઞા—જે કર્મની સાથે ધર્મ કરનાર છે—કર્મના વેરી છે.
તજ્જ્યા ધાત્રમોક્ષાય—તે કર્મનો જય કરીને મોક્ષ પ્રત્યે પામેલા એવા
પરોક્ષાય કૃત્તીર્થિનાં ॥ ૧ ॥—મિથ્યાદ્રષ્ટિ જીવોને દ્રષ્ટિથી દુર છે.

યેષાં વિકાર્યારવિદરાજ્યા—જેમની વિકૃત્ત્વર કમળની શ્રેણીઓએ
જ્યાયઃ ક્રમક્રમસાવલિં દધત્યા—વખાણવા જોગ ચરણ કમળની હાર
ધારણુ કરતી એવી

સદૃશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં—સરખાની સાથે મળવું ઘણું તે વખાણવા
યોગ્ય છે એવું એટલે સરખા સાથે સરખા મળે તો શોભે

કથિતં સંતુ શિવાય તે જિનેદ્રાઃ ॥ ૨ ॥—એમ કહ્યું છે તે જીનેદ્ર
ભગવાંન કલ્યાણને અર્થે થાઓ. [ઓને સાંતિ પ્રત્યે

કષાયતાપાર્દિતજંતુનિવૃત્તિં—કષાય રૂપ તાપથી પીડાએલા પ્રાણી.

કરોતિ ચ જૈન મુખાંબુદાહગતઃ—જે કરે છે, જિનરાજના મુખરૂપ
મેઘથી નીકળેલો

સશુકભાસોદભવવૃદ્ધિસાંનભો—તે જે માસથી ઉત્પન્ન થએલી વૃદ્ધિના
જેવો

દધાતુ તુષ્ટિં મયિ વિસ્તરે ગિરાં ॥ ૩ ॥—વાણીઓનો વિસ્તાર મારે
વિષે તુષ્ટિ કરો.

મુઅદેવયાદિ યોયોના અર્થ.

મુઅ=શ્રુત
દેવયાએ=દેવતાને અર્થે
દેવયા=દેવતા
ભગવર્ધ=ભગવતી
નાણાવરણીય=માના-
વરણીય
સંધાય=સમૂહ
તેસિં=તેમનાં
ખવેઉ=ખપાવે
સયય=નિરંતર
સાધરે=સાગરમાં
ભક્તિ=ભક્તિ
જીસે=જેના
ખિત્તે=ક્ષેત્રમાં
નાણેહિં=માને કરીને
ચરણ=ચારિત્ર એવાં
સહિએહિં=સહિત

સાહંતિ=સાધે છે
મુખખ=મોક્ષ
મખાં=માર્ગ
સા=તે
દેવી=દેવી
હરઉ=હરો
હરિયાઇ=પાપોને
દલ=પાંખડી
વિપુલ=વિશાલ
નયના=આંખવાળી
મુખી=મહેંવાળી
ગર્ભ=ગર્ભ
સમ=સરખી
ગૌરી=ગોરી
સ્થિતા=રહેલી
ભગવતી=માગ્યશાળી
દદાતુ=આપો

યસ્યા:=જેણીના
ક્ષેત્ર=ક્ષેત્રને
સં=સમ્યક્ પ્રકારે
આશ્રિત્ય=આશ્રયીને
સાધુભિઃ=સાધુઓએ
સાધ્યતે=સધાય છે
ક્રિયાઃ=ક્રિયા.
ભૂયાત=હો
નઃ=અમને
દાયિની=આપનારી
યુતાનાં=રાજાને
સ્વાધ્યાય=સનંઝાય
સંયમ=ચારિત્ર
રતાનાં=સગી
વિદધાતુ=કરો
શુવન=ધરતી

અથ શ્રુતદેવતાસ્તુતિઃ

શ્રુતદેવતાઓંકરેભિ કાઉત્સગ્ગ—શ્રુત દેવતાને અર્થે કાઉત્સગ્ગ કરુંછું
 શ્રુતદેવતાભગવર્ધ—શ્રુત દેવતા વળી ભગવતી
 નાણાવરણીયક્રમ સંધાય—જ્ઞાનાવરણી કર્મેના સંયુક્ત પ્રત્યે
 તેસિં ખવેઉ સયય—તેઓના હમેશાં ક્ષય કરો.
 જેસિં મુયસાયરે ભત્તી ॥ ૧ ॥—જેઓની શ્રુતસાગરને વિષે ભક્તિ છે.

અથ ક્ષેત્ર દેવતાની સ્તુતિઃ

છંદસે ખિત્તેસાહ—જેના ક્ષેત્રને વિષે સાધુ મુનિરાજ
 દંસણનાણેહિં ચરણ સહિએહિં—દર્શન જ્ઞાન અને ચારિત્ર સહિત
 સાહુતિમુખમગ્ગ—મોક્ષ મારમને સાધે છે.
 સા દેવી હરઉ દુરિયાધં ॥ ૧ ॥—તે દેવી દુરિત પ્રત્યે હરો=દુર કરે.

અથ કમલદલ સ્તુતિઃ

કમલદલવિપુલનયના—કમલની પાંખડી સમાન વિશાળ નેત્રવાળી
 કમલમુખી કમલગર્ભ સમગૌરી—કમલના જેવા મુખવાળી કમલના
 ગર્ભની પેરે ગૌરવર્ણવાળી એવી
 કમલે સ્થિતા ભગવતી—કમલને વિષે રહેલી એવી હુરામવાળી.
 દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિં ॥ ૧ ॥—શ્રુત=સિદ્ધાંતની અધિષ્ઠાયકા દેવી
 અમને સિદ્ધિ આપો.

અથ બ્રુવનદેવતાદિ સ્તુતિ.

જ્ઞાનાદિમુખ્યુત્તાનાં—જ્ઞાનાદિક ગુણે સહિત એવા
 નિત્યસ્વાધ્યાયસંયમરતાનાં—હમેશાં વાંચનાદીક સ્વાધ્યાય અને સંયમ
 મને વિષે આચકત એવી [બ્રુવન દેવી હમેશાં કથાણુ કરો
 વિદ્યાતુબ્રુવનદેવી, શિવ સદાસર્વસાધુનાં ॥ ૧ ॥—સર્વ સાધુઓંનું

અથ શ્રવણદેવયાદિ સ્તુતિ.

શ્રવણદેવયાએ કરેમિકાઉસ્સંગા—શ્રવણ દેવતાને અર્થે કાઉસંગ કરેછું
 યશ્યાઃક્ષેત્રં સમાશ્રિત્ય—જે દેવીના ક્ષેત્રને અંગીકાર કરીને
 સાધુભિઃસાધ્યતે ક્રિયાઃ—સાધુઓવડે તપ સંયમરૂપ ક્રિયા સધાયછે
 સા ક્ષેત્રદેવતા નિત્ય—તે ક્ષેત્ર દેવી હમેશાં
 ભૂયાન્નઃસુખદાયિની ॥ ૨ ॥—અમને સુખ આપનારી થાઓ

વરકનકના છુટા શબ્દના અર્થ.

કનક=સોનું	સન્નિભ=સરખું	જિનાનાં=જીનોનું
સંખ=શંખ	વિગત મોહ=મોહથી	સર્વ=સર્વ
વિદ્રુમ=પરવાળાં	રહિત	અમર=દેવતા
મરકત=પાનાં	સસતિશત=એકસો	પૂજિત=પૂજાયેલું
ધન=મેઘ	સીતેર	

વર કનક સંખ વિદ્રુમ—સુંદર સોનું, શંખ, પરવાળાં
 મરકતધન સન્નિભ વિગતમોહ—લીલમ અને સજલ મેઘ તેના જેવા
 છે એટલે પાંચ રંગ છે જેના અને મોહ રહિત
 સસતિશત જિનાનાં—એકસોને સીતેર તીર્થકરોને
 સર્વામર પૂજિતવદે ॥ ૧ ॥—સર્વ દેવતાઓએ પૂજેલા એવા તીર્થકર
 દેવોને હું નમુંકું.

અઢાઈજેસુના છુટા શબ્દના અર્થ.

અઢાઈજેસુ=અઢીમાં	માં	સોલંગ=શીયળનાંઅંગ
દીવ=દીપ	રયહરણ=રજેહરણ	અખખય=સંપૂર્ણ
સમુદેસુ=સમુદ્રોમાં	ગુચ્છ=ગુચ્છો	સિરસા=લક્ષાટે=કપાળે
પનરસમુ=પંદર (માં)	પડિગ્ગહ=પાત્ર	કરી
કર્મભૂમિસુ=કર્મભૂમિ-	ધારા=ધારણ કરનાર	મજ્જસા=મનવડે કરીને

અઢાઈજેસુ દીવ સમુદેસુ—અઢી દીપ તથા સમુદ્ર સંખધી

પનરસસુ કમ્ભભૂમિસુ—પંદર કર્મ જૂનીને વિષે

જાવંત કેવિચ્છાહુ—જેટલા કોઈ સાધુ

રચહરણ ગુચ્છપડિંગહધારા ॥ ૧ ॥—રજેહરણ=ઓઘો અને ગુચ્છો=

પાત્રની ઝોળીની ઉપરનું લુગડુ અને પાત્રાં છત્યાદીક ધર્મોપકરણ ધરનારા

પંચમહાવયધારા—પાંચ મહાવ્રત ધરનારા

અકારસ સહસ્ત્ર સીલંગધારા—અઠાર હજાર સીલના અંગના ધરનાર

અખખયાયાર ચરિતા—સંપુર્ણ આચારરૂપ ચારિત્રના ધરનાર

તે સુવે સિરસા મણસા મથ્યએણ વંદામિ ॥ ૨ ॥—તે સર્વેને

લક્ષ્ય કરીને, મને કરીને અને મસ્તકવડે હું નમસ્કાર કરું છું.

ભગવાનહં, આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયાહં, સર્વ સાધુહં.

અથ લઘુશાંતિ.

શાંતિ=શાંતિનાથને

શાંતિ=શાંતિ

નિશાંત=ધર

શાંત=રાગદેષ રહિત

શાંત=શાંત પામેલા

અશિવ=ઉપદ્રવ

નમસ્કૃત્ય=નમસ્કાર
કરીને

સ્તોતુઃ=સ્તુતિ કરનારના

નિમિત્ત=હેતુ

મંત્ર=મંત્રો (નાં)

પદ્મૈ=પદ્માવડે

શાંતયે=શાંતિને (માટે)

સ્તોમિ=સ્તુતિ કરું છું

ઔં=રક્ષણ કરવું; હા

ધતિ=એ પ્રકારે

નિશ્ચિત=નિશ્ચય કરેલું

વચસે=વચનવાલા

નમો=નમસ્કાર

ભગવતે=ભગવાનને

અર્હતે=પોગ્યને

પૂજાં=પૂજાને

જનાયચ્છનને

જયવતે=જયવંતને

યશસ્વિને=જયવંતને

સ્વામિને=નાથને

દમિનાં=મુનિઓના

સકલ=સર્વળા

અતિશેષક=અતિશય

સંપત્તિ=સંપદા

સમન્વિતાય=સહિત

શસ્ત્રાય=પ્રશંસવાયોગ્ય

ત્રેલોકય=ત્રણ લોકો

પૃથ્વિતાય=પૃથ્વી

દેવાય=દેવને

સસમ્હુ=સમૂહ સહિત

સ્વામિક=સ્વામિ (ઓ.ઓ)

સં=સમ્યક્ પ્રકારે

નિજનાય=નહીં જી.

તાપેલા

ભુવન=ત્રણ ભુવન

જન=જોક
 યાલન=પાળવામાં
 ઉદ્યતતમાય=ધણા સા-
 વધાન (ને)
 સતત=નિલ
 તસ્મૈ=તેને
 દુરિત=પાપ
 ઓધ=સમૂહ
 નાશન=નાશ
 કરાય=કરનારને
 પ્ર=પ્રકર્યે કરી
 શમનાય=શમાવનાર
 દુષ્ટ=દુષ્ટ
 પ્રહુ=પ્રહ
 ભૂત=ભૂત
 પિશાય=રાક્ષસ
 શાકિનીનાં=શાકળી-
 ઓને
 પ્રમથનાય=અત્યંત નાશ
 કરનાર, મટાડનાર
 યસ્ય=જેનું
 મતિ=એ રીતે
 નામમંત્ર=નામરૂપી મંત્ર
 પ્રધાન=કર્તા
 વાક્ય=વચન
 ઉપયોગ=યાદી

કૃત=કરેલો
 તોષા=સંતોષ
 વિજયા=વિજયાદેવી
 હિત=સુખને
 નુતા=સ્તવેલી
 નમત=નમો
 ભવતુ=થાઓ
 નમઃ=નમસ્કાર
 તે=તને
 વિજયે=હે વિજયા
 સુજયે=હે સુજયા
 પર=મોટા
 અપર=ખીજા દેવોએ
 અજીતે=નહીં જીતાય એવી
 અપરાજીતે=હે અપ-
 રાજીતા દેવી,
 જગત્યાં=જગતમાં
 જયાવહે=હે જયાવહા,
 ભવતિ=હે તમે
 સર્વસ્ય=સર્વને
 અપિ=પણ
 સંધસ્ય=સંધને
 ભદ્ર=સુખ
 પ્રદેહે=હે દેનારી
 સુ=સારી
 તુષ્ટિ=શાંતિ

પુષ્ટિ=પુષ્ટિ
 પ્રદે=દેનારી
 જ્યાં=તું જયવંતી હો
 ભવ્યાનાં=ભવ્યોને
 કૃત=કરી છે
 સિદ્ધે=સિદ્ધિ જેણે
 નિવૃત્તિ=ચિત્તની સજ્જાધિ
 નિર્વાણ=મોક્ષ
 જનનિ=કરનારી
 સત્વાનાં=મધ્યજીવેને
 અભય=નિર્ભયપણું
 પ્રદાન=અતિશે દેવું,
 નિરતે=તત્પર
 સ્વસ્તિ=કલ્યાણ
 તુલ્યં=તને
 ભક્તાનાં=સકલોને
 જંતૂનાં=જીવોને
 શુભાવહે=શુભ પમા-
 ડનાર
 નિત્યં=દમેશાં
 ઉદ્યતે=સાવધાન
 સમ્યગ્દષ્ટિ=સંમર્કિત
 દષ્ટિઓને
 કૃતિ=ધીરજ
 રતિ=પ્રીતિ
 પ્રદાનાય=અપચાને

શાંતિ શાંતિ નિશાંત—શ્રી શાંતિનાથસ્વામી જે શાંતિના ધર છે તેમને

શાંતિ શાંતાશિવ નમસ્કૃત્ય—રાગદ્વેષ રહિત છે અને શાંત પામ્યા છે

અકલ્યાણકારક ઉપદ્રવો જે થકી એવા શ્રીશાંતિનાથ પ્રતે નમસ્કાર કરીને

સ્તોતુઃશાંતિનિમિત્ત—સ્તુતિ કરનારને શાંતિનાં હેતુ છે

મંત્રપદ્ધેઃ શાંતયેસ્તામિ ॥ ૧ ॥—મંત્રોના પદોએ એટલે અસુરગમિત

મંત્રવડે કરીને હું શાંતિને અર્થે સ્તુતિ કરુંછું.

આમિતિ નિશ્ચિતવચસે—આં=રક્ષણ કરે છે અથવા પરમજ્યોતિ ઇતિ

એટલે જે પ્રકારે નિશ્ચિત=નકી કર્યું છે. વચઃ=વાચક પદ જેમનું અથવા

આં વચને કરી કહેવા યોગ્ય છે વાચકભાવ જેમને એવા શાંતિનાથને

નમોનમો ભગવતેઽર્હતેપૂજા—નમસ્કાર થાઓ પુજાને યોગ્ય છે એવા
ભગવાનને

શાંતિજિનાય જયવતે—શ્રી શાંતિજિન જે જયયુક્ત છે તેમને

યશસ્વિને સ્વામીને દમિનાં ॥ ૨ ॥—પ્રસિદ્ધ યશ છે જેમનો વળી

ઈદ્રિયોને દમન કરનાર જે મુની મહારાજ તેમના નાથ છે તેમને

સકલાતિશેષક મહા—સમસ્ત ચોત્રીસ અતિશય રૂપ મોટી

સપત્તિ સમન્વિતાય શસ્ત્રાય—સંપદાએ કરીને સહિત તથા પ્રશંસવા
યોગ્ય એવા

ત્રૈલોક્યપૂજિતાય ચ—વળી ત્રણ લોકે (પૂજિત એવા)

નમોનમઃ શાંતિદેવાય ॥ ૩ ॥—શ્રી શાંતિનાથને નમસ્કાર થાઓ.

સર્વામર સસમૂહ—સમસ્ત દેવતાના સમૂહ સહીત

સ્વામિક સંપૂજિતાય નિજિતાય—સ્વામિ (જે ચોસઠ ઇંદ્રો) તેમણે

સમૂહ પ્રકારે પૂજિત એવા છે વળી નથી જુલા દેવાદિકોએ

ભુવનજન, પાલનોદય, તમાય—ત્રણ ભુવનના લોકોનાં પાલન કરવામાં
અત્યંત સાવધાન એવા છે તે

સતતં નમસ્તસ્મૈ ॥૪॥—શાંતિનાથ મહારાજને નિરંતર નમસ્કાર થાઓ
સર્વદુરિતોધનાશનં, કરાય સર્વાશિવપ્રશમનાય—સર્વ પાપના સમૂહનો
નાશ કરનાર છે વળી કેવા છે સર્વ ઉપદ્રવ પ્રકર્ષે કરી સમાવનાર છે
વળી કેવા છે

દુષ્ટબ્રહ્મભૂતપિશાચ—આકરા ગ્રહ તથા જાડમાં રહેનાર ભૂત રાક્ષસાદીક્રિના
શાકિનીનાં પ્રથમનાય ॥ ૫ ॥—તથા શાકિની એ સર્વના ઉપદ્રવને
અતિશયે કરી નાશ કરનાર છે

યસ્યેતિ નામ મંત્ર—એ શાંતિજનનો એ રીતે નામમંત્ર કરીને
પ્રધાનવાક્યોપયોગ કૃત્તોપા—સર્વોત્તમ પવિત્ર વચનનો ઉપયોગ એટલે
નામની યાદીએ કરી કયો છે ચિતને વિષે સંતોષ જણે એવી
વિજયા કુરૂતે જનહિત—વિજયાદેવી શાંતિનાથ મહારાજને યાદ કરનાર
માણસનું હિત કરે છે.

મિતિ ચ તુતા નમત તં શાંતિ ॥ ૬ ॥—એ પ્રકારે વળી તે દેવી
નમેલી છે (શાંતિનાથને) હે ભવ્યજનો ! તમે એ શાંતિનાથને પ્રણામ કરો.
ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ—નમસ્કાર થાઓ હે ભગવતિ !

વિજયે સુજયે પરા પરૈરજિતે—હે વિજયા ! હે સુજયા ! તથા ઝીંજન
દેવોથી નથી જીતાએલી એવી હે અજીતા ! તું

અપરાજિતે જગત્યાં—કોઈ ઠેકાણે પરાજય ન પામેલી એવી હે અપરા-
જીતા ! તું પૃથ્વીને વિષે

જયતીતિ જ્યાવહે ભવતિ ॥ ૭ ॥—જયવંતી વર્તે એમ સ્તુતિ કરે છે તે જ્યાવહે=સ્તુતિ કરનાર ભક્તજનને જયનિ આવહન કરનાર થાય છે એવી હે જ્યાવહા દેવી ! તથા હે ભગવતી ! એ પ્રકારે ચારદેવીઓ તમને નમસ્કાર થાઓ.

સર્વસ્યાપિ ચ સંધસ્ય—ચતુર્વિધ એવા સર્વ સંધને

ભદ્રકલ્યાણ મંગલ પ્રદે—સૌખ્ય, નિરપદ્રવપણું, માંગલિક ઇત્યાદિકને અતિશયે કરી આપનારી એવી દેવી ! [કિપદ્રવ રહીતપણું

સાધુનાં ચ સદાશિવ—વળી મોક્ષના સાધનાર એવા મુનીઓને સર્વદા હૃષ્ટિપુષ્ટિપ્રદેહ્યાઃ ॥ ૮ ॥—શોભન ચિત્તની શાંતિ, ધર્મની વૃદ્ધિ તેને, દેનારી એવી હે દેવી ! તું જયવંતી હો.

ભુવ્યાનાં કૃતસિદ્ધે—ભવ્ય જીવને ફરી છે સિદ્ધિ જેણે એવી

નિર્વૃત્તિ નિર્વાણજનનિ સત્તાનાં—વળી પ્રાણીઓને ચિત્ત સમાધિ તથા મોક્ષ એટલે પરમાનંદને ઉત્પન્ન કરનારી એવી

અભય પ્રદાન નિરતે—નિર્ભયપણું, ઉત્કૃષ્ટ રીતે દેવાને તત્પર એવી

નમોસ્તુસ્વસ્તિપ્રદે તુલ્યં ॥ ૯ ॥—તથા કલ્યાણ પ્રકર્યે કરીને દેનારી હે દેવી તને નમસ્કાર હો

ભક્તાનાં જંતૂનાં—પોતાના ભક્ત એવા જીવને

શુભાન્નહે નિત્યમુચ્ચતે દેવિ—શુભ એટલે શ્રેયપણને સર્વે પ્રકારે પમાડનારી એવી

અમ્યગદૃષ્ટિનાં ધૃતિ—સમ્યક્દૃષ્ટિ જીવને ધીરજ

રતિ મતિ બુદ્ધિ પ્રદાનાય ॥ ૧૦ ॥—પ્રિતિ, ભવિષ્યકાળ જાણનારી મતિ, વર્તમાનકાળ વિષે જાણનારી બુદ્ધિ પ્રકર્યે આપવાને નિત્ય ઉદ્યમવંત એવી. હે દેવી ! તું છે.

ગાથા ૧૧ થી ૧૨ સુધી.

નિરતાનાં=રાગવંત
 જગતિ=જગતમાં
 જનતાનાં=જનસમુદાયોને
 શ્રી=સદ્ગુણી
 સંપત્ત=ઋદ્ધિ
 કીર્તિ=પ્રીતિ
 યશ=જશ
 વર્દનિ=વધારનાર
 વિજયસ્વ=વિજયપામે
 સહિસ=પણી
 અનન્ન=અમિ
 વિષધર=સર્પ
 હુષ્ટ=માદા
 અહુ=અહ
 રાજ=રાજા
 રણુ=સંગ્રામ
 ભયત=ભયથી
 રિપુ=વેરી
 ગણુ=સમૂહ
 મારી=મરણી
 ચૌર=ચોર
 શ્યાપદ=શીકારી પશુ
 આદિકથા=વગેરેથી
 અથ=હવે
 રક્ષ=રક્ષણ કર

મુ=અતિશય
 શિવ=કલ્યાણ
 કરે=કર
 સદેતિ=સદા એમ
 ગુણવતિ=ગુણવાલી
 સ્વસ્તિ=ક્ષેમ
 ધહુ=અહીંઆં
 યત=જેના
 નામાક્ષર=નામાક્ષરમંત્ર
 પુરસ્સર=પૂર્વક
 સંસ્તુતા=સ્તવેલી
 નમતાં=નમનાને
 નિમિત્ત=હેતુને
 શાંતયે=શાંતિનાથને
 તસ્મૈ=તેને
 પૂર્વ=પેહેલાંના
 સ્પરિ=આચાર્ય
 વિદલિત=રચેલો
 સ્તવ=સ્તોત્ર
 શાંતે=શાંતિનાથનો
 આદિ=વગેરે
 ભય=પ્રીક
 વિનાશી=નાશ કરનાર
 કર=કરનારો
 ભક્તિમતાં=ભક્તોને

યઃ=જો
 એન=એને
 પઠતિ=મણે છે
 સ્મરુતિ=સાંભળે છે
 ભાવયતિ=ભાવે છે
 વા=અથવા
 યથાયોગમ્=યોગનેનહી
 શોભાંધીને
 હિ=નિષ્ઠે
 શાંતિ=શાંતિનું
 પદ=કેકણું
 યાયાત=પામે
 માનદેવ=માનદેવ
 (નામ છે.)
 ઉપસર્ગાઃ=કાંટે
 ક્ષય=નાશને
 યાંતિ=પામે છે
 મિષ્ઠયતે=હેદાય છે
 વિઘ્ન=અડચણ
 વશ્ચયઃ=વેલીયો
 મનઃ=મન
 પ્રસન્નતાં=પ્રસન્નપણુને
 એતિ=પામે છે
 પૂજ્યમાને=પૂજ્ય છે

જિનશાસન નિરતાનાં—જિનશાસનને વિષે રક્ત એવા

શાંતિનતાનાં ચ જગતિજનતાનાં—અને શ્રી શાંતિનાથ પ્રત્યે નમસ્કાર
કરનારા એવા અને જગતને વિષે જન સમુદાયો છે તેમને

શ્રી સંપત્કીર્તિ યશો—લક્ષ્મિ, રિક્ષિ, વિસ્તાર કીર્તિ તે એક દીશા વ્યાપી
અને યશ તે સર્વ દિશા વ્યાપી, તેની

વર્દ્ધિનિ જ્યદેવિવિજ્યસ્વ ॥ ૧૨ ॥—વધારનારી એવી હે જ્યા નામે
દેવી, તું જ્ય પામ

સલિલાનલ વિષ વિષધર—જળ, અગ્નિ, વિષ=ઝેર, અને સાપ

દુષ્ટમહ રાજરોગ રણભયતઃ—ખરાબ ગ્રહ, એટલે અશુભ રાહુ કેતુ
ધર્યાદિ અને ખરાબ સ્વભાવના રાગ, રોગ અને લગાઇના ભયથી

રાક્ષસ રિપુંગણુમારી—રાક્ષસ યત્રુના સમુહ, મરકીનો રોગ

ચૌરેતિ ધાપદાદિભ્યઃ ॥ ૧૨ ॥—ચોર, સાત દતિના ભય અને મદો-
ન્મત હાથી દત્યાદી જીવોના ભયથી

અથરક્ષરક્ષસુશિવ—અથ=હવે, રક્ષણુકર રક્ષણુકર અને અતિશય નિર-
પદ્રવપાણું તેને કર [પ્રમાણુ કર

કરકરશાંતિચ કરકરસદતિ—વળા શાંતિને કર, અને નિરંતર એ

તુષ્ટિ કરકરપુષ્ટિ—સંતોષપણાને કર અને શરીરનું નિરોગીપણું કર

કરકર સ્વસ્તિચ કરકરસ્વ ॥ ૧૩ ॥—સ્વસ્તિ એટલે કલ્યાણુ કર
કળા એટલાં વાનાં તું કર

ભગવતિ ગુણવતિ શિવશાંતિ—હે ભગવતી એટલે ઐશ્વર્યાદિ ગુણવાળી
તથા હે ગુણવંતી કલ્યાણુ, શાંતિ

તુષ્ટિ પુષ્ટિ સ્વસ્તિહ કરકરજનનાં—તુષ્ટિ અને પુષ્ટિ તથા કલ્યાણુ
એટલાં વાનાં આ લોકને વિષે માણસોને કર

ઓમિતિ નમો નમો હાં હીં હં હઃ—જ્યોતિસ્વરૂપિણિ એવી હે
દેવી ! તમને નમસ્કાર થાઓ નમસ્કાર થાઓ (હાં, હીં, હં, હઃ એ
મંત્રાક્ષર છે.)

યઃ ક્ષઃ હીં કુદ્ કુદ્ સ્નાહા ॥ ૧૪ ॥—યઃ ક્ષઃ હીં કુદ્ કુદ્ સ્નાહા
ના મંત્ર સ્વરૂપિણિ હે દેવી તમને નમસ્કાર થાઓ એમાં કુદ્ કુદ્ એ
શબ્દ વિદ્ય નાશ કરનાર મંત્રાક્ષર છે અને હાં, હીં ઇત્યાદી શાંતિના
મૂળ મંત્ર છે.

એવં યન્નામાક્ષર—એ પ્રમાણે જેના નામાક્ષર મંત્ર દ્વિતી તે
પુરસ્સરં સંસ્તુતા જ્યાદેવી—પુર્વક સ્તુતિ કરેલી એવી જ્યાનામા • •
કુરંતે શાંતિં નમતાં—(પાઠાંતરે કુરંતે શાંતિ નિમિત્તં) શ્રી શાંતિ-
નાથ પ્રત્યે નમસ્કાર કરનારાઓને શાંતિ પ્રત્યે કરે છે (પાઠાંતરે શાંતિ
નો હેતુ તેને કરે છે)

નમો નમઃ શાંતયે તસ્મૈ ॥ ૧૫ ॥—તે શાંતિનાથ પ્રત્યે વારંવાર
નમસ્કાર થાઓ.

ઇતિ પૂર્વ સૂરિ દર્શિત—એ પ્રમાણે પૂર્વાચાર્યે બતાવેલા એવા

મંત્ર પદ વિદ્ભિતઃ સ્તવઃ શાંતેઃ—મંત્ર પદ એટલે મંત્રાક્ષર બીજ
તેણે વિરચિત શ્રી શાંતિનાથજી સ્તવન જે તે

સાક્ષાદ્ભિલય વિનાશિ—પાણી આદિક વા બચનો નાશ કરનાર

શાંત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્ ॥ ૧૬ ॥—અને ભક્તિમાન પુરુષોને
શાંતિ સુખ ઇત્યાદી કરનારો થાઓ

યથૈનં પઠતિ સદા—વળી જે માણસ આ સ્તવનને બણે છે

શૃણોતિભાવયતિ વા યથાચોગ—યોગ દેહાણે રાખીને જે બીજા પા-
સેથી સાંભળે છે અથવા મનમાં સ્મરણ કરે છે

સહિ શાંતિ પદં યાયાત—તે પુરુષ નિશ્ચય શાંતિનુસ્થાનક સ્ત્રેમે પામે

સુરિઃશ્રી આનદેવશ્ચ ॥ ૧૭ ॥—શ્રી આનદેવ સુરિ પણુ શાંતિ પદને ।
પામે એમાં કર્તાનુ નામ સૂચ્યું છે.

ઉપસર્ગાઃક્ષયં યાંતિ—ઉપસર્ગો ક્ષય પામે છે
ચિદ્ધતે વિદ્નવદ્ધયઃ—વિદ્ન રૂપી વેશો તે પણુ છંદાય છે

મનઃ પ્રસન્નતામેતિ—મન પ્રસન્નતા પ્રતે પામે છે
પૂર્વ્યમાને જીનેશ્વરે ॥ ૧૮ ॥—જિનેશ્વર ભગવાન ને પુજે છે

સર્વ મંગલ માંગદ્ય—સર્વ માંગદ્યમાં માંગલિક એવું

સર્વ કલ્યાણુ કારણ—અધા કલ્યાણુનું કારણ

પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં—સર્વ ધર્મમાં મુખ્ય એવું

જૈનં જયતિ શાસનં ॥ ૧૯ ॥—જૈન શાસન જયવંતુ વર્તે છે.

અથ ચક્રકસાય પ્રારંભ.

પડિમદ્ધ=વેરી

ઉદ્દલૂરણુ=ઉદ્દેશનાર

દુજઝય=દુર્જય

મયણુ=મદન (ના)

બાણુ=બાણુ

મુસુમૂરણુ=ભાગનાર

સરસ=રસવાસો

પિઅંગુ=રાયણુ

વેન્નુ=વર્ણ, જંગ

ગીય=હાથી

ગામિઉ=ગતિવાલા

જયઉ=ગતિવાલા

પાસુ=પાર્શ્વનાથ

ભુવણુ=ભુવન

તય=તણુ

સામિઉ=સ્વામી

જમુ=જેના

તણુ=શરીર

કંતિ=કાંતિ

કડપ્પ=સમૂહ

સિણિદ્ધઉ=સ્નિગ્ધ

સોહધ=શોભે છે

ફણિ=ફણવું

મણિ=મણિ (રત્ન)

આલિદ્ધઉ=સહિત

નં=નિશ્ચે

નવ=નવો

જલહર=મેઘ

તડિત્=વિજડી

લય=લતા

લંછિઉ=સહિત

સો=તે

જણુ=જન

પાસુ=પાર્શ્વ

પયચઉ=આપો

વંછિઉ=વાંછિત

ચઉક્કસાય પડિમદ્વદ્વરણ—ચારં કપાય રૂપ જે વેરી તેના ઉચ્છેદનાર
એટલે ટાળનાર . [બાણના ભાગનાર છે

દુર્ગમ્ય મયણ બાણ મુમુમરણ—દુષ્ટે જીતાય એવા કામદેવના

સરસ પિઅંગુવન્તુ ગમ્યાભિર્કિ—પાછી રામણના ઝાડના જેવા નીચા
શરીરના રંગવાળા, વળી હાથીના જેવી ગતિવાળા

ન્યઉ પાસુ ભુવજ્જતય સામિઉ ॥ ૧ ॥—ત્રણ ભુવનના સ્વામી શ્રી
પાર્શ્વનાથ મહારાજ જયવંતા વર્તે છે

જમુતજ્જકંતિ કડપ્પ સિણ્ણિદ્ધઉ—જેના શરીરની કાંતીનો સમૂહ મિનગ્ધ છે
સોહુધ ફણ્ણિમણ્ણિકિરણ્ણાલિદ્ધઉ—નાગેન્દ્રની મણિના કિરણેકરીવ્યાપ્ત શોભે છે
નં નવ જલહર તડિલ્લય લંછિઉ—વિજળીની લતાએ કરીને સહીત
જેમ નવો મેઘ શોભે છે તેમ તે કાંતિ સમુદે શોભે છે.

સો જિણ્ણ પાસુ પયચ્છઉ વંછિઉ ॥ ૨ ॥—તે પાર્શ્વનાથ મારા વાંછિત
પ્રત્યે આપો.

મરહેસરની સજ્ઞાયના અર્થ.

ભરહેસર=મરતેશ્વર
બાહુમલી=માહુબજ
અલયકુમારો=અભય
કુમાર

દંઠણકુમારો=દંઠણકુમાર
સિરિઓ=શ્રીયક, સરેયા
અણિયાઉત્તો=અણિકાપુત્ર
અમ્મુત્તો=અતિમુક્ત
નાગદત્તો=નાગદત્ત
મેઅનજ=મેતાર્પમુનિ

થૂલિભદ્દો=થુલિભદ્ર
વયરરુસી=વજ્રરુપિ
નંદિસેણ=નંદિયેણ
સીહગિરી=સિંહગિરિ
કયવન્નો=કૃતવર્ણકુમાર
પુંડરિઓ=પુંડરિકજી
કેસિ=કેશિકુમાર
હલ્લિ=હલ્યકુમાર
વિહલ્લિ=વિહલ્યકુમાર
મુદંસણ=મુદર્શનશેઠ

સાલ=સાલમુનિ
મહાસાલ=મહાસાલમુનિ
સાલિભદ્દો=સાલિભદ્ર
ભદ્દો=ભદ્રબાહુસ્વામી
દસનભદ્દો=દશાર્ણભદ્ર
પસનચંદો=પ્રસન્નચંદ્ર
રાજર્ણિ
જસભદ્દો=યશોભદ્રસરિ
જંબૂપદુ=જંબુપદ્મસ્વામી
વંકમલી=વંકચૂસ

રાયસુકુમાલો=ગજસુ-
કુમાર
અવતિસુકુમાલો=અ-
વનિસુકુમાર
ધન્નો=ધનાશા
ઠલ્લઠ=ઠલાચી
પુત્તો=પુત્ર
ચિલાઈ=ચિલાતી
બાહુસુણિ=યુગબાહુમુનિ
અગજ=આર્થ
ઝિરિ=મહાઝિરિ
રજખઅ=રક્ષિત
સુહૃથી=સુહૃતી
ઉદાયગો=ઉદાયી રાજ
મણગો=મનકપુત્ર
કાલયસુરિ=કાલકાચાર્ય
સંખો=સાંખકુમાર
પજજુનો=પરુખનકુમાર
મૂલદેવો=મૂલદેવરાજ
પલવો=પલવસ્ત્રામી
મિન્દુ=મિન્દુ
ચંદ=ચાર્દ
દઢપ્પહારી=દઢપ્રહારી
સિજજસ=એવાંસુકુમાર
મેહુ=મેધ

એમાઇ=દત્યાદિ
મહા=મોટા
સત્તા=સતા
સુહૃ=શુભ, સુખ
ગણેહુ=સમૂહવડે
ગાહુણે=અહાન કરવાથી
પાવપખંધા=પાપના
સમૂહ
વિલય=વિનાશ
જાતિ=પમે છે
મણુરમા=મનોરમા
મયણુરેહા=મદનરેખા
નમયા=નમતા
સીયા=સીતા
નંદા=નંદા
લદા=લદા
સુલદા=સુમદા
રાયમઇ=રાજગતિ
રિસિદતા=રસપિદતા
પઉમાવઇ=પદાવતી
અંજણા=અંજના
સિરીદેવી=શ્રીદેવી
જુઠું=જ્યેષ્ઠા
સુજુઠું=સુજ્યેષ્ઠા
મિગાવઇ=મુગાવતી

પલાવઇ=પ્રભાવતી
ચિદ્વણા=ચેલણા
ખંણી=ખલી
મુંદરી=મુંદરી
રૂપિણી=રૂકિમણી
રેવઇ=રેવતી
સિવા=શિવા
દેવઇ=દેવકી
દોવઇ=દોષદી
કલાવઇ=કલાવતી
પુષ્પચૂડા=પુષ્પચૂડા
ગોરી=ગૌરી
ગંધારી=ગાંધારી
લખખમણા=લક્ષ્મણા
જંબુવઇ=જંબુવતી
સચ્ચસામા=સલ્લભામા
કન્હુ=શ્રીકૃષ્ણ
અકુ=આક
મહિસીઓ=પટરાણીઓ
જખખા=જદા
જખખદિના=યક્ષદિના
ભૂઆ=ભૂતા
ભૂઆદિના=ભૂતદિના
લયણીઓ=ખેનો
ઇન્ચાઇ=ઇત્યાદિ

સમઓ=સંતીઓ	અનજવિ=આજ પણ	પડો=દેવ
અકલંક=નિર્મલ	વજ્રધ=વાજે છે	તિહુઅણે=તણુ ભુવને
સીલ=શીયલ	ભસિં=જેમનો	સયલે=સકલ
કલિઆઓ=સહિત	જસ=જસ (નું)	

ભરહેસર બાહુબલી—શ્રી ભરતેશ્વર તથા બાહુબાળી

અભયકુમારો અ ઢંઢણકુમારો—અભયકુમાર વળી ઢંઢણકુમાર

સિરિઓ અણિયાઉત્તો—શ્રી યુળીભદ્રના નાનાભાઈ શ્રીયક; છઠ્ઠા અનિઠા-
પુત્ર આચાર્ય

અમ્મુતો નાગદત્તો અ ॥ ૧ ॥—અતિમુક્તકુમાર વળી નાગદત્ત

એઅજ થૂલિભદ્રો—મેતારજમુનિ, શ્રી થુલિભદ્રમુનિ

વયરરિસી નદિસેણ સીંહગિરી—વજ્રરૂપિ એટલે વજ્રસ્વામી, નદિમે-
ણુ શ્રી સીંહગિરિજી મહારાજ જે વજ્રસ્વામીના ગુરુ

કયવન્નો અ મુકોસલ—કૃતવણકુમાર વળી મુકોચક્રમુનિ

પુંડરિઓ કેસિકરકંડુ ॥ ૨ ॥—શ્રી આદિનાથના પહેલા ગણધર પુંડ-
રિકજી, કેશિકુમાર, કરકંડુ, પ્રત્યેક મુદ્રમુનિ.

હથ્થ વિહથ્થ મુદંસણ—હથ્થકુમાર વિહથ્થકુમાર એ બંને શ્રેણિક રાજના
પુત્ર મુદર્શનશેઠ [શાલિભદ્ર પ્રસિદ્ધ બેસગી

સાલ મહાસાલ સાલિભદ્રો અ—સાલમુનિ તથા માહાસાલમુનિ તથા
ભદ્રો દસત્રયદો—ભદ્રબાહુસ્વામી તથા દશાણુભદ્ર

પસત્રયદો અ જસભદ્રો ॥ ૩ ॥—પસત્રયદ્રારાજરિષી શ્રીયશોભદ્રમુનિ

જંમૂપહુ વંકચૂલો—જંમુપ્રભુસ્વામી, વંકચૂલ રાજકુમાર

ગયસુકુમાલો અવંતિસુકુમાલો—ગજસુકુમાલ અવંતિસુકુમાર

ધન્નો ધંલાઈપુત્તો—ધનાશેઠ વળી એલાચીપુત્ર

ચિલાઈપુત્રા અ બાહુમુણી ॥ ૪ ॥—ચિલાતિપુત્ર વળી યુગબાહુ મુનિ
અનનગિરિ અનનરખિખઅ—આર્ય મહાગિરીજ તથા આર્યરક્ષિતસુરિ
અનનમુહુર્થી ઉદાયગો મણુગો—આર્યમુહુર્થિસુરિ, ઉદાઈ રાજ વળી
મનક પુત્ર

કાલયમ્નરિ સંખો—કાલિકાઆર્ય, શાંખકુમાર
પંખમુન્નો મૂલદેવો અ ॥ ૫ ॥—પ્રધુમ્નકુમાર, મૂલદેવરાજ.
પલ્લવો વિન્હુકુમારો—પ્રભવસ્વામીજ તથા વિષ્ણુકુમાર
અદકુમારો દદપહારી અ—આર્દ્રકુમાર વળી દદપહારી ચોર

સિનજસ ફૂરગડઅ—ત્રેયાંસકુમાર તથા ફૂરગડ સાધુ [કુમાર

સિનજસ મેહકુમારો અ ॥ ૬ ॥—શ્રી જંભવ આચાર્ય અને મેઘ-
એમાઈ મહા સત્તા—ધત્યાદિક ખીજ પણુ મોટા પરાક્રમી પુરોહો

દિંતુ સુહં ગુણુગણેહિં સંજુત્તા—ગાનાદિ ગુણાના સમુદ્ધ કરી સહિત
એવા સુખ પ્રત્યે આપો

જેસિં નામગ્ગહણે—જેમનાં નામ લેવાથી

પાવપમંથા વિલય જંતિ ॥ ૭ ॥—પાપના જંધ તે વિનાશ પામેછે.

સુલસા ચંદનખાલા—સુત્રસા શ્રાવિકાન્તથા ચંદનખાલા

મણુરમા મયણુરેહા દમયંતી—મનોરમ, મદનરેખા, વળી દમયંતી

નમયામુંદરી સીમા—નર્મદાસુંદરી, સીતાસતિ

નંદા.લદા સુલદા ય ॥ ૮ ॥—નંદા, બદા શેઠણી, સુભદ્રા

રાઠમધ રિસિદત્તા—રાજમતી ને ઋષિદત્તા

પડેમાવધ અંજણા સિરીદેવી—પદ્માવતી, અંજનાસુંદરી, વળી શ્રીદેવી

જિઠુ મુજિઠુ મિગાવધ—જંપેટા, સુજંપેટા, મૃગાવતી

પભાવધ ચિદ્દણા દેવી ॥ ૯ ॥—પ્રભાવતી, ચેત્રણારાણી એ પાંચે

ચેત્રરાજની પુત્રીઓ જાણવી.

ખાંભા મુદરી રૂપિણી—આહી, સુંદરી, રૂકમિણી [આવિકા
 રેવઠ કુંતી સિવા જયંતી ય—રેવતિ, આવિકા, કુંતી, સિવા, અને જયંતી
 દેવઠ દેવઠ ધારિણી—દેવકી, દ્રૌપદી, ધારણી
 કલાવઠ પુષ્પચૂલાય ॥ ૧૦ ॥—કલાવતી તથા પુષ્પચૂલા.
 પટિમાવઠય ગોરી—પદ્માવતી, ગોરી
 ગંધારી લખખમણા સુસીમાય—ગંધારી, લલ્લમણા, સુસીમા
 જંબુવઠ સમ્યલામા—જંબુવતી, સત્યભામા
 રૂપિણી કન્દુકુ મહિસીઆ ॥ ૧૧ ॥—રૂકમિણી, શ્રીકૃષ્ણની ઝેં આઠ
 પટરાણીઓ છે
 જખખાય જખખદિત્તા—યજ્ઞા, યજ્ઞદિત્તા
 ભૂચા તહુ ચેવ ભૂચદિત્તા ય—ભૂતા તથા વળી નિચે ભૂતદિત્તા
 સેણા વેણા રેણા—સેના, વેણા, રેણા એ સાત
 ભયણીઓ થૂલિભદ્રસ ॥ ૧૨ ॥—શ્રી સ્થુતિભદ્રછતી ખેનો જાણવી.
 ઠમચાઠ સહાસઠીઓ—ઠલાદી મોટી સતીઓ [વંતી વંતે છે.
 જયંતિ અકલક સીલકલિઆઓ—તીર્થજ શીવગુણેકરીને સહીત જય-
 અજગવિ વજ્રજઠ જસિં—વળી જેના આજ પણ વાગે છે
 જસ પહોડો તિહુઅણે સયલે ॥ ૧૩ ॥—સકળત્રિબુવનનોવિષે જયના
 કંઠા. ॥ ૧૩ ॥

તીર્થ વંદન.

સકળ તીર્થ વંદ કરજોડ જિનવરનામે મંગળ કોડ; પહોડે,
 સ્વર્ગે લાખખત્રીશ, જિનવર ચૈત્ય નમ્મુ નિશાદિસ ॥ ૧ ॥ ખીજે
 લાખ અઠાવીસ કહ્યાં, ત્રીજે બારલાખ સદહ્યાં, ચાથે સ્વર્ગે અડ-
 લાખધાર, પાંચમે વંદુ લાખજ ચાર ॥ ૨ ॥ છઠ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પ-

આસ, સાતમે ચાલીશ સહસ્ર પ્રાસાંદ, આઠમે સ્વર્ગે ૭ હજાર,
 નવ દશમે વંદું શત ચાર ॥ ૩ ॥ અગીયાર બારમે ત્રણસે સાર
 નવચૈવેયકે ત્રણસે અઠાર, પાંચ અનુત્તર સર્વે મળી, લાખ ચારાશી
 અધિકાં વળી ॥ ૪ ॥ સહસ્ર સત્તાણુ ત્રેવીસસાર, જિનવર બુવન
 તણા અધિકાર, લાંબા સો જોજન વિસ્તાર, પચાસ ઉચાં બોહો
 તેર ધાર ॥ ૫ ॥ એકસોએંશી બિંબ પ્રમાણ, રાભા સદિન એક
 ચૈત્યે જાણુ, સો કોડ બાપનકોડ સંભાળ, લાખ ચારાણું સહસ્ર
 ચૈંઆળ ॥ ૬ ॥ સાતસે ઉપર શાઠ વિશાળ, સવી બિંબ પ્રણમું
 ધણકાળ, સાતકોડને બોતેર લાખ, હુવનપતિયાં દેવલ લાખ
 ॥ ૭ ॥ એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા
 જાણુ, તેરશે કોડ નવ્યાશીકોડ સાઠ લાખ વંદું કરજોડ ॥ ૮ ॥
 બત્રીશેને ચાગણસાઠ, તીછા લોકમાં ચૈત્યનો પાડ, ત્રણ લાખ એ-
 કાણું હજાર, ત્રણસે વીશ તે બિંબ જુદાર ॥ ૯ ॥ વ્યંતર જ્યો-
 તિષિમાં વળી જોહ, શારવતા જિન વંદું તેહ, રિપભ અંદાનન
 વારિખેણુ, વર્દ્ધમાન નામે ગુણુચોણુ ॥ ૧૦ ॥ સમેતરિખર વંદું
 જિનવીશ, અષ્ટાપદ વંદું ચોવીશ, વિમલાચલને ગઢગિરનાર, આણુ
 ઉપર જિનવર જુહાર ॥ ૧૧ ॥ શંખેધર કેસરિયો સાર, તારંગે
 શ્રી અજિત જુહાર, અંતરિક વરકાણા પાસ, શરાવલોને ધંભણ
 પાસ ॥ ૧૨ ॥ ગામનગર પુરપાટણ જોહ, જિનવર ચૈત્ય નમું
 ગુણુ જોહ, વિહરમાન વંદું જિનવીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશદીશ
 ॥ ૧૩ ॥ અઢી દ્વીપમાં જે અણગાર, અઠાર સહસ્રસિલાંગના ધાર,
 પંચમઢાત્રત સમિતિ સાર, પાલે પલાવે પંચાચાર ॥ ૧૪ ॥ બાર
 અણિતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંદું ગુણુ મણિમાલ, નિત્ય
 નિત્ય ઉઠી કીર્તિ કર, જીવ કહે ભજ સમર તર ॥ ૧૫ ॥

શ્રી જગચિંતામાણિ.

જગ=જગત
 નાહુ=નાથ
 રખખણુ=રખવાસ
 બંધવ=ભાઈ
 સથવાહુ=સાર્થવાહ
 વિઅખખણુ=વિચક્ષણુ
 અઠાવય=અષ્ટાપદ
 સઠવિય=સ્થાપેત્રાં
 રૂવ=રૂપ, પ્રતિમા
 કમ્મકુ=આઈ કર્મ
 વિણાસણુ=નાશ કરનાર
 જયંતુ=જયવંતા વર્તો
 અરપડિહુય=હણાય નહી
 તેવું.
 સાસણુ=શાસન
 સંધયણિ=સંધયણ
 ઉક્રોસય=ઉત્કૃષ્ટ પદે
 સત્તરિ=સી-તેર
 સય=સો
 છણુવરાણુ=છનવરોના
 વિહરંત=વચરતા
 લખ્સન=લાભ, મળે,
 પામીએ

કોડિ=કોડ
 કેવલિ=કેવલ જ્ઞાની-
 ઝોની
 સહસ્સ=હજાર
 ગમ્મર્થ=ભણિયે
 મુણિ=મુનિ
 બિહુ=બે
 સમણહુ=સાધુ
 દુઅ=બે
 થુણિજીઅ=સ્તવિએ
 નિઅય=નિત્ય
 વિહાણિ=વહાણામાં
 સામી=સ્વામી
 રિસહુ=કપલ
 સત્તુજી=શેત્રુંજય કિપર
 પહુ=પ્રભુ
 નેમિ=તેમિનાથ
 સઅયઉરી=સત્યપુરી
 મંડણુ=આબૂયણુ
 ભરઅઅહિહુ=મરુત
 નગરમાં
 મુહરિ=મુકરિ (ગામ)
 હહ=હા

દુરિય=પાપ
 ખંડણુ=નાશ કરનાર
 અવર=ખીળ
 વિદેહિ=મહાવિદેહમાં
 ચિહુ=ચારે
 દિસિ=દિશાઓમાં
 જી=જે
 કેવિ=કોઈ પણ
 તીઅ=અતીતકાલ
 અણાગય=અનાગત
 સત્તાણુવધ=સત્તાણું
 લખખા=લાખ
 છપ્પન=છપ્પન
 બત્તીસય=બત્રીસે
 જાસિઆઈ=ખ્યાસી
 ચેઝએ=ચેત્યોને
 પનરસ=પત્તર
 સંધાઈ=સેકડા
 બાયાલ=મેતાલીસ
 અહવન્ના=અઠાવન
 અસિઝ=એસી
 સાસય=શાશ્વતા
 પણમાભિ=પ્રણમું હું

જગચિંતામણિ જગનાહ—જગતના જીવોના મનોવાંછિત પ્રયા માટે

ચિંતામણિ રૂપ જેવા અને જગતના નાથ

જગગુરુ જગરખખણું—જગતના ગુરુ અને જગતના જીવોના રક્ષક

જગખંધવ જગસદ્ધવાહ—જગતના જંતુના મોહોટા પિવેઠવંત બાધ

અને મોક્ષાભિલાષી સાધુ પ્રમુખના સાર્થવાહ છે

જગભાવ વિઅખખણ—જગત એટલે ષડ દ્રવ્ય તથા જીવાદિક નપં

અદ્યોના રહસ્ય દર્શાવવાને વિષે વિચક્ષણ એટલે ડાહ્યા છે

અઠ્ઠાવય સંઠવિય—અષ્ટાપદ પર્વતની ઉપર ભરતેશ્વરે સંસ્થાપીત કર્યા છે

રૂપકમ્બુવિણાસણ—રૂપ એટલે બિંબ જેનાં વળી જ્ઞાનાવરણાદીક આઠ

કમ્બોનો કાપો છે વિનાશ જેણે

ચંડવિસંપિન્નિજીવર—એવા ચોવિસે જિવર નિશ્ચય

જયંતુ અપ્પડિહયસાસણ ॥ ૧ ॥—વળી કોઈથી રોકાય નહીં એવું

શાસન જયવંતુ વર્તો:

કમ્બભૂમિહિં કમ્બભૂમિહિં—અસિ, મપી અને કૃષિ રૂપ કર્મ જીવો

વર્તે છે એટલે એ ત્રણથી આજીવિકા ચાલે છે તેને કર્મભૂમિકા કહીએ

તે કર્મભૂમિના પંદર ક્ષેત્રને વિશે

પદમ સંધયણિ—પ્રથમ સંધયણ વજ્રરૂપમનારાય તેના ધાગી એવા •

ઉક્કોસય સત્તરિસય—ઉત્કૃષ્ટપણે એકસો સીતેર

જિણુવરાણ વિહરંત લલ્લમ્—તિર્થંકર દેવો વિચરતા લાભે

નવકેડિહિં કેવલિણ—નવકોડિ કેવળજ્ઞાની મહારાજ

કોડિસહસ્સનવસાહુ ગમ્મર્ધ—નવહજાર કોડિ સાધુ જિનાગમથીજાણીએ

સંપદ જિણુવર વીસમુણિ—સંપ્રતિ એટલે હાલમાં શ્રી સીમંધરસ્વામી

પ્રમુખ વિશ જિનવર વિચરવા પામીએ અને મુનિ

જિહુ કોડિહિં વરનાણ—એ કોડિ અને પ્રધાન દેવત્તમાનના ધારનાર

સમણહ કોડિ સહસ દુઅ—જે સહસ કોડિ સાધુ વિચરે છે તે સર્વને.

થુણિજિંમ નિમ્ય વિહાણિ—નિત્ય પ્રભાતે સ્તવિએ

જયઉસામી જયઉસામી—જયવંતા વર્તો, સ્વામી જયવંતા વર્તો

રિસહસત્તંજિ—સ્વામી રિપબલેવ શ્રી શત્રુંજય તીર્થ ઉપર

ઉનિજંત પાહુ નેમિજિણુ—શ્રી ગીરનારજી ઉપર શ્રી નેમિજીન પ્રભુ

જયઉ વીર સમ્યકેરિ મંહણુ—સત્યપુરી એએ સાચેર નગર તેના આ-

ભુવણુ રૂપ શ્રી મહાતીરસ્વામી જયવંતા વર્તો

ભરઅચ્છડિં મુણિગુવંચય—શ્રી ભરઅ શંકરમાં શ્રી મુનિશુવતસ્વામિ

મુહરિપારા હુહુરિઅ ખંડણુ—મુહરિ ગામના નયક શ્રી પાર્શ્વનાથ એ

જિનપચક, દુઅ અને દુસ્તિનો નાશ કરનાર છે

અવરવિદેહિ નિથયદશ—ગીજ પાંચ મહાવિદેહને વિષે જે તિર્થકરો છે.

ચિહુ કિસિ.વદિસિ જિંકેવિ—ચાર દિશાઓ અને ચાર વિદિશાઓ

એટલે ગુણોમાં જે કોઈ પણ

તીઆણાગય સંપર્ધઅ—અતિત, અનાગત અને સંપ્રતિ એટલે વર્તમાન

કાળ એ ત્રણ કાળ સંબંધી

વંદુ જિહુરાગ્વેવિ ॥ ૪ ॥—સર્વ તિર્થકર દેવને હું વાંદુંછું.

મત્તાણુવં સહસ્તા, લખખાછ ખપત્ર અકુકોડીઓ, બત્તીસ બાસિ-

આંધં (પાઠાંતર બત્તીસય બાસિઆંધં,) તિઅસોએ ચેઝએવંદે—

આઠ કોડ, છપ્પન લાખ મત્તાણું હજાર બત્તીસેને બ્યાશી ત્રણ લોકને

વિષે સર્વ જિનપ્રાસાદપતે હું વાંદુંછું.

પનરસ કોડિ સયાં—પંદરસે કોડ અને

કોડિઆયાલ લખખ અડવન્ના—એતાલીસ કોડ અઠાવન લાખ

છત્તીસ સહસ અસિધં (પાઠાંતર) અસિઆંધં—છત્તીસહજાર ને એંશો

સાસય બિંઆંધં પણમામિ ॥ ૫ ॥—શાશ્વતા જિનબિંબ છે તે સર્વ

પ્રત્યે પ્રણમુંછું.

અથ વિશાલ લોચન.

લોચન=આંખો

દલ=પત્ર

પ્ર=અત્યંત

ઉચિત=જયલક્ષ્મી

દંત=દાંત (નાં)

અશુ=દિશ્વર

કેશર=કેસર, સુગંધના

કળીઆ

પ્રાતઃ=પ્રભાતે

પદ્મ=કમલ

પુનાતુ=પવિત્ર કરે

વઃ=વખે

યેપાં=જેમના

અભિપ્રેક્ષ=અભિપ્રેક્ષ

કર્મ=કાર્ય

કૃત્વા=કરીને

મત્તા=માતાથકા

હર્ષ=હરણ (ના)

ભરાત=સમુદયી

મુખં=મુખે

મુરેદ્રાઃ=દેવેદ્રો

તુષ્ણં=તરણું

અપિ=પણ

ગણ્યંતિ=ગણે છે

નેવ=નાહીજ

નાકં=સ્વર્ગને

શિવાય=મોક્ષને માટે

નિર્મુક્તં=રહિત

અમુક્ત=નહી મુકાયેલી

પૂણ્યતં=પૂણ્યતા

કૃત્કં=ખોટા વિચાર

રાહુ=રાહુચંદ્ર

અસનં=ખાનાર

ઉદયં=ઉગવું

અપૂર્વ=પહેલાં નહીં

જેએણે

ચંદ્ર=ચંદ્રમા

ભાષિતં=કહેશે

દિનાગમે=સવારમાં

નોમિ=સ્તવુધું

બુધે=પડિતોએ

વિશાલલોચનદલ—વિશાળ નેત્રપ પત્ર છે જેમાં

પ્રોદ્યદંતાંશુકેસર—વળી અત્યંત ઝળહળતા એવા દાંતના શીરશ્ચ રૂપ કેસર સુગંધના કળીઆ છે જેને વિષે એવું

પ્રાતવિર જિતેન્દ્રસ્ય—પ્રભાત સમયે શ્રી વીરસ્વામીનું

મુખં પદ્મં પુનાતું વઃ ॥ ૧ ॥—મુખરૂપી કમલ તને (અવ્ય શ્રવેને) પવિત્ર કરે

યેષામભિપ્રેક્ષ કર્મ કૃત્વા—જેઓના અભિપ્રેક્ષનું કાર્ય કરીને

મત્તાહર્ષભરાત મુખં મુરેદ્રાઃ—હરણના સમુદયી માતા એવા દેવતાઓના ધર્મ

તુષ્ણમપિ ગણ્યંતિનેવનાકં—સ્વર્ગના મુખને તુષ્ણ માત્ર પણ ગણતાનથી

પ્રાતઃ સંતુ સિવાય તે જિનેન્દ્રા ॥ ૨ ॥—પ્રભાત સમયે તે તિર્થકર
દેવો કંથ્યાણને અર્ચે યાઓ

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં—કલંક રહિત એવું અને નથી મુકાઇ પૂર્ણતા
જેની એટલે સંપૂર્ણ

કુતર્કરાહુ ઋસનં સદોદયં—કુતર્ક કરનારા એવા જે પરદર્શનીરૂપ રાહુ
તેને ભક્ષણ કરનાર એવું તથા હમેશાં ઉદય છે એવું

અપૂર્વચંદ્રજિનચંદ્રભાષિતં—અપૂર્વચંદ્ર જેવું જનચંદ્ર મંજીથી ભાષિત
જે આગમ

દિનાગમે નૌમિ બુદ્ધૈર્નમસ્કૃતં ॥ ૩ ॥—પણિત પુરુષોએ નમસ્કાર
કરેલા આગમ પ્રતે પ્રભાત સમયે હું સ્તવુંહું.

અથ મન્હજિનાણં સન્નાય.

મન્હ જિણાણં આણં—જીનેશ્વર ભગવાનની આરાધને માનવી
મિન્હં પરિહરહુ ધર સમ્મત્તં—મિથ્યાતનો ત્યાગ કરવો અને સમ-
કિતને ધારણ કરવું

છવિહુ આવસ્સયમિ—છ પ્રકારના આવશ્યકમાં

દિવસુતો હોઇ પઠ દિવસં ॥ ૧ ॥—પ્રતિ દિવસ ઉચ્ચમવંત હોય.

પ્રથમિયુ પોસહુવયં—પર્ય દિવસને વિષે પોષક પ્રત

દાણં સીલં તપોચ ભાવોચ્ચ—દાન શીયણ તપ અને ભાવના

સજ્જાય નમુકારો—સ્વાધ્યાય અને નમસ્કાર

પરોવયારો ચ જયણા ચ ॥ ૨ ॥—પરોપકાર અને વર્ગી જતના રામે

જિણુપૂઆ જિણુથુણિણુ—જીનેશ્વરની પૂજા અને જીનેશ્વરભગવાનની સ્તુતિ

ગુરુ શુચસાહુમ્મિ આણુવન્હણ—ગુરુનીસ્તુતિ અને સાધર્મિઓનું વાત્સલ્ય

વવહારસ્સય સુદ્ધિ—વ્યવહારની શુદ્ધિ

રહુજુતા તિથ્યબુતાય ॥ ૩ ॥—રચવાના અને તીર્થવાના સહિત.

ક્રિયસમ વિવેક સંવર—ઉપસમ, વિવેક, અને સંવર.

ભાસા સમિધં છુ છવકરણાય—ભાષાસમિતી અને છકાય છવમી રક્ષા

ધર્મિમય જણ સંસર્ગો—ધાર્મિક માણસનો સંસર્ગ

કરણ દમો ચરિણ પરિણામો ॥ ૪ ॥—ઇન્દ્રિયોનું દમનું અને ચારિ-
ત્રનો પરિણામ.

સંધોવરિ બહુમાણો—શ્રી સંધ ઉપર બહુ માન

પુરુષય લિહણ પભાવણા તિથ્યે—પુસ્તક લખાવવું અને તીર્થમાં પ્ર-
ભાવના કરવી

મદ્ધણ કિમ્ય મેઝ—શ્રાવક લોકોનાં આ કૃત્ય છે

નિમ્ય સુગુર વએસેણ ॥ ૫ ॥—તેનિત્યસુગુરના ઉપદેશથી જાગ્રીતેવું.

અથ પોસહનું પચ્ચાણ.

કરોમણ તે પોસહ—હે ભગવંત હું પોપધ વ્રત કરું છું.

આહાર પોસહ દેસઓ સવ્વઓ—આહારનો પોપધ દેશ થકી તથા
સર્વ થકી એટલે અપવાસ તથા એકાગ્રણું કરવાથી

શરીર સકાર પોસહ સવ્વઓ—શરીરનો સત્કાર પોપધ સર્વ થકી
એટલે શરીરને ખીલકુલ સમારવું નહીં

બંલચેર પોસહ સવ્વઓ—બ્રહ્મચર્યનો નિયમ સર્વ થકી

અવવાર પોસહ સવ્વઓ—અવ્યાપારનો નિયમ સર્વ થકી

ચઉવિંહ પોસહ ઠામિ—ચાર પ્રકારના પોસહવડે હું રહું છું

આવદિવસ અહોરત્ત પન્નુવાસામિ—આખો દીવસ અથવા રાત

દિવસ પુર્ન કરું એટલે પાળુ

દુવિહ તિવિહણ—એ કરણું ને ત્રણ જોગવડે.

મણેણ વાયાએ કાએણ—મન, વચન ને કાયાના ત્રણ જોગવડે

નકરેમિ, નકારવેમિ—ન કરું અને નહીં કરાવું એ બે કરણથી
તદસ ભંતે પડિક્રમામિ—તેથી હે ભગવંત હું પ્રતિક્રમું છું.
નિંદામિ ગરિહામિ—નિંદુછું અને ગુરુ સાથે વધારે નિંદુછું
અપ્પાણું વોસિરામિ ॥ ૧ ॥—આત્માને હું વોસિરાવું છું.

અથ પોસહં પારતાં ગાથા.

- સાગરચંદ્રો કામો—સાગરચંદ્ર અને કામ દેવ
ચંદ્રચંડિસો મુદ્ધ પણોધન્નો—ચંદ્રાવતંસક, સુદર્શણશેડ અને ધન્નાછ
જેસિં પોસહ પડિમા—જેની પોષધ પ્રતિમા
અખંડિયા છવિયંતેવિ ॥ ૧ ॥—છવિતના અંત સુધી પણ અખંડિત
રહી એટલે મરણાંત કષ્ટ આવે છતે પણ લગાર માત્ર પણ ડગ્યા
નહીં. [લાયક છે
ધન્ના સહાહુષ્ણિન્ન—ધન્ય છે તે પુરોગને અને તેઓ વખાણવા
મુલસાઆણું દકામદેવાય—સુવસાઆવિકા, આણુંદં અને કામદેવનામે શ્રાવક
જેસિં પતંસઘ ભયવં, દૃઢવ્યવંતં મહાવીરો ॥ ૨ ॥—જેમને ભગ-
વાન મહાવીર રચાગી દ્રઢ વ્રતને સાર વખાણે છે

પોસહુ વિધી લીધું વિધી પારિંત વિધી કરતાં જે દોઢ અ-
વિધિ હુગ્યા હોય તે સવિહું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ
દુક્કડં ॥ ધતિ ॥

અથ દેવસિપ્રતિક્રમણ વિધિ.

- ૧ પ્રથમ સામાયિક લીજે
- ૨ પછી પાણી વાપર્યું હોય તો મુદ્ધપત્તી પડિલેહવી
- ૩ આહાર વાવર્યો હોય તો વાંદણાં બે દેવાં તેમાં ખીજ વાંદણામાં
આવસિઆએ પાઠ ન કહેવો
- ૪ યથારૂઢિત પચ્ચખાણુ કરવું

- ૫ ખમાત્રમણ દેહ ઇન્દ્રિયાકારણું કહી વડેરા અથવા પોતે ચૈત્યવંદન કહીને પછી જનકિયિ કહી
- ૬ નમુથ્યુણું કહી ઉભા થઇને અરિહંત ચેઇયાણું કહીને એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરી નમોડહંત૦ કહીને પ્રથમ થોય કહેવી પછી
- ૭ લોગરસ કહેવો સંવતોએ અરિહંત ચેઇયાણું કહીને એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારીને બીજી થોય કહેવી પછી
- ૮ પુખ્ખરવદી કહી સુઅરસ ભગવઓ કરેમિ કાઉરસગ્ગ વંદણું
- એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારી બીજી થોય કહેવી
- ૯ સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહી વૈયાવચ્ચ ગરાણું કરેમિ કાઉરસગ્ગ અન-
થ્ય૦ પછી એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારી નમોડહંત૦ કહી ચોથી થોય કહેવી
- ૧૦ પછી બેરીને નમુથ્યુણું કહેવું પછી
- ૧૧ ચાર ખમાસમણ દેવા પૂવંક ૧ ભગવાન, ૨ આચાર્ય, ૩ ઉપાધ્યાય,
૪ સર્વ સાધુ પ્રત્યે થોભવંદન કરીએ
- ૧૨ ઇન્દ્રિયાકારણું દેવસી પ્રતિકમણે કાઉં એમ કહી જમણો હાથ ચ-
વળા કટાસણા ઉપર થાપીને ઇચ્છં સંવરસવિદેવસિય૦ કહેવું પછી
- ૧૩ ઉભા થઇ કરેમિભંતે ઇચ્છામિ હામિ કાઉરસગ્ગં જે મે દેવસિઓ
તરસઉત્તરી કહી પછી
- ૧૪ અતિચારની આઠ ગાથાનો કાઉરસગ્ગ કરવો આઠ ગાથા ન આ-
વડે તો આઠ નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરવો તે પારીને પછી
- ૧૫ લોગરસ કહેવો પછી બેરીને ત્રીજી આવશ્યકની મુકપતિ પઠિ-
લેહીને વાંદણું બે દેવાં
- ૧૬ પછી ઉભા થઇને ઇન્દ્રિયાકાં દેવસિયં આલોડં ઇચ્છં આલોએમિ
જે મે દેવસિઓ કહીને
- ૧૭ પછી સાત લાખ કહેવા પછી અઢાર પાપસ્થાનક આલોધને

- ૧૮ સંવત્સરવિ દેવસિદ્ધિઃ ઇચ્છાકારેણ સદિસહ ભગવાન ઇચ્છં તસ્મિન્
મિચ્છામિ દુષ્ટાં કહેવું
- ૧૯ બેસીને એક નવકાર ગણી કરેમિભંતે. ઇચ્છામિ પડિક્રમિત્તં ને
મે દેવસિદ્ધિઃ કહીને
- ૨૦ વંદિતુ કહીને વાંદણું બે દેવાં પછી
- ૨૧ અબ્જુહિત્તિઓહં અભિમંતર દેવસિદ્ધિઃ આમિને વાંદણું બે દેવાં પછી
ઉભા થઈ
- ૨૨ આચરિય ઉવજાએ કહીને કરેમિભંતે ઇચ્છામિદામિ કાઉરસગ્ગં ને
મે દેવસિદ્ધિઃ કહી તસ્મિન્નતરી કહી પછી
- ૨૩ બે લોગરસનો અથવા આઠ નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારીને
- ૨૪ લોગરસ કહેવો સંવલોએ અરિહંત એષયાણું કહી એક લોગરસ
અથવા ચાર નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારીને
- ૨૫ પુષ્પખરવરદી સુઅસસ ભગવત્યો કરેમિ. વંદણું કહી એક લોગરસ
અથવા ચાર નવકારનો કાઉરસગ્ગ કરીને
- ૨૬ સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહી સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉરસગ્ગં અનન્યથાં
કહી એક નવકારનો કાઉરસગ્ગ પારી નમોઽર્હત્. કહી પુરૂષે
સુઅદેવયાની પહેલી થોય અને સ્ત્રીયે કમલદલની પહેલી થોય
કહેવી પછી આદેશ લેઈ
- ૨૭ ખેત્ર દેવયાએ કરેમિ કાઉરસગ્ગં અનન્યથાં કહી એક નવકારનો
કાઉરસગ્ગ પારી નમોઽર્હત્. કહી ક્ષેત્ર દેવયાની થોય સ્ત્રીને તથા
પુરૂષને કહેવી પછી
- ૨૮ પ્રમટ એક નવકાર ગણી બેસીને
- ૨૯ છઠ્ઠા આવસ્યકની મુહપત્તી પડિલેહી બે વાંદણું દીને પછી
- ૩૦ ૧ સામાયિક, ૨ ચતુર્વિસથ્યો, ૩ વંદણું, ૪ પડિક્રમાણું, ૫ કાઉ-
રસગ્ગ, ૬ પચ્ચખખાણું, ૭ યુગ્મેષ્ટ એ ૭ આવસ્યક સંભારવા પછી

- ૩૧ ઇચ્છામેઝુ અણ્ણસઘ્ઘીં નમેઝ ખમાસમણ્ણણ્ણં કહી નમેઝાહંસં કહીને
પુરુષ નમેઝસ્તુ વર્હમાનાય કહે, સ્ત્રી મંસારદ્યવાની તથુ થોથો કહે
૩૨ નમુથ્થુણ્ણં કહી સ્તવન કહેવું પછી
૩૩ વરકનક કહી ભમવાન આદે વાંદવા પછી
૩૪ નમણ્ણો હાથ ઉપધી ઉપર થાપી અદ્દામજ્ઞેસુ કહેવું પછી
૩૫ દેવસિય પાપહિતનો કાઉરસગ્ગ ચાર લોગરસનો અથવા સોલ નવ-
કારનો કરવો તે કાઉરસગ્ગ પારી પછી
૩૬ પ્રગટ લોગરસ કહીને બેસીને
૩૭ ખમાસમણ્ણ બે દેઈ સજાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણી
સજાય કરીએ પછી એક નવકાર ગણીએ
૩૮ પછી દુમ્મખખખખો કમ્મખખખખોનો કાઉરસગ્ગ ચાર લોગરસનો
સંપૂર્ણ અવવા સોગ નવકારનો પોતે પારીને નમેઝહંસં કહી લથુ
શાંતિ કહેવી પછી
૩૯ પ્રગટ લોગરસ કહેવો પછી
૪૦ ઇરયાવહી, તરસઉત્તરી કહી એક લોગરસ અથવા ચાર નવકારનો
કાઉરસગ્ગ કરી પ્રગટ લોગરસ કહેવો
૪૧ પછી અઉક્કસાય નમુથ્થુણ્ણં કહી જાવંતિ બે કહી ઉવરસગ્ગહરં
જવવીઅગાય કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સા-
માયિક પારં યથાશક્તિ ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સામાયિક પાર્યુ તહત્તિ
કહી પછી
૪૨ જમણો હાથ ઉપધી ઉપર થાપી એક નવકાર ગણીને સામાયિક-
વયણુતો કહેવો પછી
૪૩ થાયેલી થાપના હોય તો એક નવકાર ગણી ઉઠે. ઇતિ દેવસિ
પ્રતિકમણ્ણુ વિધિ ॥ બાકી અંતરવિધિ વડેરાથી સમજવો.

અથ પદિલેહણ કરવાનો વિધિ.

પૂર્વ રીતે ધરિયાવહિ પરિક્રમી જવત્ લોગરસ કહી ઉભો પગે બેસી મુદપતિ કટાસણું ચરણો વચ્ચે કહેરો આદે પદિલેહવાં પછી કાળે કહાડવો પછી કાળે કહાડનાર અપનાની સામે ઉભો રહી ધરિયાવહિ પરિક્રમે પછી કાળે પરડવવા જગ્યા શોધી અણુઅણુહ જરસગો કહી કાળે પરડવે પછી વાર ૩ વેસિરે કહે ॥ ધૃતિ ॥

અથ દેવ વાંદવાનો વિધિ.

પ્રથમ ધરિયાવહિ પરિક્રમવાથી જવત્ લોગરસ કહી પછી હિતરાસણું નાંખી ચૈત્યવંદન કહી જયવીઅરાય અડધા કહે વળી ધીમ્નું ચૈત્યવંદન કરે જવત્ આર થોથો કહી નમુથ્યુણું એવું કહી ધીજી ચાર થોથો કહે પછી નમુથ્યુણું કહી બે જાવેતી નતવન કહી અડધા જયવીઅરાય આભયમખંડા સુધી કહી પછી ચૈત્યવંદન કહી નમુથ્યુણું કહી આખા જયવીઅરાય કહેવા સવારે દેવ વાંદવા તેમાં મન્દનિજાણુંની સજાય કહેવી બપોરે તથા સાંજે દેવ વાંદે તેમાં સજાય ન કહેવી. ॥ ધૃતિ ॥

અથ રાઈ પ્રતિક્રમણ વિધિ.

પ્રથમ પૂર્વ રીતે સમાયક લીજે પછી દુસુમિણુ દુસુમિણુનો કાકિરસ-ગ્ગ ૪ લોગરસનો અથવા ૧૬ ખવકારનો કરી પારી પ્રગટ લોગરસ કહેવો પછી ખમાસમણ દેઈ જગત્યાંતામણીનું ચૈત્યવંદન જયવીઅરાય સુધી કહેવું ચાર ખમાસમણ દેઈ ભગવાન આચાર્ય ઉપાધ્યાય સર્થ સાધુ પ્રત્યે વાંદવા ખમાસમાગુ બે દેઈ સજાયનો આદેશ માગી એક નવકાર ગણીને ભરદસ-સ્ત્રી સજાય કહીને નવકાર એક ગણવો પછી ઇચ્છકાર સુહરાઈ પાઠ કહેવો. ઇચ્છાકાં રાઈ પ્રતિક્રમણે કાઉ કહીને જમણા કાથ ઉપધી ઉપર થાપીને

ઇચ્છાં સવ્યસવિરાધ્ય દુચ્ચિવિયં કહી પછી નમુથ્યુણું કરેમિમંતે કહી ઇચ્છામિહમિ કાકિરસગ્ગ તરસહિતરી કહી એક લોગરસનો અથવા ચાર નવકારનો કાકિરસગ્ગ પારી પ્રગટ લોગરસ કહી સવ્યસોએ અરિહંતા

કહી એક ભોગરસ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસગ પારી પુખ્ખરવરી-
મુઅરસ વાંદણું કહી અતિચારની આઠ ગાથાનો અથવા અઠ નવકારનો
કાઉસગ પારી

સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહીને ત્રીજા આવસ્યકની મુદપતી પડિલેલી વાંદણું
એ દેવાં તિહાથી તે અબ્બુકિઓ ખામિ વાંદણું એ દીજે તિહાં સુધી દેવ-
સિની રીતે કરવું પણ જે ઠેકાણે દેસિયં આવે છે, તે હામે રાધિયં કહેવું.
પછી આપરિય ઉવઝાએ કરેમિમ તે ઇચ્છિગિહામિ કાઉસગ તરસકતરી
કહી તપચિંતામણીનો ચાર ભોગરસનો અથવા સોળ નવકારનો કાઉસગ
કરુનો તે પારીને પ્રગટ ભોગરસ કહી પછી છઠ્ઠા આવસ્યકની મુદપતી પડિ-
લેહિને વાંદણું એ દેવાં તે પછી તીર્થ વંદન કરવું તે પછી યથાચક્રિયે
પ્રચ્ચખ્ખાણું કરવું પછી ઇચ્છાકરેણુ સંદીસહ ભગવાન સામાયક ચક્રિય-
સથો વંદણુ પટિક્રમણું કાઉસગ પચખ્ખાણુ કયું છે. એ છ આવસ્યક
સંભારવાં પછી પચખ્ખાણુ કયું હોય તો કયું છે. કહેવું, ધાયું હોય તો
ધાયું છે. એમ કહેવું પછી ઇચ્છામોઆણુમઠિ નમો ખમાસમણાણું નમો
કહીને પછી વિશાલસોચન કહીને નમુથ્યુણું કહી અરિહંત ચેઠયાણું કહીને
એક નવકારનો કાઉસગ પારીને નમોહંત. કહી કલાણુ કંદંની પ્રથમ
યોય કહેવી પછી ભોગરસ પુખ્ખરવરી, સિદ્ધાણું પુદ્ધાણું કહી અનુક્રમે
ચાર ચોથો કહીએ છીએ તિહાં સુધી સર્વ કહેવું પછી નમુથ્યુણું કહી ભમ
વાન આદિ ચારને ચાર ખમાસમણાંએ વાંદવા પછી જમણો હાથ ઉપર
ઉપર ચાપી અઠ્ઠાઈજેસુ કહેવું પછી સીમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન સ્તવન
જમનીઅરાય કાઉસગ યોય પર્યંત કરવું પછી ત્રણ ખમાસમણુ પૂર્વક શ્રી
સિદ્ધાચક્રનું ચૈત્યવંદન સ્તવન જમનીઅરાય કાઉસગ યોય કહીયે ત્યાં
સુધી કરવું.

સામાયક પારવાના વિધિની રીતે સામાયક પારવા સુધી કરવું

॥ ઇતિ રાધ પ્રતિક્રમણુ વિધી. ॥

પદ્યસ્વાણના અર્થ.

ઉગ્ગમે=ઉગે હતે

સૂરે=સૂર્ય

નમુક્કાર=નવકાર

સહિઅં=સહિત

મુકિ=મુકિ

પોરિસિં=પહોરદિવસ

સુધી

પચ્છમ=ઠંકાએલા

કાલેણું=વખતવડે

સાઠ=દોઢ

દિસા=દશા (ના)

મોહિણું=મોહવડે

વચણેણું=વચને

પુરિમકું=પહેમે અરધો

(દીવસ) જે

પહોર

અવકું=ત્રણ પહોર

સુધી

વિગમ્=વિગમ (ધી,

દુષ વિગેરે)

વિગમ્એ=એક વિગ.

યથી)

નિવિગમ્અ=અધી વિ.

ગમનું

લેવાલેવેણું=ખરડેલા

લુછેલા વડે

ગિહરથ=ગૃહરથ (ના)

સંસકુંણું=ખરડેલા

વાસણુવડે

ઉખિખત્ત=પાછા લી-

ધેલા

વિવેગેણું=ગાઠી વિગમ

વડે

પડુચ્ચ=વાસણુને ધી

પ્રમુખના લેપથી

મખિખએણું=મસદયુ,

ચોપડયું

પારિકૂવણિ=પરઠવવા

ચોગ

ખે આસણું=ખે આહાર

સાગારિ=ગૃહરથ

આઉટણું=અંગોપાંગ

સંકોચતાં

પસારેણું=પસારવાવડે

અપ્પહાણેણું=ઉઠવાવડે

પાણુરસ=પાણીના

લેવેણું=લેપવડે

એલેવેણું=અલેપવડે

અચ્છેણું=ઉકાડ્યા પાણી

[વડે

ખડુલેવેણું=ખડુ લેપ

સસિથેણું=અનાદિક

ખાટાના દાણાના રવાંદવાલું

અસિથેણું=અનાદિક

દાણાના રવાંદ રહિત

એકાસણું=એકઆહારનું

આયખિલ=આખિલ

અભત્તકું=નહી ખાવાને

ધર=ધર (અર્થે)

સહિઅં=સહિત

ચઉથલત્ત=ચાર ભો.

જનનો ત્યાગ

અકૃમલત્ત=આઠ ભો.

જનનો ત્યાગ

ગાંઠ=ગાંઠે

વૈકું=વીંટી

દિવ=દીવો

થિયુગ=ગણીતું રૂપકું

તંબોલ=પાન સોપારી

કુસુમેસુ=કુલોમાં

નમુકારસદિઅંનું પચ્ચરૂલાળ.

ઉગએસરે નમુકારસહિઅં—સર્વોદયથી બે ધડી પછી નવકાર કહીને પાર ત્યાં સુધી

પચ્ચખખાઈ ચક્રિવિહંપિઆહાર—ચારે આહારનું પચ્ચખખાણ કરું છું
(પચ્ચખખાઈ એવું ગુરુનું વચન સાંભળી શિષ્ય પચ્ચખખામિ=પચ્ચખખાણ કરું છું એમ કહે)

અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં—ખાવાનું, પીવાનું, ખાદિમ, સ્વાદિમ
અન્નદ્યજ્ઞાભોગેણ—પચ્ચખખાણનો ઉપયોગ વિસરવાથી અન્નણુપણુ કાંઈ
વસ્તુ મોંમાં નાંખવાથી

સહસાગારેણ—કાર્ય કરવામાં પ્રવર્તતાં યોગ્ય ભક્ષણ, સહસાત્કાર=સ્વભાવે
જે મોંમાં પ્રવેશ થાય તેથી પચ્ચખખાણ ન ભાગે એ બે આગારે કરી
વોસિરે—વોસિરાવુંછું. (વોસિરે એ ગુરુનું વચન સાંભળી શિષ્ય વોસરામિ
કહે. એ પ્રમાણે સર્વે પચ્ચખખાણમાં સમજવું.)

અથ નમુકારસદિઅં મુદ્ધસદિઅંનું પચ્ચરૂલાળ.

ઉગએસરે નમુકારસહિઅં મુદ્ધસહિઅં—સર્વોદય બે ધડી પછી નવ-
કાર કહીને પાર ત્યાં સુધી મુદ્ધી સહિત, એટલે જ્યારે નવકાર જણી
મુદ્ધી મોકળી મુકું ત્યારે પચ્ચખખાણ મોકળું થાય

પચ્ચખખાઈ ચક્રિવિહંપિઆહાર અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં—
ખાવાનું પીવાનું ખાદિમ સ્વાદિમ ચારે આહારનું પચ્ચખખાણ કરું છું

અન્નદ્યજ્ઞાભોગેણ સહસાગારેણ—ઉપયોગ ન રહે અન્નણુપણુ તથા
સ્વભાવે કાંઈ વસ્તુ મોંમાં પડવાથી

મહંત્તરસાગારેણ—મોટાના આદેશથી મોટા લાભને અર્થે પચ્ચખખાણ
પારવાનો વખત પૂર્યું ન થયે હોય પારવાથી

સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણું વોસિરે—સર્વ પ્રકારે શરીરમાં અસમાધિ રહે છને પચ્ચખાણુ વખત પૂર્ણ થયા પહેલાં પારવાથી પચ્ચખાણુ ન ભાગે, એના આગારવડે હું વોસિરાવું છું.

અથ પોરસિનું પચ્ચરુલાળ.

હિગએસરે નમુક્કરસહિઅં—સૂરોદયથી નવકારે કરી પાંચે ત્યાં સુધી પોરિસિ સાઠપોરિસિં મુઠ્ઠ સહિઅં પચ્ચખખાઈ—પ્રકર દિવસ સુધી અને દોઢ પ્રહર દિવસ સુધી સહીત, નિયમ લઉં છું
હિગએસરે ચકિવિહપિઆહાર—સૂરોદયથી ચારે આહારને અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં—ખાવાનું, પીવાનું
અન્નધ્યજ્ઞભોગેણું સહસાગારેણું—અનુપયોગે વસ્તુ મોં કેાં નાખવાથી, સ્વભાવે વસ્તુ મોંમાં પડવાથી
પચ્ચત્રકાલેણું દિસામોહેણું—વખત બરોબર માસમ ન પડવાથી અધુરી પોરિસીએ પારવાથી દિસિ ત્રિપર્યાસ થયાથી અખણતાં વહેલું પારવાથી સાહુ વચણેણું મહત્તરાગારેણું—સાધુના વચનથી પોરિસિ બણી સાંભળીને પાળે, મોહોટાના આગારવડે
સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણું—સર્વ પ્રકારે શરીરમાં અસમાધિ રહ્યાથી, પચ્ચખાણુ અધુરા વખતે પારવાથી પચ્ચખાણુ ન ભાગે વોસિરે—વોસિરાવે.

અથ પુરિમદ્ અવદ્નું પચ્ચરુલાળ.

સરેહિગએ નમુક્કરસહિઅં પુરિમદ્ અવદ્નું મુઠ્ઠસહિઅં પચ્ચખખાઈ—સૂર્યના ઉદયથી પહેલાં એ પોહોર સુધી પુરિમાંદ; તે ઉપરાંત ત્રીજા પહોર સુધી અવદ્નું પચ્ચખાણુ કરે છું નવકાર ગણી મુઠ્ઠી મોંઠણી મુઠ્ઠ ત્યાં સુધી

સરેહિગએ ચકિવિહપિઆહાર અસણું પાણું ખાઈમં સાઈમં—

અસણ, પાન, ખાદ્ય, સ્વાદ્ય એ ચારે આદારનું સૂચકયંત્રી
અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું પચ્છન્નજાલેણું ત્રિસામોદેણું—
અનાભોગે, સહસાતકારે, કાગની પ્રજ્ઞતાએ, દિશ્ચિ. વિપર્યાસથી
સાહુવયણેણું મહત્તરાગારેણું સ્વપ્નસમાહિવત્તિઆગારેણું વોસિરે
—સાધુના વચનથી, મેટાના આગારથી, સવ પ્રકારે શરીરમાં અસ-
માધિ રહ્યાયા અધુરે વખતે પચ્ચખાણુ પારતાં તે ન ભાગે (વોસિરામિ
=વોસિરાતું ધું.)

વિગડ નિવિગડનું પચ્ચસ્તવાળ.

વિગધઓ નિવિગધ અ પચ્ચ માધ—ખાવામાં જેથી કામાદિક ઉત્પન્ન
થાય એવી ચીજ તે વિગધ, તે દશ છે. ચાર અમદ્ય માંસ મદિસ,
માખણ અને મધ. છ બદ્ય, દૂધ, દહી, ઘી, તેલ, ગોળ, પકવાન એ
છં વિગધમાંથી એક પણુ .વગધનું જે પચ્ચખાણુ તે વિગધ પચ્ચખાઈ
કહીએ; અને સમસ્ત વિગધનું જે પચ્ચખાણુ તે નિવિગધનું પચ્ચ માણુ
કહીએ પચ્ચખાદ=પચખુંધું

અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું—અનુપોગે સ્વભાવે મોંમાં પડવાથી
લેવાલેવેણું ગિહથસંસરેણું—લેવાલેવ તે જે વિગયનો સાધુને નિયમ
હોય તે વિગયથી ગૃહસ્થનો હાથ ખરડાએલો હોય તે લુંછી નાંખીને
વહોરવે તો તેથી ગૃહસ્થના ખરડેલા વાસણથી જે અન્ન આપે તે
વિમધથી મિષ્ટ હોય તે અન્ન. જમવાથી પચ્ચખાણુ ન ભાગે

ઉચ્ચિખત્તુ વિવેગણું—ગાદી વિમધ જે ગોળ પકવાનાદિક તેના ઉપર રો-
ટલી પ્રમુખ મુકી હોય પછી તે ઉપાડી કારે કરી હોય તો તે કવાના
પડુચ્ચ મચ્ચિખએણું—મોણુ દીધેલી રોટલી પ્રમુખ લેવાથી
પારિકૂવણિયાગારેણું મહત્તરાગારેણું—કોઈ સાધુને આદાર પરકવતો
દેખી તે આદાર મુરની આગથી (કેવાસાદિ પચ્ચખાણુ હોય તોપણુ)

લેવો પડેતો તે લેવાથી મોઘના આગારથી ઇત્યાદી.
વોસિરે—વોસિરાવે.

વેઆસણાં તથા ઇકાસણાનું પદ્ધત્તાન.

ઉગ્ગએસરે નમુકારસહિઅં પારિસિં સાદુપોરિસિં પુરિમદ્
‘મુકસહિઅં પચ્ચખખાઇ, ઉગ્ગએસરે ચઉવીહપિઆહારં,’ અસ-
ણું, પાણું, ખાઇમં, સાઇમં; અન્નથણા ભોગેણું, સહસાગારેણું;
પચ્છન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાદુવયલેણું, મહત્તરાગારેણું, સત્ત-
સમાહિવત્તિઆગારેણું, એકાસણું, વેઆસણું પચ્ચખખાઇ, તિ-
વિહપિઆહારં અસણું, ખાઇમં, સાઇમં, અન્નથણાભોગેણું,
સહસાગારેણું સાગારિઆગારેણું,

સાધુ આશ્રીને તો ગૃહસ્થ આવીને ચાલ્યો જાય તો યોડીવાર સચ્ચરી
કરી આહાર કરે; જો તે હોય રહે તો ખીજે ઠેકાણે આહાર કરવા
એસે તો પચ્ચખખાણુ ભાગે નહી; શ્રાવકને આશ્રીને ચોર બંધીવાન વી
ગેરેના તથા ભીંત પડવાના અને ખરામ દ્રષ્ટિવાળા પુરુષનું આગમન
ક્રમ જાય જમવા એકા પછી આવે તો ખીજે ઠેકાણે જઈ જમે તો
પચ્ચખખાણુ ન ભાગે.

આઉટણપસારેણું—ગુરુ આપવાથી ઉડે તો પચ્ચખખાણુ ન ભાગે

ગુરુઅવલુકુલેણું—ગુરુ આવવાથી ઉડે તો પચ્ચખખાણુ ન ભાગે

પારિઠાવણિઆગારેણું—વિધિથી નિર્દોષપણે ગૃહણુ કરેણું વિધિથી વે-
હેંચી આપેણું અન્ન તેને સાધુએ વિધિએ ભુક્તા કર્યા થકાં કાંઈ વધે
એવું પરિશ્રમન યોગ્ય અધિક અન્ન, તે સિત્તમ્મ અન્ન પરકવતાં હવે
વિરાધનાદિ દોષ ઉપજતા જાણીને ગુરુની આજ્ઞાએ એકાસણુદિથી ઉપ-
વાસ સુધી પચ્ચખખાણુવાળાને તે વધેલા આહારને જમતાં પચ્ચખખાણુ
ભંગ ન થાય, તેમાં એટલું વિશેષ જો ચઉવીહાર ઉપવાસમાં પાણીનું

પારિક્ષાવણિઆગારેણું અને તિવિહાર ઉપવાસના પચ્ચખાણુ અન્નાદિક ભેં
પારિક્ષાવણિઆગારેણું થાય, આ આગાર સાધુ મુનિરાજને હોય, પણ
શ્રાવકને હોય નહીં તોપણ આગારો તુટે માટે ગ્રહસ્થને એકજ પાટ
સંલગ્ન કહેતાં હોય નથી.

મહુત્તસગારેણું, સંવસમાહિવચ્ચિઆગારેણું પાણુસ્સ લેવેણુવા—.

જે અન્નાદિકે કરી ભાજનાદિકે કરી ભાજનાદિક ખરડાય તેણુ લેપકૃત
આચાર્ય, ઓસામણુ દ્રાક્ષાદિકના પાણી પીવાથી પચ્ચખાણુ ન ભાગે
અલેવેણુવા—અલેપકૃત પાણી તે સૌવીર, ધોયણુ ધ્રુવાદિના પાણી પીવા-
થી પચ્ચખાણુ ન ભાગે

અચ્છેણુવા—ઉચ્છુ જળ તથા ખીજ પણ ઉકાડ્યાં પાણી તથા નીતરેણું
કૃણાદિકનું ધોયણુ તેને પીએ તો પચ્ચખાણુ ન ભાગે

બહુલેવેણુવા—બહુ લેપ એટલે ડોહોળું ચોખાદિકનું ધોયણુ ગળીને પીએ
તો પચ્ચખાણુ ન ભાગે

સસિથ્થેણુવા—સિથ્થ સહીત અન્નાદિક દાણાના સ્વાદ વિના ધોવણુ તથા
દાંચરાદિકનું ધોવણુ ગળીને પીએ તો પચ્ચખાણુ ન ભાગે

અસિથ્થેણુવા—સિથ્થ રહીત કણુક પ્રમુખે હાથ ખરડયો હોય તેનું
ધોવણુ ગળીને પીએ તો પચ્ચખાણુ ન ભાગે એ છ પ્રકારનાં પાણી
સીત્રાય આકીનાં પાણી

વોસિરામિ—વોસિરાવું છું.

આ એકાસણા બેઆસણાનું પચ્ચખાણુ તિવિહાર કરવાનો આ
દેશમાં બંણો ચાલે છે. તે દુવિહારિ આહાર કરે તો પાણી તથા સોપારી
પ્રમુખ સ્વાદિમ ખાય અને તે પચ્ચખાણુ કરતાં અસણું ખાઈમનો પાક
કહે, તિવિહારિ આહાર કરે તો, અસણું, ખાઈમ, સાઈમનો પાક કહે

અને પાછળથી એકલું પાણી ખપે અને ચઢવિહાપિ આહાર કરે તો અસણું, પાણું, ખાધમં, સાધમનો પાઠ કહે અને એકાસણું કયો પછી પાણી પણ ખપે નહીં. એકાસણાના હુવિહાર પચ્ચખાણમાં સચ્ચિત આહાર લે તથા સચ્ચિત પાણી પીએ તો પાણુરસના આગાર ન કહે, પણ અચિત પાણી વાપરે તો પાણુરસના આગાર કહે.

એકલસણાનું પચ્ચખાણ એકાસણાની પેઠે જાણવું પણ તેમાં સાત આગાર છે એટલે એમાં આઠટપસારેણું ન કહેવું.

અથ આયંબિલનું પચ્ચખાણ.

ઉગ્ગએસરે નમુક્કારસહિઅં પોરસિં સાદુપોરસિં મુઠ્ઠિમહિઅં પચ્ચખખાધ ઉગ્ગએ સરે ચઢવિહાપિ આહારં અસણું પાણું ખાધમં સાધમં અન્નથણાભોગેણું સહસા ગારેણું પચ્છન્નકાલેણું દિસાભોઢેણું સાહુવયલેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું આયંબિલં પચ્ચખખાધ મન્નથણા ભોગેણું સહસાગારેણું લેવાલેવેણું ગિહથસંમકેણું ઉખિત્તવિવેગેણું પારિક્કાવણિઆગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું એગાસણું પચ્ચખખાધ તિવિહાપિ આહારં અસણું ખાધમં સાધમં અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું સાગારિઆગારેણું આઠટપસારેણું ગુરુઅલ્લુકાલેણું પારિક્કાવણિઆગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું પાણુરસ લેવેણુવા અલેવેણુવા અથેણુવા ખહુલેવેણુવા સસિથેણુવા અસિથેણુવા વોસિરે.

આ પચ્ચખાણનો અર્થ આગળનામાં આવી ગયો છે મારે અત્રે કપ્પ્યા નથી.

અથ ચરવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચલાણ.

સૂરે ઉગ્ગમે અભત્તકું પચ્ચખખાધ ચઉવિહપિ આહાર અસણું પાણું ખાધમં સાધમં અન્નથણ્ણભોગેણું સહસાગારેણું પારિટ્ઠાવણિયાગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆ ગારેણું વોસિરે.

અથ તિવિહાર ઉપવાસનું પચ્ચલાણ

સૂરે ઉગ્ગમે અભત્તકું પચ્ચખખાધ તિવિહપિ આહારં અસણું ખાધમં સાધમં અન્નથણ્ણભોગેણું સહસાગારેણું પારિટ્ઠાવણિયાગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું પાણુહાર પોરિસિંસાદુપોરિનિં મુઠ્ઠિસહિઅં ધરસહિઅં પચ્ચખખાધ ઉગ્ગમેસૂરે પેરિમકું અપઠં પચ્ચખખાધ અન્નથણ્ણભોગેણું સહસાગારેણું પચ્છન્નકાસેણું દિસામોહેણું સાહુવયણેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું પાણુસ્મલેવેણુવા અલેવેણુવા અથ્થેણુવા બહુલેવેણુવા સસિથ્થેણુવા અસિથ્થેણુવા વોસિરે.

અથ ચરુથ છઠ્ઠમત્તાદિકનું પચ્ચલાણ.

સૂરેઉગ્ગમે ચઉથલત્તં અભત્તકં—(ચાર વારનું ભોજન જમવાનો નિયમ=એકાસણું ઉપવાસ અને એકાસણું)

પચ્ચખખાધ સૂરેઉગ્ગમે છઠ્ઠ લત્તં અભત્તકું પચ્ચખખામિ—ધત્યાદિ પ્રકારે આગાર સહિત કેહેવું.

અથ છઠ્ઠ અઠ્ઠમાદિ તપમાં બીજે દિવસે પાણી વપરવું હોય ત્યારે પાણુહારનું પચ્ચખાણ કરે.

પાણુહાર પોરિસિં મુઠ્ઠિસહિઅં પચ્ચખખાધ અન્નથણ્ણ ભોગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિઆગારેણું.

પાણસસલેવેણવા અલેવેણવા અન્નથેણવા બહુ લેવેણવા સસિથે-
ણવા અસિથેણવા વોસિરે.

અથ ગંઠસદિઅં આદિ અભિગ્રહોનું પચ્ચલાળ.

ગંઠસહિઅં વેદુસહિઅં દિવસહિઅં થિયુગહિસહિઅં મુદ્ધિ-
સહિઅં પચ્ચખાઇ અન્નથેણાભોગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારે-
ણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં પરિભોગં પચ્ચખાઇ અન્નથેણા-
ભોગેણું સહસાગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું
વોસિરે.

અથ ચૌદ નિયમ ધારનારને દેશાવગાસિકનું પચ્ચલાળ.

સચિત્ત દંવ વિગમ—પાણી ફળ ખીજ દાતણું ઠણુ તથા દ્રવ્યં અને
છ વિગય પ્રમુખ ચીજનું પ્રમાણ કરે.

વાણહ તંબોલ વથ કુસુમેસુ—પગરખાં, તંબોળ, વસ્ત્ર તથા ટુંક
વાહણ સયણ વિલેવણ—વાહન, શય્યા, ચોપડાની વસ્તુ
ખંભ દિશિ નાણુ ભત્તેસુ—જેથુનની મર્યાદા, દિશિ પરિમાણ, નકાવા-
નો નિયમ કરે, આની સાથે પૃથ્વીકાય, આપ્પકાય, તેડકાય, વાઉકાય,
વનસ્પતિકાય ત્રસકાય, અસિ, મસિ અને કૃષિ એ બધા મળી ત્રેતીસ-
માંથી પોતાથી જે રીતે પળે તે રીતે પાળે.

અથ સાંજના પચ્ચલાળ.

અથ પાળહાર દિવસચરિમનું પચ્ચલાળ.

પાણહાર દિવસચરિઅં પચ્ચખાઇ અન્નથેણાભોગેણું સહ
આગારેણું મહત્તરાગારેણું સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

અથ ચતુર્વિહારનું પચ્ચસ્વાણ.

દિવસચરિત્રમં પચ્ચખાઈ ચતુર્વિહારં આહારં અસત્ત્વં પાણં
ખાઈમં સાધમં અન્નદ્યજ્ઞાભોગેષું સહસાગારેષું મહત્તરાગારેષું સ-
વ્યસમાહુવત્તિયાગારેષું વોસિરે.

અથ તિવિહારનું પચ્ચસ્વાણ.

દિવસ ચરિત્રમં પચ્ચખાઈ તિવિહારં આહારં અસત્ત્વં ખા-
ઈમં સાધમં અન્નદ્યજ્ઞાભોગેષું સહસાગારેષું મહત્તરાગારેષું સ-
વ્યસમાહુવત્તિયાગારેષું વોસિરે.

અથ દુર્વિહારનું પચ્ચસ્વાણ.

દિવસ ચરિત્રમં પચ્ચખાઈ દુર્વિહારં આહારં અસત્ત્વં ખાઈમં
અન્નદ્યજ્ઞાભોગેષું સહસાગારેષું મહત્તરાગારેષું સવ્યસમાહુવ-
ત્તિયાગારેષું વોસિરે,

અથ પચ્ચસ્વાણના આગારની ગાથા.

દાચેવ નમુકારે, અગારા હચેવ પોરસિએ—નમુકાર સહિયમાં એ
આગાર, પોરસિમાં વળી હ આગાર.

સત્તેવઈ પુરિમુદ્દે, એકાસણગાંમિ અઠેવ ॥ ૧ ॥—પુરિમુદ્દમાં સાત
અને એકાસણમાં આઠ આગાર,

સત્તેમઠાણેસુ અ, અઠેવ ય અંખિલમિ આગારા—એકઠાણમાં સાત
અને અંખિલ તપમાં આઠ આગાર.

પંચેવય લત્તઠે, હપ્પાણે ચરિત્રચત્તારિ ॥ ૨ ॥—અપરાસાદિમાં
પાંચ આગાર, પાણુસમાં હ, દિવસના છેડાથી નવો સૂર્યોદય થાય ત્યાં
સુધી એટલે રાત્રીના તેવિહાર, ચતુર્વિહારાદિના ચાર આગાર છે.

પંચ ચંડેરે અભિગઠે, નિવિવએ અઠ નવ આગારા—અભિમુદ્દ

પચ્ચખાણુમાં પાંચ તથા ચાર. નિવિચમાં આઠ કે નવ.
અપ્પાઉરણે પંચચઉ, હુવંતિસેસેમુચ્ચત્તારિ ॥ ૩ ॥—મુનિને ચાર-
પટા ન પહેરવાને વિષે પાંચ કે ચાર. બાકીનામાં ચાર હોય.

હવે ૭ પ્રકારે 'પચ્ચખાણુ શુદ્ધ થાય છે તે કહે છે.

કાસિઅં, પાસિઅં—વિધિએ કર્યું તથા ઉચિત વેળાએ પ્રાપ્ત થયું પ-
ચ્ચખાણુ વારંવાર ઉપયોગ દેઈ સંભાર્યું

સોહિઅં, તીરિઅં—પ્રથમ ગુરને આહાર પાણી દેઈ બાકી રહેલું બો-
જન પોતે કરે તથા અતિચાર ન લમાડે, પચ્ચાણુ પોહોડ્યા પછી
પણ થોડો વખત ઉપર મએ પાળવું, નિર્મળ કરવું

કિટિઅં, આરાહિઅં—ભોજન વેળાએ મહારે અમુક પચ્ચખાણુ છે
એમ સંભારવું; પચ્ચખાણુ જે રીતે કીધું હોય એ રીતે આરાધવું, એ
૭ શુદ્ધિ જાણવી.

જંચ ન આરાહિઅં, તરસ મિચ્છામિ દુક્કં—અને વળી જે મેં
ન આરાધ્યું હોય તેથી મએલું માહાર પાપ મિથ્યા થાઓ.

અથ પચ્ચચાગ પારવાનો વિધિ.

પ્રથમ દરિયાવહિયં પરિક્ષમીએ, યાવત્ જગચિતામણીનું ચેયવંદન
જયંતીચરાય સુધી કરવું, પછી મન્હજિણાણુંની સજ્જાય કહી મુદપતિ
પરિવેહવી. ઇચ્છામિ ખમાસમણોં ઇચ્છાકાં પચ્ચખાણુ પાર્યું તહસિ; એમ
કહી જમણો હાથ કટાસણા ચવળા ઉપર થાપી એક નેવકાં મણી પચ્ચ-
ખાણુ કર્યું હોય તે કહી પરવું તે લખીએ છીએ.

ઉગ્ગએસૂરે નમુક્કાર સહિઅં પોરસિં 'સાદુપોરસિં' ગંઠમહિઅ મુદ્દસ-
હિઅં પચ્ચખાણુ કર્યું ચઉવિહાર, આંખિસ નિવિ એકાસણું બેઆસણું કર્યું
તિવિહાર, પચ્ચખાણુ કાસિઅં, પાસિઅં, સોહિઅં, તીરિઅં, કિટિઅં, આ-
રાહિઅં જંચ ન આરાહિયં તરસ મિચ્છામિ દુક્કં.

અથ પોસહની વિધિ.

પ્રથમ ધરિયાવહિયં પડિક્રમી ખમાસમણ દેષ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન પોસહ મુહપતિ પડીતેહુ? એમ કહી મુહપતિ પડીતેહવી, પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકારેણ પોસહ સદિમાહુ? વગેરે ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહ ઠાક? પછી હાય જોડી એક નવકાર મણીને પોસહનું પચ્ચખાણ કર્યું પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સામાયક મુહપતિ પડીતેહુ ત્યાંથી તે સઝાય કરું એમ કહી ત્રણ નવકાર મણી ઉડે ત્યાંસુધી કહેવું પછી ઇચ્છાં ઇચ્છાકારેણ બહુવેત્ર સંદિસાહુ ઇચ્છાં પછી બહુવેત્ર કર્યું ઇચ્છાં, પડી-તેહુણુ કંઈ એમ કહી મુહપતિ પડીતેહવી. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકારી ભગવન પસાય કરી પડીતેહણા પડીતેહાવોજી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ, મુહપતિ પડીતેહુ એમ કહી મુહપતિ પડીતેહવી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ સદિસાહુ પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધી પડીતેહુ પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સઝાય કરું એમ કહી એક નવકાર મણી મન્દનિશાંણુંની સઝાય કહેવી, પોરસિના અવસરે ધરિયાવહિયા પડિક્રમી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પડીતેહણા કરું એમ કહી મુહપતિ પડીતેહવી.

સૌ સમક્ષ પોસહ ઉચરવો તે.

ઉપર લખ્યા પ્રમાણે સર્વે કહેવું પણ સઝાય ન કહેવી ને પછી રાઈ મુહપતિ પડીતેહવી, વાંદણાં જે દેવાં પછી રાહ્ય આતોડ એમ કહી જે મે રાઈઓ કહી સંવસવીરાઈઓ કહી પન્માસ હોય તો વાંદણાં જે દેવાં પછી અબ્બુકીઓ ખામવો. પછી વાંદણાં જે દેષ પચ્ચખાણ કર્યું પછી કાળના દેવ વાંદવા. પાછળી વખતે પડી ભેહણુ કરે તે વખતે ધરિયાવહી પડિક્રમી પછી મમણાગમણે આતોડ એમ કહી ધરિયાસમિતિ, બાપાસમિતિ, એવણાસંમિતિ આદાનબંડ નીંખેવણાસમિતિ, પારિક્ષાપનીકાસમિતિ, મનગુપ્તિ વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ એ પાંચ સમિતિ ત્રણગુપ્તિ આઠ પ્રવચન ખાતા પોસહ

સામાયક શ્રીધે ખંડણુ વિરાવત્ત હુધ હોય તે સર્વે મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામી દુક્કડં ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પડી તેહણુ કરં ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહસાલ પરમાર્ણુ એમ કહી મુહપતિ કટાસણું ચવસો પત્તેવવાં પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકારી ભગવાન પસાય કરી પડીતેહણુ પ્રડીતેહાવોજી. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ મુહપતિ પડિતેહવી. ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સજાય કરં એમ કહી એક નવકાર ગણી મન્હનિણાણુંની સજાય કહેવી પછી ખાધું હોય તો વાંદણું બે દેઘ પચ્ચખાણુ કરે ને ખાધું ના હોય તો ખમાસમણુ દેઘ પચ્ચખાણુ કરે પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ સંદીસાહુ ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ પડીતેહું એમ કહી જોટલાં વસ્ત્ર હોય તેટલાં પડીતેહવાં પછી દેવ વાંદી પ્રતિક્રમણુ કરવું પછી પોસહ પાળી નવપાર ગણી સાગરચરો કહેવા.

પ્રભાતનો પોસો લીધેજ્ઞાને રાત્રે પોસો લેવાની વિધિ.

પ્રભાતનો પોસો લેવાની વિધિ છે તે પ્રમાણે ખમાસમણુ દેઘ ધરિયાવહિઆથી ચાવત બહુવેલ કરસું ત્યાં સુધી કહેવું પછી પોસાના પચ્ચખાણુમાં ફેર છે તે (સેસ દિવસ અહોરત) પદ કહેવું પછી ખમાસમણુ દેઘ ધરિયાવહિ પડીક્રમી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઠંડીત પડીતેહું કહી માંદલાં ચોવીસ કરે.

સાંજે નવો પોસો લેવાની વિધિ.

ઉપવાસાદિ જ્ઞવન્ય એકાસણું કર્યું હોય તો તેણે લેવાય. ખમાસમણુ દેઘ ધરિયાવહિ પડીક્રમી પડીતેહણુ કરે, ખમાસમણુ દેઘ ધરિયાવહિથી જાવત બહુવેલ કરસું ત્યાં સુધી કહેવું પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પડીતેહણુ કરં કહી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં પોસહસાલ પરમાર્ણુ કરી મુહપતિ પડીતેહવી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ મુહપતિ પડિતેહું કહી મુહપતિ પડીતેહવી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સજાય કરં કહી સજાય કરે ખાધું

હોય તો વાંદણાં એ દેષ પચ્ચખાણુ કરે, ખાધું ના હોય તો ખમાસમણુ દેષ પચ્ચખાણુ કરે પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ સંદિસાહુ ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ઉપધિ પડીનેહું કહી પછી દેવ વાંદી માંડત્રાં કરે, પ્રતિક્રમણુ કરે પછી પહોર એક સત્રી આસરે જ્ય ત્યાં સુધી નિદ્રા લેવી નહીં પછી ખમાસમણુ દેષ ઇચ્છાકાં બહુ પડિપુત્રા પોરિસિ કહી ખમાસમણુ દેષ ધરિયાવહિયા પડિક્રમી જવત્ લોગરસ કહી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં બહુપડિ. પુત્રા પોરિસી રાષ્ઠઅ સંચારએ કાકું ? કહી પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં ચૈત્યવંદન કરે કહી ચક્રેકસાયનું ચૈત્યવંદન જવત્ જયત્રીઅરાય સુધી કરે પછી ઇચ્છામિં ઇચ્છાકાં સંચારાવિધિ બણવા મુહપત્તિ પડીનેહું એમ કહી મુહપત્તિ પડીનેહવી. પછી સંચારા પોરિસિ બણાવી જાગે ત્યાં સુધી સગાયધ્યાન કરે.

પોસામાં એકાસણાદિ કર્યું હોય તો અવસરે પચ્ચખાણુ પારી પોસ-હથળાથી આવરસહી કહી નિજ ગૃહે ઇયાં શોધતો ખમાસમણુ દેષ ધરિયાવહિ પડિક્રમી ખમાસમણુ દેષ મમણાગમણુ આલોષ કાળે પૂજી યથા સંમતે અતિથિ સંવિભાગ વ્રત કરસી નિશ્ચત્ર આસને બેસી હાથ, મુખ, પગ પાંત પંડિનેહી નવકાર સંભાળી પ્રાશુક આહાર જમે અથવા પોસહ-શાગાએ પૂર્વ પ્રેરિત નિજ પુત્રાદિકે આપ્પો આહાર ભોગવે પણ સાધુની પેરે ગોત્રી નહીં તથા કારણ વિના મોદક, સ્વાદુ લવિંગાદિ તંબોલ ન લેવા. તતઃ નિસિદ્ધિ કહી પોસહશાગાએ આવી ખમાસમણુ ધરિયાવહી પડિક્રમી ચૈત્યવંદન કરેવું.

છતિશ્રી પોષધ વિધિ સંપૂર્ણ.

અથ સંધારા પોરિસિ.

ઝાચમાધણું=ઝાતમાદિ.

કોને

આધણું=આદિક

જિઠ્ઠિજાળ=વહસાવુંઓ

ઠિજાળ=મેસો

રયણીહું=રત્નોએ કરી

મંડિઅ=શોખિત

સરીસા=સરીરવાસા

બહુ પડિ પુજા=ત્રણી

પરિપૂર્ણ

સંધારએ=સંધારામાં

અંધાર=સંધારા પ્રત્યે

બાહુ વહાણેણું=હાથના

આંશીકા વડે

વામ=ડાબું

પાસેણું=પાસાએ

કુકુંડિ=કુકુંડી

પસારણું=પસારીને

અંતરત=અસમર્થપ.

જાણી ન રહેવાયતો

પમજાએ=પૂજને

સંકોધઅ=સંકોચે

સંડાસા=સાથલ સંધી

ઉવટુંતે=પાસુ ફેરવે

પડિલેહા=પૂજને

હવાધ=દ્રવ્યાદિક

ઉવઓગ=ઉપયોગ

નિરંબણું=રંવણું. રોકવું

આસોએ=જુએ

પમાઓ=પ્રમાદ

ધમરસ=આના

દેહરસ=દેહના

ધમાધ=આ

રયણિએ=રાત્રીને વિષે

ઉવણિ=ઉપધે

વેસિરિઅ=વેસિરાવું

પત્તો=પ્રરપેશે

પવજામિ=અંગીકાર

ચોરકું=ચોરી [કરંધું

મેહુણું=મેથુન

હવિણું=હવનું

મુરં=મૂરં

કોહું=કોધ

માણું=માન

માયું=કપટ

લોહું=લોભ

પિજા=પ્રેમ રાગને

દોષ=દોષ

કસહું=કસેશ [આપ્તમાન

અપાખાણું=અ.

ચેતુનું=ચાડી

સમાઉત્ત=સહિત

પરપરિવાય=પરપરિવહ

મયાઓસ=માયા મૃત્યા.

વાદ.

મિચ્છતસહું=મિચ્છા.

તસલ્ય

વેસિરિમુ=ત્યાગ કર

વિગ્ધભૂઆધું=વિદનભૂત

દુગ્ગાધ=દુર્ગતિ

નિખંધણાધું=કારણ

પાવહાણાધું=પરધાન

એગો હું=હું એકમે

નથિય=નથી

અનરસ=ખીનનો

કરસધ=કોઇનો

અધીજામણસો=અદીન

મન થકો

અપાખાણું=આત્માને

અણસાસક=શીખામણ

આપે

સંજુઓ=સહિત

સેસા=શેષ
આહિરા=પાશ
સંજોગ=સંયોગ
મૂલા=મૂલ
જવેણુ=જવે

પરપરા=પ્રેક્ષી
તમ્હા=તે માટે
મહુ=મારા
જવનિજવ=જ્યાં સુધી
જીવું ત્યાં સુધી
તત્ત=તત્ત

ગહિત્ત=મહું
ખમિત્ત=ખમીને
ખમાવિત્ત=ખમાવીને
મુજ્જહ=મારે
ખમંત=ખમે

પંડિકમણ સંજોગ કર્યા પછી આચાર્ય સમીપેઆવીને ખ-
માંસમણ દેવું પછી ઇચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન બહુ પડિપુ-
ણ્યા પોરિસિ રાઇઅ સંથારએ ઠામિ એમ કહેવું. તે આજ્ઞા લગ
ઇરીયાદિહયા પૂર્વક ચેત્યવંદન કરવું પછી લઘુરાકાદિક કાર્ય ક-
રવું હોય તો કરવું પછી યત્ના સાથે સંથારો કરવો તેની વિધિ
તથા સત્ર, આ પાઠ અને તેનો અર્થ વાંચવાથી સમજશે.

નિસીહિ, નિસીહિ, નિસીહિ, નમો ખમાસમણાણુ ગાયમાણુ
મહા મુણીણુ.—તણ નિસિહિ કહેવી, ક્ષમાત્રમણુ ગૌતમાદિક મહામુનિ-
ઓને નમસ્કાર થાઓ એ પાઠ બોલીને નમસ્કાર તથા કરેમિમંતે એ
બંને પાઠ તણુ બાર બણુવા પછી

અણુઅણુહ જિઠ્ઠિજ્જા,—હે વૃદ્ધ સાધુઓ ! મને આજ્ઞા આપો
અણુઅણુહ પરમ ગુરુ—હે પરમ ગુરુ ! મને આજ્ઞા આપો
ગુરુ ગુણ રચણેહિં મડિઅ સરીરા—આચાર્યના મહોરા ગુણરૂપ રત્ને
કરી શોભાયમાન છે શરીર જેનાં એવા તમે (માજ્ઞા આપો)
બહુ પડિપુજા પોરિસિ, રાઇઅ સંથારએ ઠામિ ॥ ૧ ॥—વર્ણી
અતીત યદ છે પોરિસિ માટે રાત્રિ સંખંધી સંથારાને વિષે હું વિશ્રામ
કરું. [કહે છે]

અણુઅણુહ સંથાર—સંથારાની મને આજ્ઞા આપો તે કેવી રીતે તે
બહુ વહાણેણુ વામપાસેણુ—હામનું ઉપધાન એટલે એસિકું કરીને
અને ગાળા પાસા ઉપર સુષ રહીને

કુકુડિપાય પસારણ—વળી કુકુડીની પેઠે આકાશમાં પગ પ્રસારીને સુવે
અંતરંત પમજજએ ભુમિં ॥ ૨ ॥—નહીતો ભૂમીને પ્રમારજને ત્યાં

પગ મૂકે.

સંકોષ્ઠઅ સંકાસા—પગ સંકોચ કરવો હોય તો સાથોજા આખી પુંજની
ઉવટતેય કાય પડિલેહા—પાસું બદલવું હોય તો આખુ શરીર પડિલેહવું.

દંબ્યાધ ઉવયોગા—લઘુશંકાદિક માટે ઉઠવું હોય તો દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કંલ,
ભાવ એ ચારનો ઉપયોગ રાખવો અને મનમાં વિચારવો

ઉસાસ નિરૂંભણાલોએ ॥ ૩ ॥—તેમ છતાં નિંદ્રા રહે તો શાસને
રૂંધવો એટલે નિંદ્રા દૂર જાય પછી બહાર નીકળવાના દ્વાર પ્રત્યે જુગે
અને બહાર જઈ આવીને પાછો ધર્મ ધ્યાનમાં પ્રવર્તે.

જઈ મે હુજજ પમાઓ—જો મહારે પ્રમાદ એટલે મરવું થાય

ઠમસ્સ દેહુસ્સિમાધ રયણીએ—આ રાત્રિને વિષે આ દેહ સંબંધી

આહાર મુવહિદેહ—ચાર આહાર, વસ્ત્ર પાપ તથા શરીર

સન્ન તિવિહેણુ વોસિરિઅ ॥ ૪ ॥—તે સર્વે મન, વચન, કાયાએ
કરી હું વોસિરાવુંછું.

ચત્તારિ મંગલં, અરિહંતા મંગલં—ચાર માંગલિક છે, તેમાં એક અ-
રિહંત માંગલિક છે

સિદ્ધા મંગલં, સાહુ મંગલં—ખીજ સિદ્ધ તથા ત્રીજ સાધુ માંગલિક છે.

કેવલિ પત્તો ધમ્મો મંગલં ॥ ૫ ॥—એથી કેવલી પ્રરૂપિત શુભ
ચાગિતરૂપ ધર્મ માંગલિક છે.

ચત્તારિ લોગુત્તમા, અરિહંતા લોગુત્તમા—ચાર લોકને વિષે ઉત્તમ
છે, એક અરિહંત લોકને વિષે ઉત્તમ છે.

સિદ્ધા લોગુત્તમા, સાહુ લોગુત્તમા—ખીજ સિદ્ધ ભગવાન ત્રીજ સાધુ
મુનિરાજ લોકને વિષે ઉત્તમ છે

કેવલિ પશુચતો ધર્મો લોગુત્તમા ॥ ૬ ॥—ચોથો કેવલી પ્રશ્નિ
ધર્મ લોકનેવિધિ ઉત્તમ છે.

ચત્તારિ સરણું પવજ્ઞમિ—ચાર શરણું હું અંગીકાર કરુંછું
અરિહંતે સરણું પવજ્ઞમિ—અરિહંતનું શરણું હું અંગીકાર કરુંછું
સિદ્ધે સરણું પવજ્ઞમિ—સિદ્ધનું શરણું હું અંગીકાર કરુંછું
સુહુ સરણું પવજ્ઞમિ—સાધુનું શરણું હું અંગીકાર કરુંછું
કેવલિ પશુચત્ત ધર્મ સરણું પવજ્ઞમિ ॥ ૭ ॥—કેવલી પ્રશ્નિ
ધર્મનું શરણું હું અંગીકાર કરુંછું.

પાણ્યાધ્યાયમલિય—પ્રાણાતિપાત, મૃત્યાવાદ [પરિચ્છેદ

ચોરિક્ક મેહુણું દવિણ્ણમુચ્છં—અદત્ત.દાન=ચોરી, મૈથુન, દ્રવ્યની મૂર્છા તે

કોહું માણું માય—ક્રોધ, માન, માયા

લોભ પિજ્ઞ તહા દાસ ॥ ૮ ॥—લોભ, રાગ તથા દ્વેષ

કલહ અવજ્ઞાપાણું—કલહ, અવ્યાખ્યાન આગ દેવું તે

પેયુત્તં રઘ અરઘ સમાઉત્તં—પૈશુન્ય=યાદી, રતિઅરતિ, તેજે કરી યુક્ત

પરપરિવાય માયા—પરપરિવાદ, માયા

મોસ મિચ્છત્તસક્કં ચ ॥ ૯ ॥—મૃત્યાવાદ તથા મિથ્યાત્વ શબ્દ.

વોસિરિસુ ધ્મિધં—આતો ત્યાગ કર

મુખ્ખમગ્ગ સંસગ્ગ વિગ્ધ ભૂઆધં—જે મોક્ષ માર્ગનો સંસર્ગ કરનાર

પ્રાણિઓને વિધ્નભૂત છે

દુગ્ગમ્ નિમ્મધણાધં—વળી જે દુર્ગતિના કારણ છે

અઠારસ પાવકાણાધં ॥ ૧૦ ॥—અઠાર પાપસ્થાનકનો ત્યાગ કર

એગો હું નિથિ મે કોધ—હું એક છું માહારો કોષ નથી

નાહું મ્મસ કસસ ધ—હું પણ ખીજ કોષનો નથી

એવં અદીણમણસો—એ પ્રકારે અદીન મન થકો

અપાણમણસાસઘા ॥ ૧૧ ॥—પોતાના આત્માને શિખામણ આપી

એકા મે સાસઓ અખ્યા—મરો જાતના યાચતો અને એકજ છે
નાણુંસણસંણઓ—તે જાન તથા દર્શને કરી સહિત છે

સેસા મે બાહિરા બાવા—બાહીના બાવ મારા દ્રવરપ મૂકી બાલ છે.
સઠવે સંજોગ લખખણા ॥૧૨॥—તે સર્વેનું મૂલ સંજોગ તે મેલાપ છે
સંજોગમૂલા જીવેણ—આ જીવે, સંજોગ છે મૂલ કારણ જેનું

પત્તા દુખખ પરપરા—એની દુઃખની એણી તે પ.મી
તમ્હા સંજોગસંખધ—તે કારણ માટે સંજોગ સંખધ
સઠવં તિવિહેણ વોસિરિયં ॥ ૧૩ ॥—સર્વ ત્રિવિધે હું વોસિરિયુંધું.
અરિહંતો મહુ દેવો—અરિહંત તથા સિદ્ધ મારા દેવ છે ગુરૂ છે.
ભવજીવં સુસાહુણો ગુરૂણો—જ્યાંસુધી જીવું ત્યાંસુધી સુસાધુ તે મારા
જીણપત્ત તત્ત—જીનેશ્વર ભગવાને પ્રદ્યુ જે કાલ તે મુજ ધર્મ છે
ધમ્મ સમ્મત્તં મએ ગહિયં ॥ ૧૪ ॥—આ સમ્મકિત મેં ગ્રહણ કર્યું
છે. ॥ ૧૪ ॥ [૧૫મજો

અમિત્ત અમાવિત્ત મહ અમિત્ત—અમીને તથા અમાવીને મારા વિષે
સઠવહુ જીવનિકાય—સર્વ નિકાયના જીવો

સિદ્ધહ સાખ આસોયણહ—સિદ્ધની સામે હું આસોજી છું.
મુજજહુ વધર ન ભાવ ॥ ૧૫ ॥—મારે કાંઈ વૈરભાવ નથી.
સઠવે જીવા કમ્મવસ—સર્વ જીવો કર્મના વસ થકી

ચઈદહ રાજ જમંત—ચઈદ રાજસોકમાં ભમે છે
તે મે સઠવ અમાવિત્ત—તે સર્વે જીવોને મેં અમાવ્યા છે
મુજજવિ તેહ અમંત ॥ ૧૬ ॥—તે જીવો મારા પ્રત્યે અમો.

જં જં મણેણ બદ્ધ—જે જે પાપ મનવડે કરી ખાંધ્યું હોય
જં જં વાએણસાસિત્તં પાવં—જે જે પાપ વચને કરીને ખોલવાંથી
જં જં કાએણ કયં—જે જે પાપ કાયાથી કર્યું હોય [લાગ્યું હોય
મિત્તમિ દુક્કડં તદેચ ॥ ૧૭ ॥—સર્વ પાપ માફ મિત્ત્યા થાઓ.

સ્તુતિયો.

અથ ભાવનાઓ.

પ્રભુ દર્શન સુખ સંપદ, પ્રભુ દર્શન નવ નિદ,
પ્રભુ દર્શનથી પામીએ, સહજ પદારથ સિદ્ધ,
ભાવે જીનવર પુજીએ, ભાવે દીજે ધન,
ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે દેવળ ચાલ,

જીવડા જીનવર પુજીએ, પુજ્યાનાં ફળ હોય;
રાજ નમે પ્રભુ નમે આપુ ન સોપે કાપ,
વાડી ચપો મોરીઓ, સોવન પાંખડીએ;
પાશ્વર્વ જીનેશ્વર પુજીએ, પાંચે આંગળીએ.
આમને વહાણી વીજળી, ધરતીને વહાણો મેઢ;
રાજુલ વહાણા નેમજી, આપને વહાણો દેહ.

આખી જીભેથી પ્રાર્થના, ખુણે ખેડી ખાવ,
દેવ ગુરની નીંદા કરે, તે સાતથી નરકે જાય.

જંગમપાધાર કૃપાવતાર, દુષ્કર સંસાર વિહાર વેધ,
શ્રી વીતરામ ત્વયિ મુગ્ધ ભાવાત્, વિગ્ધ પ્રભો વિદ્યુપમામિ કિંચિત્.

કપાદે અદ્ભૂત તાહર રૂપ, અચરિત ભવિકરૂપી પ્રદ વરો;
તાહારી ગત તું જાણે હો દેવ સમસ્ત સજ્જન તે વસ્તુ જસ કહે.

તું અકલંકી રૂપ સ્વરૂપી, પરમાનંદ પદ તું દાઇ;
 તું શંકર બ્રહ્મા જગદીશ્વર, વિતરામ તું નીરમાઇ. ૧
 અનોપમ રૂપ દેખી તુજ રીઝે, સુર નરનારી કે મંદા.
 નમો નિરંજન કુંભીપતી શેનીત, પાસ ગોડીયા સુખકંદા. ૨
 કાને કુંડલ શીર છત્ર ખીરાજે, ચક્ષુ ટીકા નીરધારી;
 અષ્ટ ખીજોરે હાથ સૌહે, તુમ વંદે સહુ નરનારી. ૩
 જળ આવી પ્રભુ નાકે અડીઆં, આસન કંખ્યાં નીરધારી;
 નાગ નાગણી છત્ર ધરે છે, જળ વરસાબ્યાં નીરધારી. ૪
 રૂપવિજય કહે સુણ મેરી લાવણી, એસી શાભા બહુ સારી;
 મત પીતા બાંધવ સહુ સાથે, સંજમ લીધા નીરધારી.

દર્શનં દેવ દેવસ્ય, દર્શનં પાપ નાશનં,
 દર્શનં શિવ સોપાનં, દર્શનં મોક્ષ સાધનં.

અથ અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દૂહા.

નહવણુ વિલેપન કુસુમની, ધૂપ દીપ મનોહાર;
 અખંડ અક્ષત નૈવેદની, અષ્ટમી રજા સુરીઆર. ૧
 ભાવ સ્તવનને કારણે, દ્રવ્યસ્તવ અધિકાર;
 કારણથી કારજ સધે, તેણે ધુર પૂજ ઉદાર. ૨
 એણીપેરે જળ પૂજ કરી, કરીએ અખ્યા શુક;
 માંતં છિણુ જે એહમાં, જણો તેહ અમુક. ૩
 દત્ત કરવા ગુણુ વાસના, અસખ્યાત પ્રદેશ;
 ચંદનની પૂજ કરો, આણી ભાવ વિશેષ. ૪
 પૂજને પરિણામ દોડ, કરો ચંદનકી રીત;
 જીતજીતાને સુગંધતા, જિમ બાજે ભવભીત. ૫

- હવે ત્રીજી સુમનસ તણી, પૂજા અતિહિ ઉદાર;
 સુમનસ સુખ જિણથી લહે, તિણે સુમનસ પરકાર. ૬
- પ્રણિધાને સદ્ગતિ હોએ, પૂજથી કીમ નરી હોય;
 સુમનસ ભાવે દુર્ગતા, પૂજ પંચાશક જોય. • ૭
- હુતાશનથી કક્ષ જ્યું, તિમ ધ્યાનાનસે કર્મ;
 તિણે મિશે ધૂપ પૂજ કરો, પામો જ્યું શિવશર્મ. ૮
- ધણિપરિ ધૂપ પૂજ કરી, જિન આગળ શુભ ભાવ;
 ટાળી વિભાવની પરિણતી, દૂર કરો પરભાવ. ૯
- જગ પ્રદીપ પુર દીપ શુભ, કરતાં ભાવો એક;
 અવસાણું ને અનાદિનું, જ્ઞાન લહો નિજ તેડ. ૧૦
- કેવળનાણુ પદ્મિશું, જ્યું લહે લોકાલોક;
 ત્યું પૂજ દ્રવ્ય દીપની, કરતાં શિવદ્વજ રોક. ૧૧
- હવે અક્ષત મૂળ કરો, શક્તિપ્રીતિ ગોધુમ;
 ઉજવળ પ્રભુ પુર દોઈને, ટાળો મોહકી ધુમ. ૧૨
- અક્ષય દ્વજ લેવાં ભણી, અક્ષત પૂજ ઉદાર;
 ઇંદ્ર ભવ પણુ નવિ ક્ષયે હોયે, રાજ રિધિ ભંડાર. ૧૨
- હવે નૈવેદ્ય નિવેદના, કીજે જીમ હલીરાય;
 જાવ નિવેદ પ્રભુ મુખે, માગો અંવિચળ હાય. ૧૩
- કર્તા ભોક્તા મુજ નહીં, પુદ્ગલ ભાવનો જીવ;
 તિણે પુદ્ગલની ત્યાજના, કરતાં શર્મ સદૈવ. ૧૪
- દ્વજ પૂજ કરતાં થકાં, સદૈવ કરો અવતાર;
 જ્ઞ માગો પ્રભુ આગલે, તાર તાર મુજ તાર. ૧૫
- જસ દૈવ ઓપમ જગ નહીં, પામ્યા પછી ન અંત;
 અવ્યાબાધ અચળ અરજ, માગો સુખ અનંત. ૧૭
- છતિ અષ્ટપ્રકારી પૂજના દૂહા સંપૂર્ણ.

જિન નવ અંગ પુજાના દોહા.

જળ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલીક નર પુનંત;	
રિખમ ચરણ અંગુઠે, દાયક ભવજળ અંત.	૧
જાનુ બળે કાઉસ્સગમ રણા, વિચર્યો દેશ વિદેશ;	
ખડાં ખડાં કેવળ લલ્લું, પૂજે જાનુ નરેશ.	૨
ભોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરસી દાન;	
કરકાંડે પ્રભુ પૂજતાં પુજે ભવિ બહુ માન.	૩
માન ગયો દોય અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત;	
જુગ બળે ભવજળ તર્યા, પુજે ખર મહંત.	૪
શિદ્ધસિદ્ધા ગુણ ઉજળી, ભોકાંતે ભગવંત;	
વસીયા તેણે કારણ ભણી, શિર શીખા પુનંત.	૫
તિર્થેકર પદ પુન્યથી, ત્રિભુવન જન સેવંત;	
ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જમવંત.	૬
સોગ પોહોર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વરગુહ;	
મધુરધ્વની સુરનર સુણે, તીણે ગળે તિલક અમૂલ.	૭
હૃદય કમળ ઉપસમ બળે, બાળ્યા રાગ ને રોષ;	
હેમ દહે વન ખાંડને, હૃદય તિલક સતોષ.	૮
રતનત્રયી ગુણ ઉજળી, સકળ સુગુણ નિશરામ;	
નાભિ કમળની પુજના કરતાં અવિચળ ધામ.	૯
ઉપદેશક નવ તત્વના, તિણે નવ અંગ જીણુંદ;	
પુજે બહુ વિધ રાગશું કહે શુભ વીર મુણિંદ.	૧૦

સકળ કર્મ વારી મોક્ષ માર્ગાધિકારી;

ત્રીભુવન ઉપગ્રામી કેવળ જ્ઞાન ધારી.

ભવિજન નિત્ય શેવો, દેવ તે ભક્તિ ભાવે;

૧. ઇહજી જીન બજાતાં, સર્વ સંપત્તિ આપે. ૨
જીનંબર થક શેષ, સર્વ સંપત્તિ કાષ્ટ;
૨. નિશિદીન સુખ કાષ્ટ, કલ્પવૃક્ષી મહાકાષ્ટ. ૩
નમિ વિનમિ લહીજે, સર્વ વિદ્યા વડાકાષ્ટ;
૩. રૂપજી જીનહ સેવા, સાધતાં તેહ પાષ. ૪

સ્વપર સમય જાણે, ધર્મ વાણી વખાણે;
પરમ ગુરુ કલ્યાણી, તત્ત્વ નિશંક માણે.
ભવિક કંજ વિકાસે, બાનુ જ્યુ તેજ બાસે;
ઇહજી ગુરુ ભજે જે, શુદ્ધ માર્ગ પ્રકાશે.
સુગુરુ વચન સંગે, નિસ્તરે જીવ રંગે;
નિરમળ નર થાએ, જેમ મંમા પ્રસંગે.
સુશ્રીઅ સુગુરુ કેશી, વાણીરાય પ્રદેશી;
લહી સુરભવ વાસી, જે હવે મોક્ષ નાશી.

જગનિધિ જગવેળા, ચંદ્રથી જેમ વાધે;
સકળ વિભવ લીલા, ધર્મથી તેમ સાધે.
મનુષ્ય જનમ કેરો સાર તે ધર્મ જાણી;
ભજ ભજ ભવી ભાવે ધર્મ તે સૌખ્ય ખાણી.
ઇહ ધર્મ પસાએ, વિક્રમે સત્ય સાધ્યો,
ઇહ ધર્મ પસાએ, શાલીનો શક્ય વાધ્યો.
જમ્મ નર ગજવાળ, અત્યીકનાળ કેઇ,
રણ સમય મયાં તે, જીવ સાચાતિ કેઇ.

ચૈત્યવંદનો.

સકલ કુશલ વક્ષી પુષ્કરાવર્ત મેઘો, દુરિત તિમિર બાતુ કલ્પવૃક્ષો-
પમાનઃ ખમળગ નિધિ પોતઃ સર્વ સંપત્તિ હેતુ, સ ભવતુ સાર્વજનિકઃ શ્રેયસે
શાંતિનાથઃ શ્રેયસે પર્શ્વનાથઃ

૧

વિમળ કેવળ જ્ઞાન કમળા કક્ષીત ત્રિભુવન હિતકરં,
સુરરાજ સંસ્તુત ચરણ પંકજ નમો આદિ જીનેશ્વરં. ૧

વિમળ ગીરીવર શ્રંગ મંડલ પ્રવર ગુણ મણુ ભુધરં;
સુર અસુર કિન્નર કોડી સેવીત નમો ૨

કરતી નાટક કિન્નરી ગણ ગાય જીત ગુણ મનહરં;
નિર્જરાવળી નમે અકોનિશ નમો ૩

પુંડરિક ગણપત્તિ સિદ્ધિ સાધી કોડી પશુ મુતી મનહરં;
શ્રી વિમળ ગિરીવર શ્રંગ સિદ્ધા નમો ૪

નીજ સાધ્ય સાધન સુર મુતીવર કોડીનાંત એ ગિરીવરં;
મુર્ગતિ રમણી વચા રંગે નમો ૫

પાતાળ નર સુરલોક માંહી વીમળ ગિરીવર તો પરં;
નક્ષી અધીક તીરથ નિરથપત્ની કહે નમો ૬

હમ વિમળ ગિરીવર શીખર મંડલ દુઃખ વિહંડલ ધ્યાઇએ;
નીજ દુઃખ સત્તા સાધનાર્થ પરમ જ્યોતિને પાઇએ;

જીત મોહ કોહ વિછેહ નીદ્રા પરમ પદસ્થીત જયકરં;
ગિરીરાજ શેષા કરણ તત્પર પદ્મવિજય સુ હીતકરં. ૭

શ્રીશત્રુંજય સિદ્ધ ક્ષેત્ર દોડે દુરગતી વારે; ૧

બાવ ધરીને જે ચહે તેને ભવ જળ પાર ઉતરે.

અનંત સિદ્ધનો એ કામ સકળ તીરથનો રાય; •
પુરવ નવાણું રીખવ દેવ જ્યાં કવિયા પ્રભુ પાય. ૨
ચુરુન કુંડ સોહામણો કવડ જક્ષ અભિરામ;
નાલીરાયા કુળ મંડણો જીનવર કર પ્રજ્ઞામ. ૩

૩

આજ દેવ અરીહંત નમું, સમર તોર નામ;
જ્યાં જ્યાં પ્રતીમા જીત તણી, ત્યાં ત્યાં કર પ્રજ્ઞામ. ૧
શેત્રુંજે શ્રી આદી દેવ, નેમ નમું ગીરનાર;
તારંગે શ્રી અજીતનાથ, આણુ રીખવ જુદાર. ૨
અષ્ટાપદ ગીરી ઉપરે, જીત ચોવીશી જોડ,
મણીમય મુરત માનશુ, બરતે બરાવી સે.ય. ૩
સંમેતશીખર તીરથ વડો, જ્યાં વીશે જીતપાય;
વૈભાર ગીરીવર ઉપરે, શ્રી વીર જીતેશ્વર રાય. ૪
માંડવગઢનો રાજા, નામે દેવ સુપાસ;
રીખવ કહે જીત સમરતાં, પહોંચે મનની આશ. ૫

૪

પદ્મ પ્રભુને વાસુપુજ્ય, દોય રાતા કહીએ,
ચંદ્રપ્રભુને સુવિધીનાથ, દો ઉજવળ લહીએ. ૧
મલ્લીનાથને પાર્થનાથ, દો નીલા નીરખા,
મુનીસુવ્રત ને નેમનાથ દો અંજન સરીખા. ૨
સોળે જીત કંચન સમા, એહવા જીત ચોવીશ;
ધીર વીમળ પંડીત તણો, મન વીમળ કહે શિષ્ય. ૩

૫

ખાર ગુણ અરિહંત દેવ, પ્રભુમીને ભાવે.
સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં, દુઃખ દોહગ જાવે. ૧

આચારજ ગુણ છત્રીસ, પચવીસ ઉવગ્રાપ,
સતાવીશ ગુણ સંધુના, જપતાં સુખ થાય. ૨
અષ્ટોતરસય ગુણ મળી, એમ સમરો નવકાર,
ધીર વીમળ પંડીત તણો, નય પ્રણમે નીત્ય સાર. ૩

૬

શ્રી સીમંધર વીતરામ ત્રીભૂવંન તુમે ઉપગારી;
શ્રી શ્રેયાંસ પીતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧
ધન્ય ધન્ય માતા સત્યકી, જોણે જાણે જયકારી;
વૃષભ લાંછન વીરાજમાન, વંદે નર નારી. ૨
ધનુષ પાંચસે દેહડીએ સોહીએ સેવન વાન;
કીરતીવીજ્ય ઉવગ્ર.પનો, બીનય ધરે તુમ ધ્યાન. ૩

૭

શ્રી સીમંધર જગદણી, આ ભરતે આવો;
કરણાવંત કરણા કરી, અમને વંદાવો, ૧
સકળ ભક્ત તુમે ધણીએ જો હોવે અમનાથ;
ભવોભવ હું હું તાહરો નહિ મેહું હવે સાથ. ૨
સખલ સંગ છંડી કરીએ ચારિત્ર લેખશું,
પાય તુમારા શેવીને શીવ રમણી વરશું;
એ અળજો મુજને ધણીએ, પુરો શ્રીમંધર દેવ;
છલાં થકી હું બીનવું અવધારો ગુણગેહ. ૪

અથ શ્રી વીજનું ચૈત્યવંદન.

દ્વિધ ધર્મે જીણે ઉપદિસ્યો, એમા અમીનંદન;
બીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ ભવ દુઃખ નિકંદન. ૧
દ્વિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોષ ધ્યાન;

- મુમ પ્રકાશ્યું સુમતિ જીને, તે ચવિયા ખીજ દીન. ૨
 દોય મંધન રામ દેવ તેહને ભવી તજીએ;
 મુજપરે સીતલ જીન કહે ખીજ દીન સીવ ભજીએ; ૩
 જીવાજીવ પદાર્થનું કરૌ નાણુ સુખણુ;
 ખીજ દિને વ.સુપુજ્ય પરે લહો કેવળ નાણુ; ૪
 નિશ્ચય નય વ્યવહાર દોય એકાંત ન થઈએ;
 અર જીન ખીજ દિને ચવી એમ જીન આગળ કહીએ. ૫
 વર્તમાન ચોવીશીએ એમ જીન કહ્યાણુ;
 ખીજ દિને કેષ પામીયા પ્રભુ નાણુ નિર્વાણુ. ૬
 એમ અનંત ચોવીશીએ, હુઆ બહુ કહ્યાણુ;
 જીન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં હોય સુખ ખાણુ. ૭

અથ શ્રી જ્ઞાનપંચમીનું ચૈત્યવંદન.

- ત્રીગટે બેઠા વીર જીન, ભાષે ભવિજન આગે;
 ત્રીકરણ્યશ્યુ ત્રીહું લોકજન, નીસુણો મન રાગે. ૧
 આરાધો ભલી બાતસે, પાંચમ અણુઆળી;
 જ્ઞાન આરાધન કારણે, એહજ ત્રીશી નીહાળી. ૨
 જ્ઞાન વિના પશુ સરિખા, જાણો એણે સંસાર;
 જ્ઞાન આરાધનથી લહે, સીવપદ સુખ શ્રીકાર. ૩
 જ્ઞાન રહીત ક્રીયા કહી કાસ કુસુમ ઉપમાન;
 લોકાલોક પ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪
 જ્ઞાની શ્વાસેશ્વાસમાં, કરે કર્મનો છેલ;
 પૂર્વ કોડી વરસો લગે, અજ્ઞાને કરે તેલ. ૫
 દેશ આરાધક ક્રીયા કહી, સર્વ આરાધક જ્ઞાન;
 જ્ઞાનતણો મહીમા બણો, અંગ પાંચમે ભમવાન. ૬

પંચ માસ લઘુ પંચમી, જાવ જીવ ઉત્કૃષ્ટિ;	
પંચ વરસ પંચ માસની, પંચમી કરો શુભ દષ્ટિ.	૭
એકાવનહી પંચનોએ, કાઢિસ્સગ લોગરસ કરો;	
ઉજમણું કરો ભાવશું, ટાળે ભવ ફેરો.	૮
એણી પરે પંચમી આરાધીએ, આણી ભાવ અપાર;	
વરદત્ત ગુણમંજરી પરે, રંગવિજય લહો સાર.	૯

અથ શ્રી અષ્ટમીનું ચૈત્યવંદન.

મહા સુદી આઠમને દીને, વિજ્યા સુત જાયો;	
તેમ દ્વાગણ સુદ આઠમે, સંભવ ચત્રી આગ્યો.	૧
ચૈતર વદતી આઠમે, જન્મ્યા રૂપમ જીર્ણદ;	
દિક્ષા પશુ એ દીન લહી, હુઆ પ્રથમ મુતીચંદ.	૨
માધવ સુદી આઠમ દીને, આઠ કર્મ કર્યો દ્વં;	
અભિનંદન ચોથા પ્રભુ, પાગ્યા સુખ ભરપુર.	૩
એદિજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા સુમતિ જીર્ણદ;	
આઠ જતિ કળશે કરી, ન્હવરાવે સુર ઈંદ્ર.	૪
જન્મ્યા જેઠ વદી આઠમે, મુતીસુવત સ્વામી;	
નેમ અસાદ સુદી આઠમે, અષ્ટમી ગતી પામી.	૫
શ્રાવણ વદતી આઠમે, નગી જન્મ્યા જગ ભાણુ,	
નેમ શ્રાવણ સુદી આઠમે, પાસજીતું નીરવાણુ.	૬
ભાદરવા વદી આઠમ દીને, ચવીયા સ્વામી સુપાસ;	
જીત ઉત્તમ પદ પદ્મને શેન્યાયા શિવ વાસ.	૭

અથ શ્રી એકાદશીનું ચૈત્યવંદન.

સાસન નાયક વીરજી, પ્રભુ કેવળ પાયો;	
સંધ ચતુરવીધ થાપવા, મહસેન વન આયો.	૧

માધવ સીત એકાદશી, સોમલ દ્વીજ યજ્ઞ,	
ઈંદ્રભુતી અપ્પદે ગળ્યા, એકાદશ વિજ્ઞ.	૨
એકાદસસેં ચક્રગુણા, તેહનો પરિવાર;	
વેદ અર્થે અવળો કરે, મન અભિમાન અપાર.	૩
જીવાદિક સંશય હરીએ, એકાદશ મણુધાર;	
વીરે થાપ્યા વંદીએ, જીન શાસન જયકાર.	૪
મલ્લી જન્મ અર મલ્લી પાસ, વર ચરણ વિદ્યારસી;	
રીખમ અજીત સુગતિ નમી, મલ્લી ધન ધાતી વિનાસી.	૫
પદ્મ પ્રભુ શીવવાસ પાસ, ભય ભવનાં તોડી;	
એકાદશી દીન આપણી, રીધ સધળી જોડી.	૬
દશ ખેત્રે ત્રીહું કાળના, ત્રણસેં કંડ્યાણ;	
વરસ અગીઆર એકાદશી, આરાધો વરનાણ.	૭
અગીઆર અંગ લખાવીએ, એકાદશ પાઠાં;	
પુંડ્રણી કવણી વીંટણી. મરસી કાગળ કાઠાં.	૮
અગીઆર અત્રત છાંડવાંએ, વહો પડીમા અગીઆર;	
ખીમાનિજ્ય જીનશાસને, સરજ કરો અવતાર.	૯

અથ શ્રી સ્તંવનો.

અથ શ્રી સિદ્ધાચલનાં સ્તવનો.

દુહા.

અકેકું ડગલું ભરે શેત્રુંજી સામો જોહ;	
રીખવ કહે ભવ કોડનાં, કર્મ ખપાવે તેહ.	૧
શેત્રુંજી સમો તીરથ નહીં, રીખવ સમા નહી દેવ;	
ગૌતમ સરખા ગુરૂ નહીં, વળી વળી વંદુ તેહ.	૨

સિદ્ધાચળ સમર સહા, સોરઠ દેશ મોઝર;
 મનુષ જનમ પામી કરી, વંદુ વાર હઝર. ૩
 સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢ્યો ગઢ મીરનાર;
 શેત્રુંજી નદી નાહો નહી, તેને! ઝોળે મયો અવતાર. ૪
 શેત્રુંજી નદીમાં નાહીને, મુખ બાંધી મુખકોચ;
 દેવ યુગાદી પુજીએ, આણી મન સંતોષ. ૫
 જગમાં તીરથ દો વડા, શેત્રુંજય ગીરનાર;
 એક ગઢ રીખવ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર. ૬
 સિદ્ધાચળ સિદ્ધિ વર્ષા, ઝહી મુનીશિંગ અનંત;
 આગે અનંતા સિદ્ધશે, પુજે ભવી ભમવંત. ૭
 શેત્રુંજય ગીરી મંડણો, મારદેવીનો નંદ;
 જુગલા ધર્મ નિવારકો, નમો યુગાદી જીજ્ઞંસ. ૮

૧

આંખડીએરે મેં આજ શેત્રુંજે દોડારે;
 સવા લાખ ટકાનો દહાડારે, લાગે મને મીડારે;
 સજળ થયોરે મારા મનનો હમાયો,
 વાલા મારા ભવનો સંશય ભાગ્યોરે;

નરક ત્રીજંચ ગતિ દુર નીવારી, ચરણે પ્રભુજીને લાગ્યોરે. સેં ૧
 માનવ ભવનો લાહો લીજે, વાં દેહડી પાવન કીજેરે;
 સોના રૂપાને પુછડે વધાવી, વાંપ્રેમે પ્રદક્ષિણા દિજેરે. સેં ૨
 દુષ્ટે પખાળીને કેસર ઘોળી, વાં શ્રી આદેશ્વર પુજ્યારે;
 શ્રી સિદ્ધાચળ નયણે જોતાં, પાપ મેવાસી કુળ્યારે. સેં ૩
 શ્રી મુખ સુધર્મા સુરપતિ આગે, વાં વીરજીજ્ઞંસ એમ બોલેરે;
 ત્રણ જીવનમાં તીરથ મોદું, નહી કોઇ શેત્રુંજી તોલેરે, સેં ૪
 દંડ સરીખા એ તીરથની, વાં ચાકરી ચીતમાં ચાહેરે;

કાયાની તો કાસર કાઢી, સુરજ કુંડમાં નાહરે. સે૦ ૫

કાંકરે છંકરે શ્રી સિદ્ધખેત્રે, વાં સાધુ અનંતા સિદ્ધારે;

તે માટે એ તીરથ મોટું, ઉદ્ધાર અનંતા કીધારે. સે૦ ૬

નાભીરાય સુત નજરે જોતાં, વાં મેહ અમીરમ વુઠ્યારે;

ઉદયરત્ન કહે આજ મારે પોતે, શ્રી આદેસર વુઠ્યારે. સે૦ ૭

૨

સિદ્ધાયણ ગેરી ભેટ્યારે ધન્ય ભાગ્ય હમારાં. એ આંકણી.

એ ગિરીવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે પારા;

રાઘણુ રૂપ સમોસર્યા સ્વામી, પુરવ નવાણું વારારે. ધ૦ ૧

મુળનાયક શ્રી આદિજીનેશ્વર, ચૌમુખ પ્રતીમા ચારા;

અષ્ટ દ્રવ્યસેં પુજે ભાવે, સમક્રિત મુલ આધારારે. ધ૦ ૨

ભાવ ભંગતિશું પ્રભુ શુણુ ગાતાં, અપના જનમ સુધારા;

નુત્રા કરી ભવિજન શુભ ભાવે, નરગતિ દુર્ગતિ વારારે. ધ૦ ૩

દુર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણુ સુણી શુણુ તોરા;

પતીત ઉદ્ધારન ત્રિરૂપ તુમારો, એ તીરથ જગ સારારે. ધ૦ ૪

અંદારસેં ત્યારી માસ અપાડો વદ આઠમ ભોમવાર;

પ્રભુકે ચરણ પસાયથી સંઘમાં, ક્ષેમારતન પ્રભુ પ્યારારે. ધ૦ ૫

શ્રી વાસુપુજ્યસ્વામીનું સ્તવન.

(સાહેબા મોતીડો અમારો. એ દેશી.)

સ્વામી તુમે કાંઈ કામણ કીધું, ચિતહું અમારું ચોરી લીધું;

સાહેબા વાસુપૂજ્ય જીણુંદા, મોહના વાસુપૂજ્ય. એ આંકણી.

અમે પણ તુમરું કામણુકરયું;

ભકિત બ્રહ્મી મન ધરમાં રમયું

સાહેબા૦ ૧

મન ધરમાં ધરીયા ધર શોભા,

દેખત નિત્ય રહેશો ચિરથોભા;

મન વૈકુંઠ અકુંઠિત ભડતે,

યોગી ભાષે અનુભવ યુકતે.

સાહેબાં ૨

કલેશે વાસિત મન સંસાર,

કલેશ રહીત મન તે ભવપાર.

જો વિશુદ્ધ મન ધર તુમે આઘ્યા,

પ્રભુ તો અમે નવનિદ્ધિ રૂદ્ધિ પાઘ્યા.

સાહેબાં ૩

સાત રાજ અજગા જમ્મ ખેઠા,

પણ ભગતે અમ મનમાં પેઠા;

અજગાને વળગ્યા જો રહેવું,

તે ભાણા ખડ ખડ દુઃખ સહેવું.

સાહેબાં ૪

ધ્યાવક ધ્યેય ધ્યાન ગુણ એકે,

ભેદ છેદ કરશું હવે ટેકે;

ખીર નીર પરે તુમશું મળશું;

વાચક જથ કહે હેજો હળશું.

સાહેબાં ૫

શ્રી પાર્શ્વનાથનું સ્તવન.

આવો રે આવો પાસજી મુજ મળીયારે,

મારા મનના મનોરથ ફળીયા;

આં ૦ એ. આંકણી.

તારી મુરત મોહનગારી રે, સહુ સંધને લાગે છે પ્યારી રે;

તમને મોહી રહ્યા મુર નર નારી,

આં ૦ ૧

અલખેલી મુરત પ્રભુ તારીરે, તારા મુખડા ઉપર જાઈ વારીરે;

નાગ નાગણિની જોડ ઉગારી.

આં ૦ ૨

ધન્ય ધન્ય દેવાધિદેવા રે સુરસોક કરે છે સેવા રે

હમને આપોને શિવપૂર મેવા.

આં ૦ ૩

તમે શિવ રમણીના રસિયા રે, જઈ મોક્ષપુરીમાં વસિયા રે;
 મારા હૃદય ક્રિમળમાં વસિયા. આ૦ ૪
 જે કોઈ પાસ તથા ગુણ ગાશેરે, ભવ ભવનાં તે પાતિક જાશેરે;
 તેનાં સમકિત નિર્મળ થાશે. આ૦ ૫
 પ્રભુ ત્રેવીસમા જિન રાયા રે, માતા વામાદેવીના જાયા રે;
 હમને દંડોદન દોને દયાળા. આ૦ ૬
 હું જો લખી લખી લાગું પાય રે, મારા જિરમાં તે હરખ ન માય રે;
 એમ ગાણુંક વિજય ગુણ ગાય. આ૦ ૭

શ્રી મહાવીરસ્વામીનું સ્તવન.

(રાગ ધનાશ્રી)

ગિરિઆરે ગુણુ તુમ તથા, શ્રી વર્ધમાન જન રાયારે;
 સુશુતા શ્રવણે અમી કરે, મારી નિર્મળ થાયે કાયારે. ગિ૦ ૧
 તુમ ગુણુ ગણુ ગંગાજળે, ઝીલી નિર્મળ સાકરે;
 અવર ન ધધો આદરે, નિશ દિન તોરા ગુણુ ગાંકરે. ગિ૦ ૨
 ઝીડ્યા જે ગંગાજળે, તે છીલર જળ નવિ પેસેરે;
 જે માલતી દુલે મેલીઆ, તે બાવલ જળ નવી બેસેરે. ગિ૦ ૩
 એમ અમે તુમ ગુણુ ગોડશું, રંગે રાચ્યાને વળી માચ્યારે;
 તે કેમ પરસુર આદરે, જે પરનારી વશ રાચ્યારે. ગિ૦ ૪
 તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલખન મુજ પ્યારોરે;
 વાચક જસ કહે માલરે, તું જીવન જીવ આધારોરે. ગિ૦ ૫

૨

(ભોલીડા હંસારે વિષય ન રાચીયે. એ દેશી.)

સીધારથનારે નંદન વીનવું, વીનતડી અવધાર;
 જવ મંડપમારે નાટક નાચીઓ, હવે મુજ દાન દેવરાવ. સી૦ ૧

ત્રણ રતન મુજ આપો તાતજી, જેમ નાવેરે સંતાપ;	
દાન દેખાંતારે પ્રભુ કસુર કિસિ, આપો પદવી આપ.	સીં ૨
ચરણ અંગુઠે તે મેરૂ કંપાવીઓ, તોડ્યાં સુરનાંજ માન;	
અષ્ટ કરમના તે જંઘડા જીત્યા, દીધાં વરશીદાન	સીં ૩
સાસન નાયક સીવ સુખ દાયક, ત્રીસત્રા કૂળે રતન;	
સીધારથનોરે તુમે દીપાવીઓ, પ્રભુજી વંશ ધન ધન.	સીં ૪
વાચક શેખર કીર્તિ વિજય ગુરૂ, પ્રભુમું તાસ પસાય;	
ધરમ તણા એ જીન ચોવીસના, વિનયવિજય ગુણ ગાય.	સીં ૫

શ્રી સીમંધરસ્વામીનું સ્તવન.

(૬૪૨ આંખા આંખલીરે. એ દેશી.)

ખુખ્ખદ્ધવધ વિજયે જયોરે, નયરી પુંડરીગિણી સાર;	
શ્રી સીમંધર સાહેબારે, રાય શ્રેયાંસ કુમાર,	
જીણુંદરાય ધરજ્યાં ધર્મસ્નેહ.	જીણુંદરાય ૧
મોટા નાહના અંતરોરે, ગિર્યા નવી દાખાંત;	
શશી દરીશણુ સાયર વધેરે, કૈરવ વન વિકસંત.	જીણુંદરાય ૨
ઠામ કુઠામ નવિ લેખવેરે, જગ વરસંત જલધાર;	
કરદોય કુમુમે વાસીયેરે, છાયા સવિ આધાર.	જીણુંદરાય ૩
રાયને રાંક સરીખા ગણેરે, ઉઘોને સશિ સુર;	
ગંગાજળ તે બહુ તણારે, તાપ કરે સવિ દુર.	જીણુંદરાય ૪
સરિખા સહને તારવારે, િમ તુમે છો મહારાજ;	
મુજશું અંતર કીમ કરોરે, બાહે ગ્રજાની લાગ	જીણુંદરાય ૫
મુખ દેખી દીક્ષું કરેરે, તે નવિ હોય પ્રમાણ;	
મુજરો માને સવિ તણોરે, સાહિય તેક સુખણ.	જીણુંદરાય ૬
વૃષભ લંછન માતા સત્યકીરે, નંદન રૂખમણી કંથ;	

વાચક જસ એમ વિનવેરે, ભવ ભંજન ભગવંત, શુભંદરાય ૦

૨

મુંણે! ચંદાજી સીમધર પરમાતમ પાસે જાળે.

મુજ ચિનતડી, પ્રેમ ધરીને એણીપેરે તુમે સંભળાવળે.

જે ત્રણું. ભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે;

જ્ઞાન દારસણ જેહને ખાયક છે.

સુણો ૧

જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધૈરી લંછન પાયા છે;

પુંડરિકગિણિ નગરીનો રામા છે.

સુણો ૨

માર્ગ પર્યદા માંહી બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે;

ગુણ પાંત્રીસ વાણીયે ગાજે છે.

સુણો ૩

ભવિજનને તે પડી બોહે છે, તુમ અધિક શીતળ ગુણ મોહે છે;

૩૫ દેખી ભવિજન મોહે છે.

સુણો ૪

તુમ શેવા કરવા રસીઓ છું, પણ ભરતમાં દૂરે વસીઓ છું;

મહા મોહરાય કર ફસીઓ છું.

સુણો ૫

પણું. સાહીય ચિત્તમાં ધરીઓ છે, તુંમ આણા ખડગ કરમડીઓ છે;

તો કાંધક મુજથી ડરીઓ છે.

સુણો ૬

જન ઉત્તમ પુંડ હવે પુરો, કહે પદ્મવિજય થાઉ શુરો;

તો વાધે મુજ મન અતિ નુરો.

સુણો ૭

અથ શ્રી જ્ઞાનપંચમીનું સ્તવન.

પાંચમી તપ તમે કરોરે પ્રાણી, જેમ પામો નિર્મલ મુકરે;

પહેલું જ્ઞાન ને પછી ક્રિયા, નહીં કોઇ જ્ઞાન સમાનરે. પાંચમી. ૧

નંદી સૂત્રમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકારરે;

મતિ શ્રુત અવધિ ને મન: પર્યંત, કેવલ એક ઉદ્ધારરે. પાંચમી. ૨

મતિ અઠાવીસ શ્રુત ચક્રદહ વીસ, અવધી છે અસંખ્ય પ્રકારરે;

દોષ ભેદે મનઃ પર્યંત દાખ્યું કેવલ એક ઉદ્ધારરે. પંચમી. ૩
 ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપારરે;
 કેવલ જ્ઞાન સમુ નહીં કોઇ, લોકાલોક પ્રકાશરે. પંચમી. ૪
 પારસનાથ પ્રસાદ કરીને, મહારી પુરો ઉમેદરે;
 સમય સુંદર કહે હું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો ભેદરે. પંચમી. ૫

અથ શ્રી અષ્ટમીનું સ્તવન.

હારે મારે ઠામ ધરમના સાડા પચવીસ દેશજો,
 દીપેરે ત્યાં દેશ મગધ સહુમાં સિરેરે લો;
 હારે મારે નગરી તેહમાં રાજ્યહી સુવિશેષજો,
 રાજો રે ત્યાં શ્રેણીક ગાજો ગજપરેરે લો. ૧

હારે મારે આમ નગર પુર પાવન કરતા નાથજો,
 વિચરંતા તીહાં આવી વીર સમોસર્થારે લો;
 હારે મારે ચક્રદ સહસ્ત્ર મુનિવરના સાથે સાથજો,
 મુખરે તપ સંયમ શિયજો અલંકર્યારે લો. ૨

હારે મારે ધૂલ્યા રસમર ઝૂલ્યા અંબ કંદબજો,
 જાણુંરે ગુણસીલ વન હસિ રોમંચીઓરે લો;
 હારે મારે વાયા વાય સુવાય તીહાં અવિલાંબજો,
 વાસેરે પરિમલ ચિહુ પાસે સંચિઓરે લો. ૩

હારે મારે દેવ ચતુર્વિધ આવે કોડા કોડજો,
 ત્રિગુરુ મણિહેમ રજતનું તે રચેરે લો;
 હારે મારે ચોમક સુરપાત સેવે હોડા હોડજો,
 આગેરે રસ લાગે ઈદ્રાણી નચેરે લો. ૪

હારે મારે મણિમય હેમ સિંહાસન બેઠા આપજો,
 દલેરે મુખ અમર મણિ રત્ને જડયાંરે લો,

હારે મારે સુણતાં દુંદુભિનાદ ટલે સવિ તાપજો,
વરસેરે સુર ફૂલ સરસ જનું આડ્યારે લો.

૫

હારે મારે તાજે તેજે ગાજે ધન જેમ હુંજાજો,
રાજેરે જીનરાજ સમાજે ધર્મનેરેલો;

• હારે મારે નિરખી હરખી આવે જન મન હુંજાજો,

પોષેરે રસ ન પડે ઘોષે ભર્મમારે લો.

૬

હારે મારે આગમ જાણી જીનતોશ્રેણીક રાયજો,

• આગ્યો રે પરિવરયો હય ગય રથ પાયગેરે લો;

હારે મારે દઠ પ્રદક્ષિણા વંદી ખેડો ઠાયજો,

સુણવારે જીનવાણી મોટે બાયગેરે લો.

૭

હારે મારે ત્રિભુવન નાયક લાયક તવ ભગવંતજો,

આણીરે જન કર્ણા ધર્મ કથા કહેરે લો;

હારે મારે સહજ વિરોધ વિસારી જગના જતજો,

મુણવારે જિનવાણી મનયાં ગહગહેરે લો.

૮

ઢાલ્લ બીજી.

(વાલિમ વહેલારે આવજો. એ દેશી.)

ધીર જીનવર એમ ઉપદીશે, સાંભજો ચતુર સુજાણુરે;

મોહની નિંદમાં કાં પડો જોગખો ધર્મનાં ઠાણુરે;

વિરતિએ સુમતિ ધરી આદરો; એ આંકણી

૧

પરિહરો વિષય કષાયરે, પાપડા પંચ પરમાદથી;

કાં પડો કુગતિમાં ધાયરે

વિ. ૨

ઠરી શકો ધર્મ કરણી સદા તો કરો એ ઉપદેશરે;

અર્વ કાલે કરી નવી શકો, તો કરો પર્વ સુવિશેષરે;

વિ. ૩

જીજ્ઞાસા પુર્વ પઠનં ઠણાં, ફલ ધણાં આગમે જોયરે;

- વચન અનુસારે આરાધતાં, સર્વથા સિદ્ધિ ફલ હોયરે. વિં ૪
- જીવને આશુ પરભવતણું, તિથી દિને બંધ હોય પ્રાયરે;
- તેહ ભણિ એહ આરાધતાં, પ્રાણિઓ સહગતિ જાયરે; વિં ૫
- તેહવે અષ્ટમી ફલ તીહાં, પૂછે ગૌતમ સ્વામરે;
- ભવિક જીવ જાણવા કારણે, કહે વીર પ્રભુ તામરે. વિં ૬
- અષ્ટ મહા સિદ્ધિ હોય એહથી, સંપદા આદતી પદ્ધિરે;
- બુદ્ધિના આઠ ગુણ સંપન્ને, એહથી આઠ ગુણ સિદ્ધિરે. વિં ૮
- લાભ હોય આઠ પડિહારનો, અઠ ધવયણ ફલ હોયરે;
- નાશ આઠ કમનો મૂલથી, અષ્ટમીનું ફલ જોયરે. વિં ૮
- આદિ જીવ જન્મ દીક્ષા તણો અજિતનો જન્મ દયાણરે;
- અવન સંભવ તણો એહ તિથે, અભિનંદન નિર્વાણરે. વિં ૯
- સુમતિ સુવત નમી જનમીયા, નેમનો મુક્તિ દિન જાણરે;
- પાસજીવ એહ તિથે સિદ્ધલા, સાતમા જીવ વ્યવન માનરે; વિં ૧
- એહ તિથી સાધતો રાજ્યો; દંડ પિરજ લહો મુક્તિરે;
- કર્મ હણવા ભણી અષ્ટમી, કહે સૂત્ર નિર્યુક્તિરે; વિં ૧૧
- અતિત અનાગત કાલના, જીવતણા કેઇ દયાણરે;
- એહ તીથે વળી ધણા સંયમી, પામશે પદ નિર્વાણરે, વિં ૧૨
- ધર્મવાસિત પશુ પંખીયા, એહ તિથે કરે ઉપવાસરે;
- વ્રતધારી જીવ પોસો કરે, જેહને ધર્મ અભ્યાસરે; વિં ૧૩
- ભાખીયો વીરે આઠમતણો, ભવિકહિત એહ અધિકારરે;
- જીવ મુખે ઉચરે પ્રાણીયા, પામશે ભવતણો પારરે; વિં ૧૪
- એહથી સંપદા સવિ લહે, ટળે કષ્ટની કોડરે,
- સેવજ્ઞે શિષ્ય બુધ પ્રેમનો, કહે કાંતિ કરજોડરે; વિં ૧૫

કલસ.

એમ ત્રિજગ ભાસણ અચળ સાસન વર્દમાન જિનેશ્વર.

જીવ મેમ ગુરુ સુપસાય પામી સંયુક્તો અલવેસર;
જનગુણ પ્રસંગે બણો રંગે સ્તવન એ આઠમતણો,
જે ભવિક ભાવે સુણે ગાવે કાંતિ સુખ પાવે ઘણો,

૧

અથ શ્રી એકાદશીનું સ્તવન.

- જગપતિ નાયક નેમિ જિણુંદ દ્વારિકા નગરી સમોસર્યા;
જગપતિ વંદવા કૃષ્ણ નરિંદ, જાદવ કોડથું પરિવર્યા, ૧
- જગપતિ ધીગુણ કૃષ્ણ અમૂલ, ભક્તિ ગુણે માલા રમ્યા;
જગપતિ પૂછ પૂછે કૃષ્ણ, ક્ષાયિક સમકિત શિવ રમ્યા. ૨-
- જગપતિ ચારિત્ર ધર્મ અશક્ત, રક્ત આરંભ પરિગ્રહે;
જગપતિ મુજ આતમ ઉદ્ધાર, કારણ તુમ વિણ કોણ કહે. ૩
- જગપતિ તુમ સરીખો મુજનાથ, માયે જાળે ગુણ નિસો;
જગપતિ કોષ ઉપાય પતાવ, જેમ કરે શિવ વધૂ કંતજો. ૪
- નરપતિ ઉજ્જવલ ભાગશિર ભાસ, આરાધો એકાદશી;
નરપતિ એકસોને પચાસ, કલ્યાણુક તિથી ઉદ્ધસી. ૫
- નરપતિ દશ ક્ષેત્રે ત્રણ કાલ, ચોવીસ ત્રીશે મલી;
નરપતિ નેવું જનનાં કલ્યાણુ, વિવરી કહું આગળ વલી. ૬
- નરપતિ અર દીક્ષા નમિનાણુ, મલી જન્મ વ્રત કેવલી;
નરપતિ વર્તમાન ચોવીશી માંહે કલ્યાણુ કહ્યાં વલી. ૭
- નરપતિ મૈન પણે ઉપવાસ, દોઢસો જપ માલા ગણો;
નરપતિ મન વચ કાય પવિત્ર, ચરિત્ર સુણો સુવ્રત તણો. ૮
- નરપતિ દ્વક્ષિણ ધાતકી ખંડ, પશ્ચિમ દિશી ઇક્ષુકારમી;
નરપતિ વિજય પાટણુ અભિધાન, સ્થાયો નૃપ પ્રજા પાલથી. ૯
- નરપતિ નારી ચંદ્રાવતી તાસ, ચંદ્રમુખી ગજગામિની;
નરપતિ શ્રેષ્ઠી શુર વિખ્યાત, શીયલ સલીલા કામિની, ૧૦

નરપતિ પુત્રાદિક પરિવાર, સાર ભૂયણ ચીવર ધરી;	
નરપતિ જનમે નિત્ય જન ગેહ, નમન સ્તવન પૂજા કરે.	૧૧
નરપતિ પોષે પાત્ર-સુપાત્ર, સામાયિક પોષધ વરે;	
નરપતિ દેવ વંદન આવશ્યક, કાલ વેલાયે અનુસરે.	૧૨

ઢાઢ બીજી.

એકદિન પ્રણમી પાય, સુવત સાધુ તણારી;	
વિનયે વિનયે શેક, મુતીવર કરી કરણારી.	૧
દાખો મુજ દિન એક, થોડો પુણ્ય કીયોરી;	
વાધે જેમ વટ ખીજ, શુભ અનુખંધી થયોરી.	૨
મુનિ ભાસે મહા ભાગ્ય, પાવન પર્વ ધણારી;	
એકાદશી સુવિશેષ, તેહમાં સુણુ સુમનારી.	૩
સિત એકાદશી સેવ, માસ અગ્યાર લગેરી;	
અથવા વસ ઇગ્યાર, ઉજવી તપ શુવગેરી.	૪
સાંભળી સદ્ગુરુ વેણુ; આનંદ અતિ બલ્લસ્થોરી.	
તપ સેરી ઉજાવય, આરણ્ય સ્વર્ગે વસ્યોરી.	૫
એકવીશ સાગર આય, પાલી પુણ્ય વસેરી;	
સાંભલ કેશવરાય, આગળ જેહ થયોરી.	૬
સોરીપુરમાં શેક, સમૃદ્ધત વડોરી;	
પ્રીતિમતિ પ્રીયા તાસ, પુણ્યે જોગ જડયોરી.	૭
તસ કુમે અવતાર, સ્ત્રિયિત શુભ સ્વપનેરી;	
જનમ્યો પુત્ર પતિત્ર, ઉત્તમ ગ્રહ સકુનેરી.	૮
નાલ નિલેપ નિધાન, ભૂમિથી પ્રગટ હવોરી;	
ગર્ભદોહદ અનુભાવ સુવત નામે ઠગ્યોરી.	૯
બુદ્ધિ ઉદયમ ગુરુ જોગ, શાસ્ત્ર અનેક ભણ્યોરી;	

દેવન વય અગ્નિઆર, રૂપવતી પરણેરી.	૧૦
જન પૂજન મુનિદાન સુવ્રત પચ્ચખ્ખાણુ ધરેરી;	
ઐગ્નિઆર કંચન કોડ, નાયક પુણ્ય ભરેરી;	૧૧
ધર્મધોષ અણુગાર તિથી અધિકાર કહેરી;	
સાંભલી સુવ્રત શેઠ, જ્ઞતિ સ્મરણ લહેરી;	૧૨
જન પ્રત્યય મુનિ શાખ ભક્તે તપ ઉચરેરી;	
એકાદશી દિન આઠ, પોહોરો પોસો ધરેરી.	૧૩

ઢાઢ ત્રીજી.

પત્ની સંયુતે પોતહ લીધો, સુવ્રત શેઠે અન્યદાજ;	
અવસર જાણી તરફર આગ્યા, ધરમાં ધન હુંટે તદાજ.	૧
સાશન ભક્તે દેવી શક્તે, થંભાણા તે ખાપડાજ;	
કોલાહલ સુણી કોટવાલ આવ્યો, બ્રૂપ આગળ ધર્યા રાંકડાજ.	૨
પોસહ પારી દેવ જુહારી, દયાવંત લેઈ ભેટણાંજ;	
રાયને પ્રણમી ચોર મૂકાવી, શેઠે કીધાં પારણાંજ.	૩
અન્ય દિવસ વિશ્વાનલ લાગો, સોરીપુરમાં આકરોજ;	
શેઠજી પોસહ સમરસ ખેઠા, લોક કહે હઠ ઠાં કરોજ.	૪
પુણ્યે હાટ વખારો શેઠની ઉગરી સૌ પ્રશંસા કરેજ;	
હરખે શેઠજી તપ ઉજમાણું, પ્રેમદા સાથે આદરેજ.	૫
પુત્રને ધરનો ભાર ભણાવી સંવેગી શિર સેહરોજ;	
ચઢમાણી વિજયશેખર સૂરિ, પાસે તપ વ્રત આદરેજ;	૬
એક ખટ માસી ચાન્દ ચૌમાસી, દોસય છઠ્ઠ સો અઠૂમ કરેજ;	
ખીજાં તપ પણુ બહુ શ્રુતસુવ્રત, મૌન એકાદશી વ્રત ધરેજ,	૭
એક અખમસુર મિથ્યા દષ્ટિ, દેવતા સુવ્રત સાધુનેજ;	
પૂર્વોપાર્જિત કર્મ ઉદેરી, અંગે વધારે વ્યાધિનેજ.	

કર્મે નડીયો પાપે જડીયો, સુર કહે જાઓ ઔષધ ભણીયું; ૧
 સાધુ ન જાએ રોપ ભરાયે, પાટુ પ્રહારે હણ્યો મુનિયું. ૨
 મુનિ મન વચન કાય ત્રિભોગે, ધ્યાન અનભ દહે કર્મનેયું; ૩
 કેવલ પામી જિનપદ રામી, સુવ્રત નેમ કહે શ્યામનેયું. ૪૦

ઢાઢ ચોથી.

કાન પચપે નેમને એ, ધન્ય ધન્ય માદવ વંશ;
 જિહ્વાં પ્રભુ અવતર્યાએ, મુજ મન માનસ હંસ.
 જયો જન નેમને એ. ૧૧
 ધન્ય શિવાદેરી માવડીએ, સમુદ્ર વિજય ધન્ય તાત;
 સુખત જગત ગુરુએ, રતન ત્રયી અવદાત. જયો ૦ ૨
 ચરણ વિરાધાં ઉપન્યો એ, હું નવમો વાસુદેવ; જયો
 તિણે મન નવિ ઉલ્લસે એ, ચરણ ધરમની સેવ; જયો ૦ ૩
 લાથી જેમ કાદવ ગલ્યો એ, બાણું ઉપાદેય હેમ; જયો
 તો પણ હું ન કરી શકું, દુષ્ટ કર્મનો ભેય. જયો ૦ ૪
 પણ સરણો બિગ્યા તણો એ, કીજે સીજે કાજ; જયો
 એહવાં વચનને સાંભલી એ, બાંહે ગ્રહ્યાતી લાજ. જયો ૦ ૫
 નેમ કહે એકાદશી એ, સમક્રિત યુત્ત આરાધ; જયો
 થાઇશ જનવર બારમો એ, બાવી ચોતીશીયે લદ્દ. જયો ૦ ૬

કઢશ.

ધય નેમિ જનવર નિત્ય પુરંદર રેવતાચક્ર મંડણો,
 બાણ નવ મુનિ ચદ વરસે રાજનગરે સંથુણ્યો;
 સવેગરંગ તરંગ જલનિધિ સત્યવિજય ગુરુ અનુસરી,
 કપુરવિજય કવિ ક્ષમાવિજય ગણી જનવિજય જય સિરિવરી, ૧

અથ શ્રી પુન્યપ્રકાશનું સ્તવન.

કુહા.

સકળ સિદ્ધિ દાયક સદા, ચોવીસે જનરાય;	
સદગુર સામિની સરસતી, પ્રેમે પ્રણમું પાય.	૧
ત્રિભુવનપતી ત્રિસલા તણો, નંદન ગુણ ગંભીર;	
શાસન નાયક જગજ્યો, વર્ધમાન વડવીર.	૨
એક દિન વીર જીણંદને, ચરણે કરી પ્રણામ;	
ભવિક જીવના હિત ભણી, પૂછે ગૌતમ દ્વામ.	૩
મુક્તિ મારગ આરાધિએ, કહો કિણ પરે અરિહંત;	
સુધા સરસ તવ વચન રસ, ભાષે શ્રી ભગવંત.	૪
અતીચાર આજોષ્યએ, વ્રત ધરીએ ગુર સાખ;	
જીવ ખમાવો! સયળ જે, યેનિ ચોરાશી લાખ.	૫
વિધિયું વળી વેસિરાયિએ, પાપસ્થાન અદાર;	
ચાર શરણુ નિત્ય અનુસરો, નિદો દુરિત આચાર.	૬
શુભ કરણી અનુમોદિએ, ભાવ ભલો મન આણી;	
અણુસણુ અવસર આદરી, નવ પદ જપો મુગ્ધણુ.	૭
શુભ ગતિ આરાધન તણા, એ છે દશ અધિકાર;	
ચિત્ત આણિને આદરો, જેમ પામો ભવપાર.	૮

ઢાલ પેહેલી.

(એ છીંડી કીડાં ગળી. એ દેશી.)

જ્ઞાન દરિસણુ ચરિત્ર તપ વિરજ, એ પાંચે આચાર;
એહ તણા એહ બન પરભવના, આજોષ્યએ અતિચારરે.
પ્રાણી જ્ઞાન ભણો ગુણુખાણી, વીર વદે એમ વાણીરે.

- ગુરુ ઓળવીએ નહીં ગુરુ વિતરે, કાળે ધરી બહુ માન;
સૂત્ર અર્થ તદુભય કરી સુધાં, ભણીએ વહી ઉપધાનરે. પ્રાં ૧૫૦ ૨
- જાનોપગરણ પાદી પોથી, ઠવણી નોકારવાલી;
તેહ તણી કીધી આશાતના, જ્ઞાન ભક્તિ ન સંભાળીરે. પ્રાં ૧૫૦ ૩
- દત્યાદિક વિપરીતપણાથી, જ્ઞાન વિરાધ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવ, મિચ્છામિ દુક્કડં તેહરે. પ્રાં ૧૫૦ ૪
- જન વચને શંકા નવિ કીજે, નવિ પરમત અભિલાખ;
સાધુતણી નિંદા પરિહરજે, રજ સંદેહ મ રાખ. પ્રાં ૧૫૦ ૫
- મૂઢપણું છડો પરશંસા, ગુણવંતને આદરિએ;
સામીને ધરમે કરી થીરતા, ભક્તિ પ્રભાવના કરીએરે. પ્રાં ૧૫૦ ૬
- સંઘ ચૈત્ય પ્રાસાદતણે જે, અવણવાદ મન લેખ્યો;
દ્રવ્ય દેવકો જે વણુસાડ્યો, વિણુસંતાં ઉવેખ્યોરે. પ્રાં ૧૫૦ ૭
- દત્યાદિક વીપરીતપણાથી, સમસ્તિ ખંડ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિચ્છામી દુક્કડં તેહરે. પ્રાં ૧૫૦ ૮
- પ્રાણી ચારિત્ર લ્યો ચિત્ત આણી, વિર વહે એમ વાણીરે; પ્રાં ૧૫૦ ૯
- પાંચ સમિતી ત્રણ ગુપ્તિ વિરાધી, આડે પ્રવચન માય;
સાધુતણે ધરમે પરમાદે, અશુદ્ધ વચન મન કાયરે; પ્રાં ૧૫૦ ૧૦
- આવકને ધરમે સામાયિક, પોસહમાં મન વાલી;
જે જવણા પુર્વક જે આડે, પ્રવચન માય ન પાલીરે. પ્રાં ૧૫૦ ૧૧
- દત્યાદિક વિપરીતપણાથી, ચારિત્ર ડોલ્યું જેહ;
આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિચ્છામી દુક્કડં તેહરે. પ્રાં ૧૫૦ ૧૨
- ખારે ભેદે તપ નવિ કીધું, છતે યોગે નિજ શકતે;
ધર્મે મન વચ કાયા વીરજ, નવિ ફેરવીકં ભગતંરે. પ્રાં ૧૫૦ ૧૩
- તપવિરજ આચારે એણીપરે વિવિધ વિરાધ્યા જેહ;

આ ભવ પરભવ વળી ભવોભવે, મિષ્ટાભિ દુક્કડં તેહરે. પ્રાં ૧૩
વળીય વિશેષે ચારિત્ર કેરા, અતિચાર આજોષ્યે;
વીર જીણેસર વયંજુ સુણીને, પાપ મમલ સવી પોષ્યેરે પ્રાં ૧૪

ઢાલ્લ બીજી.

(પામી સુગર પસાય. એ રેણી)

પૃથ્વી પાણી તેહ વાહ વનસ્પતી, એ પાંચે થાય ન્હાએ;
કરી કરસણ આરંભ ખેત્ર ને ખેડીયાં, કૃષ્ણ નવાન ખણાવીયાએ. ૧
બર આરંભ અનેક ટાંકાં ભુદરાં, મેડી માળ ચણાવીયાએ;
લીંપણુ ધુંપણુ કાજ એણીપરે પરેપરે, પૃથ્વીકાય વિરાધીયાએ. ૨
ધોયણુ નાહણુ પાણી જીવણુ અષકાય, છોતિ પેતિ કરી દુહવ્યાએ;
ભાડીગર કુંભાર લોહ સોવનગરા, ભાડભુંગ લોહાલાગરાએ; ૩
તાપણુ શેકણુ કાજ વસ્ત્ર નિખારણુ, રંગણુ રાંધણુ રસવતિએ;
એણીપરે કંમોદાન પરે પરે કેત્રવી, તેહ વાહ વિરાધીયાએ. ૪
વાડી વન આરામ વાવી વનસ્પતિ, પાન કુલ ફળ ચુટીયાંએ;
પોંહોક પાપડી સાક શેકયાં મુકવ્યાં, છેવાં છુંવાં આયાયાંએ. ૫
અળશીને એરંડ ઘાણી ઘાણીને, ઘણા તિલાદિક પીત્રીયાએ;
ઘાણી કોલુ માંહી પીત્રી સેત્રડી, કંઠ મૂળ ફળ વેચીયાંએ. ૬
એમ એકંદ્રિય જીવ હણ્યા હણાવીયા, હણતાં ને અનુમોદિયાએ;
આ ભવ પરભવ નેહ વત્રી ભવોભવે, તે મુજ મિષ્ટાભિ દુક્કડંએ. ૭
કમી સરમીયાં કીડા ગાડર ગંડોલા, એલ પુરા અત્રશીયાએ;
વાળા નજો ચુડેલ વિચલિત રસતણા, વળી અથાણાં પ્રમુખનાએ. ૮
એમ બેઠંદ્રિય જીવ ને મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિષ્ટાભિ દુક્કડંએ;
ઉંડેહી જી બીખ માંકણુ મંકોડા, ચાંચડ કીડી કુંથુઆએ. ૯

- ગદહિચ્છાં ધીમેદ્ર કાનખજુરડા, ગીજોડા ધનેરીઆંએ; ૧૦
 એમ તેઈદ્રિય જીવ જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિ દુક્કડંએ;
 માખી મત્સર ડાંસ મસા પતંગીયા, કંસારી કોલિયાવડાએ;
 ઢીંકણુ વિષ્ણુ તીડ ભમરા ભમરીઓ, કોતાંખગ ખડ માંકડીએ. ૧૧
 એમ ચૈરિંદ્રિય જીવ જે મેં દુહવ્યા, તે મુજ મિછામિ દુક્કડંએ;
 જળમાં નાખી જળ જળચર દુહવ્યા, વનમાં મૃગ સંતાપીયાએ. ૧૨
 પીડયા પંખી જીવ પાડી પાસમાં, પોપટ ઘાડયા પાંજરેએ;
 એમ પંચેંદ્રિય જીવ જે મેં દુહાવ્યા, તે મુજ મિછામિ દુક્કડંએ. ૧૩

ઢાલ ત્રીજી.

(વાણી વાણી હિતધારીજી. એ દેશી.)

- કોધ લોભ ભય હાસતીજી, બોલ્યાં વચન અસત્ય;
 કુડ કરી ધન પારકાંજી, લીધાં જેહ અદત્તરે.
 જીનજી મિછામિદુક્કડં આજ, તુમ સામે મહાશજરે;
 જીનજી દેહ સાફ કાજરે, જીનજી મિછામિદુક્કડં આજ.
 દેવ મનુષ્ય ત્રિવિધનાંજી, મૈથુન સેવ્યાં જેહ;
 વિષયા રસ લંપટ પણેજી, ઘણું વિટંબ્યો દેહરે. જીનજી ૨
 પરિચરતી મમતા કરીજી, ભવ ભવ મેત્રી આથ;
 જેહ જીહાંતી તે તીહાં રહીજી, કોઈ ન આતી સાચરે. જીનજી ૩
 રચણી ભોજન જે કર્યાંજી, કીધાં ભક્ષ અભક્ષ;
 રસના રસની લાલચેજી, પાપ કર્યો પ્રત્યક્ષરે. જીનજી ૪
 વ્રત લેઈ વિસારીયાંજી, વળી ભાગ્યાં પંચ્યખખાણુ;
 કપટ હેતુ કીરીયા કરીજી, કીધાં આપ વખાણુરે. જીનજી ૫
 વ્રણ ઢાવ આઈ દુહેજી, આલોયા અતિચાર;
 શિવગતિ આગ્રધન તણેજી, એ પેહેલો અધિકારરે. જીનજી ૬

ઢાલ ચોથી.

(સાહેલડીની દેશી.)

૧. પંચ મહાવત આદરો, સાહેલડીરો, અથવા દ્યો વનખારતો;
યપારાકિત વન આદરી, સાં પાખો નિરતિયારતો. ૧
૨. મત લેધાં સંભારીએ, સાં હેડે ધરીય વિચારતો;
શિવગતિ આરાધન તણો, સાં એ ખીએ અધિકારતો; ૨
૩. જીવ સર્વ ખમાવીએ, સાં યેનિ ચોરાશી લાખતો;
મન શુદ્ધ કરી ખામણાં, સાં કોઇયું રોપ ન રાખતો; ૩
૪. સર્વ મિત્ર કરી મિત્રવો, સાં કોઇ ન જાણો શત્રુતો;
રાગ દ્વેષ એમ પરિહરો, સાં કીજો જન્મ પવિત્રતો; ૪
૫. સામી રાંધ ખમાવીએ, સાં જે કરી અપ્રીતિતો;
સજ્જન કુટુંબ કરી ખામણાં, સાં એ જી. ધામન સીતિતો ૫
૬. ખમીએ અને ખમાવીએ, સાં એકજ ધર્મનો સારતો;
શિવગતિ આરાધનતણો, સાં એ ત્રીએ અધિકારતો. ૬
૭. મૃત્યુવાદ હિંસા ચોરી સાં ધન મુઝાં મૈથુનતો;
કોષ માન માયા તૃષ્ણા, સાં પ્રેમ દેવ પૈશુન્ય તો. ૭
૮. નિંદા કલહ ન કીજીએ, સાં કુડાં ન દીજો અઘા તો;
રતિ અરતિ મિથ્યા તજો, સાં માંયા મોહ જન્મજનતો ૮
૯. ત્રિવિધ ત્રિવિધ વોસરાવિએ, સાં પાપરથન અદરતો;
શિવગતિ આરાધનતણો, સાં એ ચે.યો અધિકરતો. ૯

ઢાલ પાંચમી.

(હવે નિમ્નરો ઇલાં આવીયા. એ દેશી)

જનમ જરા મરણે કરીએ, એ સંસાર અસારતો;

- કર્માં કર્મ સહુ અનુભવે એ, કોઇ ન રાખયું હારતો. ૧
- શરણુ એક અરિહંતનું એ, શરણુ સિદ્ધ ભગવંતો; ૨
- શરણુ ધર્મ શ્રી જૈનનો એ, સાધુ શરણુ મુણ્ડવંતો.
- અવર મોહ સર્વ પરિહરીએ, ચાર શરણુ મિત્ર ધારતો; ૩
- શીવગતિ આરાધન તણેએ, એ પાંચમો અધીકારતો.
- આ ભવ પર ભવ જે કર્યાએ, પાપ કર્મ કેઇ લાખતો; ૪
- આત્મસામે તે નિંદીએએ, પડિક્કમીએ ગુર સાખતો,
- નિથ્યામતિ વર્તાવિયા એ, જે ભાખ્યાં ઉત્સવતો; ૫
- કુમતિ કદાચકને વશે એ, વળી ઉચાખ્યાં સૂતો.
- ધડ્યાં ઘડોળ્યાં જે ઘણુંએ, ધરંટી હળ હથીમારતો; ૬
- ભવ ભવ મેલી મુકીયાં એ, કરતાં જીવ સંહારતો.
- પાપ કરીને પોપિયાં એ, જનમ જનમ પરિવારતો; ૭
- જનમાંતર પોહોત્યા પછીએ, કોઇ ન કીધી સારતો.
- આ ભવ પર ભવ જે કર્યાએ, એમ અધિકરણુ અનેકતો; ૮
- ત્રિવિધે ત્રિવિધે વોસિરાવીએ, આણી હૃદય વિવેકતો.
- દુષ્કૃત નિંદા એમ કરીએ, પાપ કર્યાં પરિહારતો; ૯
- શીવગતિ આરાધન તણેએ, એ છઠો અધિકારતો. ૧૦

ઢાલ છઠી.

(આદિ તું જોઇને આપણી. એ દેશી)

- ધનધન તે દિન માહરો, જહાં કીધો ધર્મ;
- દાન શીયળ તપ આદરી, ટાળ્યાં દુષ્કૃત કર્મ. ધન૦ ૧
- શત્રુઝાદિક તીર્યંતી, જે કીધી ભત્રા;
- ગુગતે જનવર પૂજ્યા, વળી પોખ્યાં પાત્ર. ધન૦ ૨
- પુરતક માન લખાવિયાં, જીજીવર જન ચૈત્ય;

સંધ ચતુર્થિય સાચવ્યા, એ સાતે ખેત્ર.	ધન૦ ૩
ખડિકમણીં સુપરે કર્યા, અનુકંપા ધન;	
મોઘુ સરિ ઉવગાયને, દીધાં બહુ માન.	ધન૦ ૪
ધર્મ કાળ અનુમોદિએ, એમ વારોતાર;	
શ્રીવગતિ આરાધન તણે એ સાતમે અધિકાર	ધન૦ ૫
ભાવ ભલો મન આણીએ, ચિત્ત આણી ઠામ;	
સમતા ભાવે ભાવીએ, એ આતમરામ.	ધન૦ ૬
સુખ દુઃખ કરણુ જીવને, કોઇ અવર ન હોય;	
કુર્મ આપ જે આચર્યા, ભોગવએ સોય.	ધન૦ ૭
સમતા વિણ જે અનુસરે, પ્રાણી પુન્ય કામ;	
છારિ ઉપર તે લીંપણું, ઝાંખર ચિત્રામ;	ધન૦ ૮
ભાન ભલીપરે ભાવીએ, એ ધર્મનો સાર;	
શ્રીવગતિ આરાધન તણે, એ આઠમે અધિકાર.	ધન૦ ૯

ઢાલ સાતમી.

(રેવતગિરિ ઉપરે. એ દેશી.)

હવે અવસર જાણી, કરીય સંસેખણુ સાર,	
અણુસણુ આદરિએ, પચ્ચખ્ખી ચારે આહાર;	
લલુતા સવિ મુકી, છાંડી મમતા અંગ,	
એ આતમ ખેલે, સમતા જ્ઞાન તરંગ.	૧
ગતિચારે કીધા, અહાર અનંત નિઃશક,	
પણુ તૃપ્તિ ન પામ્યો, જીવ લાલચીઓ રંક	
દુલહો એ વળી વળી, અણુસણુનો પરિણામ,	
એથી પામી જે, શિવપદ સુરપદ ઠામ.	૨
ધના શલિભદ્ર, ખંધો મેઘકુમાર,	

અણુસણુ આરાધી, પામ્યા ભવનો પાર;
 શિવમંદિર જાશે કરી એક અવતાર,
 આરાધન કરે, એ નવમો અધિકાર. ૩
 દશમે અધિકારે, મહામંત્ર નવકાર,
 મનથી નવિ મુકો, શિવ સુખ ફલ સહકાર;
 એ જપતાં જાએ, દુર્ગતિ દોષ વિકાર;
 સુપરે એ સમરો, ચૈદ પુરવનો સાર. ૪
 જન્મમાંતરે જાતાં જો પામે નવકાર,
 તો પાતક ગાળી પામે સુર અવતાર;
 એ નવ પદ સરિખો મંત્ર ન કોઈ સંસાર,
 ઇહ ભવને પરભવે સુખ સંપતિ દાતાર. ૫
 જુઓ ભીષ્ ભીષ્મી રાજ રાણી થાય,
 નવ પદ મહિમાથી રાજસિંહ મહારાય;
 રાણી રતનવતી ખેલુ પામ્યા છે સુરભોમ,
 એક ભવ પછી ભેશે શિવ વધુ સંજોમ. ૬
 શ્રીમતીને એ વળી મંત્ર કહ્યો તતકાલ,
 કૃષ્ણધર શીરીને, પ્રગટ થઈ દુષ્કમાળ;
 શિવકુમરે જોગી, સોવનપુરીસો કોપ,
 એમ એણે મંત્રે કાજ ધણાનાં સિદ્ધ; ૭
 એ દશ અધિકારે, વીર જીજ્ઞેસર ભાખ્યો,
 આરાધન કરે વિધિ જેણે ચિત્તમાંથી રાખ્યો;
 તેણે પાપ પખાળી, ભવ ભવ દુરે નાખ્યો,
 જન વિનય કરતાં સુમતિ અમૃતરસ ચાખ્યો. ૮
 (નમો ભવિ ભાવશું એ. એ દેશી)

ઠાઠ આઠવી.

- સીંદારથ રાય કુળતિભોએ, ત્રિસલા માત મસ્કારતો;
અવનિતભે તમે અવતર્યોએ, દરયા અમ ઉપકારતો. જયો છનવિરજીએ ૦ ૧
- મેં અપરાધ કર્યા પણા એ, કહેતાં ન લહું પારતો;
તુમ ચરણે આવ્યા બણી એ, જે તારેતો તારતો. જયો ૦ ૨
- આશ કરીને આવીયો એ, તુમ ચરણે મહારાજ તો;
આવ્યાને હવેખશો એ, તો કેમ રહેશે લાજતો. જયો ૦ ૩
- કર્મ અલુજણ આકરો એ, જનમ મરણ જન્મજળતો;
હું છું એકથી હમગો એ, છોડવા દેવ દયાલતો. જયો ૦ ૪
- આજ મનોરથ મુજ પ્રત્યા એ, નાઠા દુઃખ દોષતો;
તુઠો છન ચોવીસમો એ, પ્રગટયાં, પુન્ય કલ્પોમતો. જયો ૦ ૫
- બવ બવ બિનય તુમારડો એ, બાવ બકિત તુમ પાપતો;
દેવ દયા કરી દીજીએ એ, બોધ બીજ સુપસાયતો. જયો ૦ ૬

કલસ.

- એકં તરણ તારણ સુગતિ કારણ, દુઃખ નિવારણ જગ જયો;
શ્રી વીર છનવર ચરણ યુથતાં, અધિક મન હલ્લટ થયો. ૦ ૧
- શ્રી વિજયદેવ સૂરીદ પટધર, તિરથ જન્મ એણી જગે;
તપમંત્રપતિ શ્રી વિજયપ્રભ સર સરિ તેજે જગમજે. ૨
- શ્રી હીરવિજય સૂરી શિષ્ય વાચક, કીર્તિવિજય સુરગુર સમો;
તત્તે શિષ્ય વાચક વિનયવિજયે, યુદ્ધો છન ચોવિસમો. ૩
- સદ સતર સંવત ઓગણત્રીશે, રહી રાંદેર ચેમાસએ;
વિજય દશમી વિજય કારણ, કિયો ગુણ અબ્યાસ એ. ૪
- નર નર આરાધન સિદ્ધિ સાધન, સુકૃત સ્તીલ વિશ્વાસએ;
નિજરા હોતે સ્તવન રત્નિયું, નામે પુન્ય પ્રકાશ એ. ૫

અથ શ્રી બીજનું સ્તવન.

(કૃતમલ પ્રાણીડાને જાય. એ દેશીઃ)

- પ્રણમી શારદ માય, સાશન બીર સુકંકરજી; ૧
 બીજ તિથી ગુણુ ગેહ, આદરો ભવિયણુ સુંદરજી.
 એહ દીન પંચ કલ્યાણુ, વિવરીને કહું તે સુજોજી; ૨
 મહા સુદી બીજે જાણુ, જન્મ અભિનંદન તજોજી.
 શ્રાવણુ સુદીની હો બીજ, સુમતિ ચબ્યા સુરસોકથીજી; ૩
 તારણુ ભવોદધી તેહ, તસ પદ સેવે સુર થોકથીજી.
 સમેતશીખર શુભ ઠાણુ, દશમા શીતલ જન ગણુંજી; ૪
 ચૈત્ર વદીની હો બીજ, વર્ષા મુક્તિ તસ સુખ ધણુંજી.
 શશગુન માસની બીજ, ઉત્તમ ઉજ્જવલ માસનીજી; ૫
 અરનાથ તસ ચ્યવન, કર્મ ક્ષયે તવ પાસનીજી.
 ઉત્તમ માધજ માસ, શુદ્ધિ બીજે વાસુપૂજ્યનોજી; ૬
 એહીજ દીન કેવળ નાણુ, શરણુ કરો જનરાજનોજી.
 કરણી રૂપ કરો ખેત, સમકિત રૂપ રોપો તીહાંજી; ૭
 ખાતર ક્રીયા હો જાણુ, ખેડ સમતા કરી જહાંજી.
 ઉપશમ તદ્રૂપ નીર, સમકિત છોડ પ્રગટ હોવેજી; ૮
 સંતોષ કરી અહોવાડ, પરચખખાણુ વ્રત ચોકી સોહેજી.
 નાસે કર્મ રીપુ ચોર, સમકિત વૃક્ષ દ્રવ્યો તીહાંજી; ૯
 માંજર અનુભવ રૂપ, ઉતરે ચારિત્ર ફલ જહાંજી.
 શાંતિ સુધારસ વારી, પાન કરી સુખ લીજીએજી; ૧૦
 તંજોત્ર સમ બ્યો સ્વાદ, જીવને સંતોષ રસ કીજીએજી.
 બીજ કરો બાવીસ માસ, ઉત્કૃષ્ટિ બાવીસ માસનીજી; ૧૧
 ચોવીહાર ઉપવાસ, પાલીયે શીયલ વસુધાસનીજી.
 આવશ્યક દોય વાર, પડિનેહણુ દે.ય લીજીએજી;

- દેવવંદન ત્રણ કાલ, મન વચ કાપાયે કોઈએ. ૧૨
 ઉન્નમૈતું શુભ ચિત્ત, કરી ધરીયે સંયોગથી; .
 છુનનાણી રસ એમ, પીછએ શ્રુત ઉપયોગથી. ૧૩
 એણીવિધ કરીયે હે બીજ, રાગને દેપ દૂરે કરી; .
 કેવલ પદ લહી તાસ, વરે મુક્તિ ઉઘટ ધરી. .
 છુન પૂજા ગુરુ ભક્તિ, વિનય કરી સેવો સદા; .
 પદ્મવિજયનો શિષ્ય, ભક્તિ પામે સુખ સંપદા. ૧૪

અથ શ્રી હંદો.

અથ શ્રીશંકેશ્વર પાર્શ્વજિન હંદ.

સેવો પાસ શંખેશ્વરો મન શુદ્ધે. નમો નાથ નિશ્ચે કરી એક બુદ્ધે;
 દેવી દેવતાં અન્યને શું નમોહો, અહોભવ્ય લોહો ભુજા કયાં ભમોહો. ૧
 ત્રીલોકનાં નાથને શું તજોહો, પડ્યા પાસમાં ભુતડાને ભજોહો;
 સુર ધેનું હંડી અજા શું અજોહો, મહા પંથ મુઝી કુપંથે વ્રજોહો. ૨
 મજે કોણ ચિંતામણી કાચ માટે, ઝડે કોણ રાસભને હરતી સાટે,
 સુરદુમ ઉપાડી આક કુણ વાવે, મહા મૂઠ તે અકુળ અંત પાવે. . ૩
 કીડાં કાંકરોને કીડાં મેર શૃંગ, કીડાં કેસરીને કીડાં તે કુરંગ;
 કીડાં વિશ્વનાથ કીડાં અન્ય દેવા, કરો એક ચિત્તે પ્રભુ પાસ સેવા. ૪
 પૂજે દેવી પ્રભાવતી પ્રાણનાથ, સદુ છવને જે કરેછે સનાથ;
 મહા તત્ત્વ જાણી સદા જેહ ધ્યાવે, તેનાં દુઃખ દારિદ્ર દુરે પળાવે; ૫
 પામી અનુષ્યોને વૃથા કાં ગમોહો, કુશીને કરી દેહને કાં દમોહો;
 નહીં મુક્તિ વાસં વિના વિતસમ, ભજે ભગવંતં તજે દષ્ટિ રાગં. ૬
 ઉદય રત્ન ભાષે સદા હેત આણી, દયા ભાવ કીને પ્રભુ દાસ જાણી;
 આજ મારે મેલીડે મેહ વુઠ્યા, પ્રભુ પાસ સંખેશ્વરો આપ વુઠ્યા. ૮

અથ શ્રી વિતરામાષ્ટક છંદ.

શિવં શુદ્ધ બુદ્ધં પરં વિશ્વનાથં, ન દેવો ન બાધુનં કૃમં ન કર્તા;
 ન અંગં ન સંગં ન ચેચ્છા ન કામં, ચિદાનંદ રૂપં નમો વિતરામઃ. ચિં ૧
 ન બંધો ન મોક્ષો ન રાગાદિ લોહં, ન યોગં ન ભોગં ન વ્યાધિર્ન શોકં;
 ન ક્રોધં ન માનં ન માયા ન ભોભં, ચિં ૨
 ન હરતાં ન પાદૌ ન ઘ્રાણં ન જિહ્વા, ન ચક્ષુર્નં કર્ણં ન વક્રં ન નિંદ્રા;
 ન સ્વામી ન ભૂત્યં ન દેવો ન મર્ત્યં. ચિં ૩
 ન જન્મં ન મૃત્યુર્નં મોહં ન ચિંતા, ન ક્ષુદ્રો ન ભીતો ન કૃશ્યં ન તુંદ્રા;
 ન સ્વેદં ન ખેદં ન વર્ણં ન મુદ્રા. ચિં ૪
 ત્રિદંડે ત્રિખંડે હરે વિશ્વ નાથં, હૃષિકેશ વિધ્વસત કર્મારિ જલં;
 ન પુણ્યં ન પાપં ન આક્ષાદિ પ્રાણં, ચિં ૫
 ન બાલો ન વૃદ્ધો ન તુચ્છો ન મૂઢો, ન ખેદં ન ભેદં ન મૂર્તિર્ન મેહા;
 ન કૃષ્ણં ન શુક્લં ન મોહં ન તંદ્રા. ચિં ૬
 ન આદ્યં ન મધ્યં ન અંતં ન માન્યા, ન દ્રવ્યં ન ક્ષેત્રં ન દ્રષ્ટો ન બાવા;
 ન ગુપ્તો ન શીખ્યો ન હીનં ન દીનં. ચિં ૭
 ઇદં જ્ઞાન રૂપં સ્વયં તત્ત્વ વેદી, ન પૂર્ણં ન શુન્યં ન ચૈત્ય સ્વરૂપી;
 ન અન્યોઽન્ય ભિન્ન ન પરમાર્થ ભેદં. ચિં ૮

અથ શ્રી સ્તુતિયો.

અથ શ્રી સિદ્ધાચરની સ્તુતિ.

શ્રી શેતુજ્ઞે તીરથ સાર, ગીરીવર માંહે જેમ મેર ઉદાર,
 કાંકર રાગા પાર, ॥ મંત્ર માંહે નવકારજ નાણું;
 તારા માંહે જેમ ચંદ્ર વખાણું, જળધર જળ માંહે નાણું.

પંખી માંહે જન્મ હવેમ હંસ, કુમ માંહે જન્મ રીખવનો વંશ,
નસી તૈજો એ અંસ, ॥ ક્ષણાવંત માંહે શ્રી અરિહંત,
વપુશરૂ માંહે મહા મુનીવંત, શેત્રુંજે ગયા ગુણવંત.

૧

૨

પુંડરગીરી મહીમા, આગમમાં પરિસદ,
ત્રિમલાચળ બેટી, લહીએ અવિચળ રિક્ક,
પંચમ ગતિ પોહોંચ્યા, મુનિવર કોડા કોડ,
એણે તીરથે આવી, કર્મ ત્રિપાતક છોડ.

૧

શ્રી સીમંધરસ્વામીની સ્તુતિ.

સીમંધર જીનવર, સુખકર સાહેબ દેવ,
અરિહંત સકળની, ભાવ ધરી કર્ શેવ;
સકળઆગમ પારક, ગણધર ભાષિત વાણી,
જયવંતી આણી, જ્ઞાન વિમળ શુણ્ણાણી.

૧

શ્રી પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

પ સજીવુંદા વામાનંદા, જગ્ન ગરબે કૃણા,
સુપના દેખે અર્થ વિષેખે, કહે મધવા મળી;
જીનવર જાયા સુર કુસરાયા, હુઆ રમણી પ્રિયે,
નેમિ રાજ ચિત્ત ત્રિરાજ, વિવેકિત વ્રત લીએ

૧

અથ શ્રી કૃષ્ણેશ્વર પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

સંજેશ્વર પાસજી પૂજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ;
મન વંછિ પુરણ સુરતર, જય વામાસુત અક્ષવેદર.
દેવ રાતા જીનવર અજિ બલા, દોષ ધોળા જીનવર ગુણ નીલા;
દેવ લીલા દેવ સામલ હલા, સોજે જીન હંચન વર્ણ લલા.
આત્મ તે જીનવરે ભાખિયો, ગણધર તે હજડે રાખિયો;

૧

૨

તેહનો રસ જોણે આખિયો, તે હુવો શિવ સુખ સાખિયો, ૩
 ધરણીધર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાર્શ્વતણા ગુણ ગાવતી; ૪
 સહુ સંધનાં સંકટ ચુરતી, નયવિગલનાં પંછીત પૂરતી.

અથ શ્રી પજૂષણની સ્તુતિ.

સત્તરભેદી જીન પૂજા રચીને, રનાત્ર મહોચ્છવ કીજેજી;
 દેસ દદામા ભેરી ન ફેરી, ઝલરી નાદ સુણીજેજી;
 વિરજન આગળ બાવના બાવી, માનવ ભવ ફળ લીજેજી;
 પરવ પંજુસણ પૂરવ પુન્યે આઘ્યાં એમ જાણીજેજી. ૧
 મામ પાસ વળી દસમ દુવાલસ, ચતારી અઠ કીજેજી,
 ઉપર વળી દસ દેવ કરીને, જીન ચોવીસે પૂજીજેજી;
 વડા દહપનો છઠ કરીને, વીર ચરિત્ર સુણીજેજી,
 પડવેને દીન જન્મ મહોચ્છવ, ધવળ મંગળ વરતીજેજી. ૨
 આઠ દીવસ લગે અમર પળાવી, અઠમનો તપ કીજેજી,
 નાગદેતુની પરે કેવળ સહીયે, જો શુભ ભાવે રહીએજી;
 તેલાધર દીન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાદ વદીજેજી,
 પાસ નેમીસર અંતર ત્રીજે, રીખમ ચરિત્ર સુણીજેજી. ૩
 ખોરતે સત્ર ને સમાચારી, સંજારી પડીકમીએજી,
 ચેત્ર પ્રવાહી વીધિયું કીજે, સકળ જંતુને ખામીએજી;
 પારણુને દીન સ્વામીવચ્છળ, કીજે અધિક વડાઈજી, ૪
 માન વિજય કહે સકળ મનોરથ, પૂરે દેવી સિદ્ધાઈજી.

અથ શ્રી સિદ્ધચક્રીની સ્તુતિ.

અરિહંત નમો વળી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો;
 દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, લપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧
 અરિહંત અનંત થયા માસે, વળી ભાવ નિલેપે ગુણ ગાશે;

પડિક્રમણાં દેવવંદન વિધિયું, આંખિલ તપ ગણણું ગણો વિધિયું. ૨
 હરિ પૈળીને તપ કરશે, શ્રીપાલતણી પેરે ભવ તરશે;
 સિદ્ધચક્રને કુણુ આવે તોલે, એહવા છન આગમ ગુણુ જોલે. ૩
 સાઠઃચારે વરસે તપ પૂરો, કર્મ વિદારણુ તપ શરો;
 સિદ્ધચક્રને મન મંદિર થાપો, નય વિમલેસર વર આપો. ૪

અથ શ્રી વાંજની સ્તુતિ.

દિન સકળ મનોહર ખીજ દીવસ સુવિશેષ,
 રાયરાણા પ્રણમે, ચંદ્ર તણી છાંં રેખ;
 તિહાં ચંદ્ર વિમાને, શાશ્વતા છનવર જેહ,
 હું ખીજ તણે દિન, પ્રણમું આણી નેહ. ૧
 અમિનંદન ચંદન શીતળ શીતલનાથ,
 અરનાથ સુમતિછન, વાસુપૂજ્ય શિવ સાથ;
 દત્તાદિક છનવર, જન્મ માન નિર્વાણુ,
 હું ખીજ તણે દિન, પ્રણમું તે સુવિહાણુ. ૨
 પરદાશ્યો ખીજે, દુવિધ ધરમ ભગવંત,
 જેમ વિમલ કમલ દોય, વિપુત્ર નયન વિકસંત;
 આગમ અતિ અનુપમ, જિહલં નિશ્ચય વ્યવહાર,
 ખીજે સવિ કીજે, પાતકનો પરિહાર. ૩
 ગજ ગમ્ભીની કામિની કમળ સુકોમળ ચીર,
 ચક્રેસરી કેસરી, સરસ સુગંધ શરીર;
 કરજેડી ખીજે, હું પ્રણમું તસ પાય,
 એમ લલિધિવિજય કહે, પૂરો મનોરથ માય. ૪

અથ શ્રી પાંચમની સ્તુતિ.

પાવણુ શુદ્ધ દીન પંચમીએ, જન્મ્યા નેમ જિણુંદનો,

સ્થામવરણ તનુ શોભર્તુ એ, મુખ શારદકા ચંદ્રતો;
સહસ વરસ પ્રભુ આહિમુંએ, બ્રહ્મચારી ભમવંતો;
અષ્ટ કરમ હેલે હણીએ, પોહોત્યા મુક્તિ મહંતો. ૧

અષ્ટાપદ આદિછન એ, પોહોત્યા મુક્તિ મોઝારતો,
વાસુપૂજ્ય ચંપાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગીરનારતો;
પાવાપુરી નગરીમાં વક્ષીએ, શ્રી વીરજાણું નીરવાણુતો,
સમેતશીખર વીથ સિદ્ધ હુઆએ, શિવવહુ લેહની આણુતો. ૨

નેમનાથ યાની હુવાએ, બાખે સાર વચનતો,
જીવદયા ગુણ વેલડીએ, કીન્ને તાસ જતનતો;
મૃયા ન બોલો માનવીએ, ચોરી ચિત્ત નિવારતો,
અનંત તીર્થકર એમ કહેએ, પરહરિએ પરનારતો. ૩

ગોમેદ નામે જમ્યુ ભક્તોએ, દેવી શ્રી અંબિકા નામતો,
સાશન સાનિધ્ય જે કરેએ, કરે વક્ષી ધર્મનાં કાપતો;
તપગચ્છ નાયક ગુણ નિશોએ, શ્રી વિજયસેનસૂરિ રાયતો,
રિખભદ્રાસ પાય સેવતાંએ, સદ્ગુણ કરો અવતારતો. ૪

અથ શ્રી અષ્ટમીની સ્તુતિ.

મંગલ આઠ કરી જસ આગળ, બાવ પરી સુરરાજજી,
આઠ જતના કળશ ભરીને, ન્હવરાવે જનરાજજી;
વીર જીનેશ્વર જન્મ મહોત્સવ કરતાં શીવસુખ સાધેજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમધર, મંગલ કમલા વાધેજી.
અષ્ટ કરમ વધરી ગજગંજન, અષ્ટાપદપરે ખજિયાજી,
આઠમે આઠ સ્વરૂપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગળીયાજી;
અષ્ટમી ગતિપરે પહોત્યા જીનવર, દરસ આઠ નહિ અંગજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમધર, નિત્ય નિત્ય વાધે રંગજી
પ્રતિહારજી આઠ ખિરાજે, સમવસરજી જીનરાજેજી,

આઠમે આઠસો આગમ બાંખી, ભવિ મન સંશય બાળેજ;
 આઠે જે પ્રવચનની માતાં, પાળે નિરતી ચારોજ,
 આઠમને દીન અષ્ટ પ્રકારી, જીવદયા ચિત્ત ધારોજ, ૩
 અષ્ટ પ્રકારી પૂજા કરીને, માનવ ભવ ફલ લીજોજ,
 સિદ્ધાંત દેવી જીનવર સેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દિજોજ;
 આઠમનું તપ કરતાં લીજો, નિરમલ કેવળ નાણુજ,
 ધીરવિમળ કવી સેવક નય કહે, તપથી કોડ કન્યાણુજ. ૪

અથ શ્રી એકાદશીની સ્તુતિ.

એકાદશી અતિ રચાડી, ગોવિંદ પુછે નેમ,
 કોણુ કારણુ એ પર્વ મોહોદું, કહોને મુજશું તેમ;
 જીનવર કલ્યાણુક અતિ ધણું, એકસોને પચાસ,
 તેણુ કારણુ એ પર્વ મોહોદું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧
 અગીઆર શ્રાવકતણી પ્રતિમા, કહી તે જીનવર દેવ,
 એકાદશી એમ અધિક શેવો, વન ગજ જીમ રેવ;
 ચોપીસ જીનવર સયસ સુખકર, જેસા સુરતર અંમ,
 જેમ ગંગ નિર્મલ નીર જોહવું, કરો જીનસુ રંગ. ૨
 અગીઆર અંગ લખાવીએ, અગીઆર પાઠાં સાર,
 અગીઆર કવલી વિંટણાં, કવણી પૂજણી સાર;
 ચાખખી જંગી વિવિધ રંગી, શાસ્ત્રતણે અનુસાર,
 એકાદશી એમ ઉજવો, જેમ પામીયે ભવ પાર. ૩
 વર કમલ નવણી કમલ વયણી, કમલ સુકોમલ કાય,
 જૂન ડંડ ચંડ અખંડ જોહને, સમરતાં સુખ યાય;
 એકાદશી એમ મનવશી, ગણિ હર્ષ પંડિત શીખ,
 સાક્ષનદેવી વિધન નિવારો, સંપતણાં નિસરિસ. ૪

સજ્જાયો.

અથ ક્રોધની સજ્જાય.

કડવાં ફળ છે ક્રોધનાં જ્ઞાની એમ બોલે,	
રીસતણો રસ જાણીએ, હજાહજ તોલે.	ક૦ ૧
ક્રોધે કોડ પુરવતણું સંજમ ફળ જાય;	
ક્રોધ મહિત તપ જે કરે, તેતો લેખે ન થાય;	ક૦ ૨
સાધુ ધણો તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ,	
શિષ્યના ક્રોધ થકી થયો, ચાંડકોશીયો નાગ.	ક૦ ૩
આગ ઉઠે જે ધર થકી, તે પહેલું ધર બાજે;	
જળનો જોગ જે નવિ મળે, તો પાસેનું પ્રજળે,	ક૦ ૪
ક્રોધતણી ગતી એહવી, કહે કેવળ નાણી,	
હાણુ કરે જે હેતની, જળવળે પ્રાણી.	ક૦ ૫
ઉદય રતન કહે ક્રોધને, કાઢજે ગળે સાહી;	
કાયા કરજે નિર્મલી, ઉપશમ રસ નાહી.	ક૦ ૬

૨ માયાની.

સમકિતનું મૂળ જાણીએજી, મત્ય વચન સાક્ષાત,	
સાચામાં સમકિત વસેજી, માયામાં મિથ્યાત્વરે;	
પ્રાણી મ કરીશ માયા લગાર.	૧
મુખ મીઠો જુડો મનેજી, ફૂડ કપટનોરે કોટ;	
જીભે તો જીજી કરેજી, ચિત્ત માંહે તાકે ચોટરે.	પ્રા૦ ૨
આપ ગરજે આઘો પડેજી, પણુ ન ધરે વિશ્વાસ;	
મેલ ન છાંડે મન તણોજી, એ માયાનો પાતરે.	પ્રા૦ ૩
જેહથું બાંધે પ્રીતડીજી, તેહથું રહે પ્રતિકુળ;	
મન નવી મુકે આમજોજી, એ માયાનું મૂળરે.	પ્રા૦ ૪

તપ કીધું માયા કરીજી, મિત્રશું રાખ્યોરે ભેદ;	
મસ્તિષ્કે જીનેશ્વર જાણજોજી, તો પામ્યા સ્ત્રી વેદરે.	પ્રા० ૫
ઉદયરત્ન કહે સાંભજોજી, ગેસો માયાની બુદ્ધ;	
મુક્તિપુરી જાવા તણેજી, એ મારગ છે શુદ્ધરે.	પ્રા० ૬

૩ લોભની.

(ઇહર આંખા આંખલીરે. એ દેશી)

લોભ ન કરીયે પ્રાણીયારે, લોભ જુરો સંસાર;	
લોભ સમો જગમાં નહીરે, દુર્ગતિનો દાતાર,	
ભવિક જન લોભ જુરો સંસાર.	
કરજો તુમે નિરધાર ભવિક જન, જીમ પામો ભવપાર.	ભ० લો० ૧
અતિ લોભે લક્ષ્મિપતિરે, સાગર નામે શેઠ;	
પૂર પયોનિધિમાં ખડયોરે, જઈ એઠો તસ હેઠ.	ભ० લો० ૨
સોવન મૃગના લોભથીરે, દશરથ સુત શ્રીરામ;	
સીતા જારી ગમાવીનેરે, ભગીયો ઠામો ઠામ.	ભ० લો० ૩
દસમા ગુણઠાણા લગીરે, લોભતણું છે જોર;	
શિવજી જાતાં જીવનેરે, એહજ મોટો ચોર.	ભ० લો० ૪
ક્રોધ માન માયા લોભથીરે, લહીયે શિવ સુખ સાર;	
પંચજ્ઞ પડીયો બાપડોરે, અહોનીશ પામે રીવ.	ભ० લો० ૫
પંચાહતા પરિહારથીરે, દુર્ગતિ પામે જીવ;	
દેવ દાનવ નરપતિ ઘડરે, જાશે મુક્તિ મોઝાર.	ભ० લો० ૬
બાવસાગર પંડિત ભણેરે, વીરસાગર બુધ શિષ્ય;	
લોભતણે ત્યાગે કરીરે, પહોંચે સયલ જગીશ.	ભ० લો० ૭

અથ શ્રી સ્થૂલિભદ્રજીની સમ્ભાવ.

શ્રી યુગિભદ્ર મુનીગણ્ય માંહે શિરદાર જે, ચોમામુ આઘ્યા ક્રેશ્યા આ-
ગાર જે; ચિત્રામણ્ય શાખાએ તપ જપ આદર્યાં જે. ૧

ગુ. — આદર્યાં ત્રત આઘ્યા હો અમ ગેહ જે, સુંદર સુંદર અંપક
વરણી દેહ જે; અમ તુમ સરિષો મેળો આ સંસારમાં જે. ૨

યુ. — સંસારે મેં જેયું સકળ સરપ જે, દરપણની હાયામાં જેયું
રૂપ જે, સુખનાની સુખજડી જુખ ભાગે નડી જે. ૩

ગુ. — ના કહેશો તો નાટક કરથું આજ જે, બાર વરસની માયા
હો મુનિરાજ જે, તે છોડી કેમ જાઓ હું આશા બરી જે. ૪

યુ. — આશા બરિયો ચેતન કાળ અનાદી જે, બમીયો બવમાં હીણ
થયો પરમાદી જે; ના જાણી મેં સુખની કરણી જોગની જે. ૫

ગુ. — જોગી તો જંગલમાં વાસો વસિયા જે, વેશ્યાને મંદિરીયે
જોજન રસિયા જે; તુમને દીઠા એવા સંયમ સાધતા જે. ૬

યુ. — સાધયું સંયમ ઇચ્છારોધ વિચારી જે, કુરમાપુત્ર ચપા નાણી
ધરખારી જે; પાણી માંહે પંકજ કોઈ જાણિયે જે. ૭

ગુ. — જાણી એતો સધળી તુમારી વાત જે. મેવા મીઠા રસવંતા
બહુ જાત જે, અંબર જુવણુ નીત નીત નવલાં લાવતા જે. ૮

યુ. — લાવતાતો દેતી આદરમાન જે, કાયા જાણું સંધ્યા રંગ
સમાન જે; ઠાલી તે શું કરવી એવી પ્રીતડી જે. ૯

ગુ. — પ્રીતલડી કરતા તે રંગબર સેજ જે, રમતા ને દેખાડતા ધણું
હેત જે, રીસાણી મનાવી મુજને સાંબરે જે. ૧૦

યુ. — સાંબરેતો મુનિવર મનડું વાળે જે, હાંક્યો અગ્નિ હ્રિધાડ્યો
પરજાળે જે, સંયમ માંહે એછે દુપણ મોટકું જે. ૧૧

ગુ. — મોટકું આઘ્યું રાજ નંદનું તેડુંજે, જાતાં ન વહે કંઈ તુમારું
મનડું જે, મેંતો તુમને કાલ કરીને મોકલ્યા જે. ૧૨

યુ૦—મોકલ્યા તો મારગ માંહિ મળીએજો, સંભૂતિ આચારજ્ઞ જાને.
ખળીયા ને; સંયમ દીધું સમકિત તેણે શીખવ્યું ને. ૧૩

યુ૦—શીખવ્યું તો કહી દેખાડો અમને ને, ધર્મ કરતાં પુણ્ય
યોગે તમને ને; સમતાને ઘેર આવી વેશ્યા એમ વહે ને. ૧૪

યુ૦—વહે મુનિશ્વર શંકાનો પરિહાર ને, સમકિત મુજે શ્રાવકનાં વ્રત
ખાર ને, પ્રાણાતિ પાતાદિક સ્થુલથી ઉચ્ચરે ને. ૧૫

યુ૦—ઉચ્ચરે તો વીત્યુ છે ચોમાસુ ને, આણા લેખને આવ્યાં શુ-
રની પાસ ને, સુતનાણી કહેવાણા ચૈદ પુરવી ને. ૧૬

યુ૦—પુરવી થઈને તાર્યા પ્રાણી થોક ને, ઉન્નવળ ધ્યાને તેહ ગયા
દેવલોક ને; ઋષભ કહે નિત્ય તેહને કરીએ વંદના ને. ૧૭

આરતી.

જય જય આરતી શાંતિ તુમારી, તોરા ચારણુ કમળકી મેં નહિ બલિ-
હારી. ૧૫૦ ૧

વિશ્વસેન અચિરાજીકે નંદા, શાંતિનાથ મુખ પુનમચંદા; ૧૫૦ ૨

ચાલીસ ધનુષ્ય સોવનમય કાયા, મૃગલંછન પ્રભુ ચરણુ સુહાયા; ૧૫૦ ૩

ચક્રવર્તિ પ્રભુ પાંચમા સોહે, સોળગા જિનવર જગ સહુ મોહે; ૧૫૦ ૪

મંગળ આરતી તોરી કીજે, જન્મ જન્મનો લાહો લીજે. ૧૫૦ ૫

કર જોડી સેવક ગુણુ ગાવે, સો નરનારી અમરપદ પાવે. ૧૫૦ ૬

અમરંતરા કરતી આરતી જીત આગે, હારે જિન આગેરે જિન આગે;
હારે એતો અવિચળ સુખડાં માગે, હારે નાભી નંદન પાસ. અ૦ ૧

તા થેઈ નાટક નાયતી પાય ઠમકે. હારે દોષ ચરણું ઝાંઝર ઝમકે;

હારે સોવન ધુધરી ધમકે, હારે લેતી કુદડી બાળ, અ૦ ૨

તાલ મૃદંગને વાંસળી ડફ વેંણા, હારે રૂઝ ગાવંતી સ્વર ઝીણા;

હારે ધુર સુરાસુર નયણાં, હારે જોતી મુખડું નિહાળ. અ૦ ૩

ધન્ય મરદેવા માતને પ્રભુ જાયા, હારે તોરી કંચન વરણી કાયા;
હારે મેંતો પુરણ પુણ્યે પાયા, હારે તોરા દેખ્યા દેદાર. આ. ૪
પ્રાણજીવન પરમેશ્વર પ્રભુ ખારો, હારે પ્રભુ સેવક હું છું તારો;
હારે ભવોભવનાં દુખડાં વારો, હારે તુમે દીનદયાળ. આ. ૫
સેવક જાણી આપનો ચિત્ત ધરજો, હારે મોરી આપદા સધળી હરજો
હારે મુનિ માણેક સુખિઓ કરજો, હાં જાણી પોતાનો ખાળ. આ. ૬

મંગલ દીવો.

ચારો મંગળ ચાર, આજ મહારે ચારો મંગળ ચાર;
દેખ્યો દરસ સરસ જીનજીકો, શોભા સુંદર સાર. આ. ૧
છિનું છિનું મન મોહન ચરચો, ધરસી કેસર ધનમાર. આ. ૨
વિધ જાતીકે પુષ્પ મંગાવો, મોઘરો લાલ ગુલાવ. આ. ૩
ધુપ ઉખેવો ને કરો આરતી મુખ જોવો જયકાર, આ. ૪
હર્ષ ધરી આદીશ્વર પુજો, ચૈમુખ પ્રતિમા ચાર; આ. ૫
હેયે ધરી ભાવ ભાવના ભાવો, જિમ પામો ભવપાર; આ. ૬
સકળચંદ્ર સેવક જિનજીકો, આનંદઘન ઉપમાર; આ. ૭

દીવોરે દીવો મંગળિક દીવો, આરતી ઉતારીને બહુ ચિરંજીવો દી. ૦
સોહામણું ઘેર પર્વ દીવાળી, અમર ખેત્રે અમરા ખાળી; દી. ૦
દીપાળ ભણું એણે કુળ અણુઆળી, ભાવે ભગતે વિશ્વ નિવારી. દી. ૦
દીપાળ ભણું એણે કળી કળે, આરતી ઉતારી રામ કુમારપાળે. દી. ૦
અમ ઘેર મંગળિક તમ ઘેર મંગળિક.
મંગલિક ચતુર્વિધ મંત્રને હોજો. દી. ૦

